

**Hallituksen esitys Eduskunnalle metsästyslaiksi ja eräiksi
siihen liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi metsästyslaki, joka säätelisi riistaeläinten ja eräiden muiden luonnonvaraisten eläinten pyydystämistä. Metsästystä olisi laissa lueteltujen riistaeläinten pyydystäminen. Muut eläimet, joiden pyydystämistä laki koskisi, olisivat sellaisia eläimiä, jotka nykyisinkin ovat täysin rauhoittamattomia. Edelleen lakiin sisältyisivät riistanhoitoa, metsästyksen järjestämistä ja koiran pitämistä sekä metsästyksen hallinto-organisaatiota koskevat säännökset. Tämä laki olisi yleislaki, jonka ohella olisi noudatettava, mitä erityislaeissa on säädetty.

Olennaisen osan ehdotetun lain metsästystä koskevista säännöksistä muodostavat metsästysoikeutta, metsästyksen harjoittamista sekä metsästystapoja ja pyyntivälineitä ja -menetelmiä koskevat säännökset. Metsästysoikeus kuuluisi alueen omistajalle. Maanomistaja voisi vuokrata metsästysoikeutensa. Metsästysoikeuden haltija voisi antaa toiselle luvan metsästää alueellaan. Metsästyksessä olisi noudatettava riistakannan suhteen kestävän käytön periaatetta. Pyyntivälineitä ja -menetelmiä koskevissa

säännöksissä on otettu huomioon Suomea sitovat kansainväliset sopimukset.

Esityksellä pyritään edistämään erilaisten riistanhoidollisten toimenpiteiden suorittamista ja riistan elinympäristön suojelemista. Tässä tarkoituksessa esitykseen on sisällytetty myös ehdotukset yksityismetsälain ja ulkoilulain muuttamisesta.

Valtion mailla tapahtuvan metsästyksen ohjaamiseksi metsästyslakiehdotukseen on otettu säännökset valtiolle kuuluvan metsästysoikeuden vuokraamisesta ja metsästyslupien antamisesta valtion omistamalle alueelle.

Esitykseen sisältyvän luonnonsuojelulain muutosehdotuksen tarkoituksena on sovittaa yhteen säännökset, jotka koskevat toisaalta sanotun lain nojalla rauhoitettuja lintuja ja nisäkkäitä ja toisaalta metsästyslain nojalla pyydystettäviä lintuja ja nisäkkäitä.

Riistanhoitomaksua ja pyyntilupamaksua koskevat säännökset on esityksessä sijoitettu omaan erillislakiinsa.

Lait on tarkoitus saattaa voimaan heti niiden tultua hyväksytyiksi ja vahvistetuiksi.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1.5. Luonnonsuojelulaki	33
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	2. Tarkemmat säännökset	34
2. Nykyinen tilanne	4	3. Voimaantulo	34
3. Uuden metsästyslain säätämisen tarve	5	4. Säättämisyjärjestys	34
4. Valmisteluvaiheet	6	LAKITEKSTIT.....	34
5. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset sekä henkilöstövaikutukset	6	1. Metsästyslaki	34
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7	2. Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta	50
1. Lakiehdotusten perustelut	7	3. Laki yksityismetsälain 2 §:n muuttamisesta ...	51
1.1. Metsästyslaki	7	4. Laki ulkoilulain muuttamisesta	51
1.2. Riistanhoitomaksu- ja pyyntilupamaksulaki	30	5. Laki luonnonsuojelulain 13 ja 14 §:n muuttamisesta	52
1.3. Yksityismetsälaki	32		
1.4. Ulkoilulaki	33		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Metsästys on vanhimpia luonnonvarojen hyödyntämistapoja. Pääosin luontaistalouteen perustuvassa yhteiskunnassa metsästys oli tärkeä elinkeino. Riistaeläimiä metsästettiin ravinnon ja turkisten saamiseksi. Petoeläimiä taas metsästettiin lähinnä niiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseksi.

Sittemmin metsästyksen merkitys on huomattavasti muuttunut. Nykyisin metsästys on ensi sijassa luonnon virkistyskäyttöön perustuva harrastusmuoto. Lihantuotannon kannalta metsästettävistä eläimistä suurin merkitys on hirvieläimillä. Metsästys on myös keskeinen keino riistaeläinkantojen tarkoituksenmukaisessa säätelyssä. Luonnon käyttömuotona metsästys on perustunut ja tulee vastaisuudessaakin perustumaan kestävän käytön periaatteelle. Metsästettäessä on aina huolehdittava siitä, että riistaeläinkannat eivät metsästyksen johdosta häviä tai vaarannu.

Metsästyksessä on kysymys kenellekään kuulumattoman eli isännättömän esineen haltuun ottamisesta. Riistaeläin ei luonnossa liikkueensa ole kenenkään omistuksessa, mutta metsästyksessä saatu saalis on metsästäjän omaisuutta.

Vaikka riistaeläimet eivät kuulu kenellekään, metsästys ei ole täysin vapaata. Jotta henkilö voisi metsästää, hänellä on oltava metsästysoikeus alueella. Metsästysoikeus kuuluu maanomistajalle, joka voi luovuttaa oikeutensa toiselle. Metsästyksen järjestämisen perusta onkin metsästysoikeuteen ja sen käyttöön kohdistuva sääntely.

Metsästyksenä ei Suomessa pidetä kaikkien luonnonvaraisten eläinten pyydystämistä. Perinteisesti metsästyksen voidaan katsoa kuuluvaksi vain nisäkkäiden ja lintujen pyydystämisen. Suomessa metsästystä on vain riistaeläinten pyydystäminen. Riistaeläimiin kuulumattomien vahinkoeläinten, esimerkiksi rotan tai variksen, pyydystäminen ei siten ole metsästystä eikä niiden pyydystämiseen ole sovellettu metsästystä koskevia säännöksiä.

Eläinlajin luokittelu riistaeläinlajiksi edellyttää, että saaliilla on käyttöarvoa. Käyttö perustuu joko saaliseläimen ravintoarvoon tai turkin tai muiden osien käyttökelpoisuuteen. Pääsääntönä voidaankin pitää, että riista-

eläimeksi kelpaavan eläimen on sovellettava ravinnoiksi tai eläimellä on oltava turkisarvoa.

Velvollisuus riistanhoitoon kuuluu pääsääntöisesti metsästysoikeuden omistajalle, mutta maanomistuksen hajanaisuuden johdosta riistanhoidon tehokas toteuttaminen ei ole helppoa. Metsästysaikoja säätelemällä on vaikutettu metsästyksen tehokkuuteen ja näin on voitu turvata riistakantojen säilyminen.

Metsästys ja metsästysolot ovat yhteiskunnan kehittyessä huomattavasti muuttuneet. Väestöä on siirtynyt haja-asutusalueilta taajamiin siinä määrin, että taaja-asutuksen piirissä on nykyisin 76 % koko väestöstä, kun 1960 määrä oli 56 %. Toisaalta syrjäisempienkin seutujen metsätaloudellinen hyväksikäyttö on lisääntynyt, mikä on merkinnyt riistan elinympäristöjen voimakasta muutosta.

Metsästysaseet ja muut metsästysvälineet ovat kehittyneet, vaikka metsästysmenetelmät eivät perusteiltaan ole muuttuneet. Tiestö on parantunut, ja tieverkko on laajentunut, joten metsästysalueille pääseminen on helpompaa. Yhteiskunnan yleinen kehittyneisyys on toisella tasolla kuin vielä 1950-luvulla.

Suomalaisessa metsästyksessä on pitkän perinteen seurauksena säilynyt luonnossa samoillemisen piirre. Vaikka perimmäisenä tarkoituksena onkin saaliin saaminen, olennainen osa metsästystapahtumaa on luonnossa liikkuminen. Tämä edellyttää suhteellisen laajoja metsästysalueita, joihin Suomessa vielä on mahdollisuuksia.

Suomen riistaeläinkannat ovat kokonaisuutena varsin hyvät. Hirvieläinkannat ovat olennaisesti paremmat kuin 1950-luvulla. Suomessa esiintyvien petoeläinlajien kannatkin ovat elinvoimaisia. Merkittävimpiä menetyksiä eläinkannassa ovat olleet vesikon häviäminen ja saimaanhylkeen väheneminen. Tämä muutos ei kuitenkaan ole johtunut metsästyksestä. Joidenkin uusien eläinlajien, kuten minkin ja supikoiran, kannat taas ovat liiankin voimakaat.

Elhä merkittävin heikennys riistaeläinkannoissa on metsäkanalintukantojen väheneminen. Kannat ovat elinvoimaisia koko maata ajatellen, mutta monelta alueelta esimerkiksi metsot ovat hävinneet. Kantojen säilymisessä avainasemassa ovat metsästyksen sääntelyn lisäksi metsätaloudelliset toimenpiteet.

Suomessa on nykyisin noin 292 000 metsäs-

täjä. Metsästäjien määrä on kasvanut vuoden 1971 noin 179 000:sta vuoden 1991 noin 293 000:een. Vuoden 1986 saalistilaston mukaan saaliiksi oli saatu 48 400 hirveä, 7 640 muuta hirvieläintä, 223 000 metsäkanalintua, 13 600 peltolintua, 89 000 kyyhkyä, 379 000 jänistä, 784 000 vesilintua ja kahlaajaa ja 379 000 turkiseläintä. Saalisteläinten taloudelliseksi arvoksi arvioitiin tuona vuonna yhteensä noin 250 miljoonaa markkaa. Metsästäjämäärien kasvun vuoksi metsästysmahdollisuuksien järjestäminen kaikille halukkaille ei ole ollut ongelmatonta, vaikka varsin hyvin toimiva metsästysseurajärjestelmä onkin tarjonnut monille halukkaille metsästysmahdollisuuden.

Hirvikannan kehitys sekä minkkien ja supikoirien leviäminen osoittavat, että metsästystä tarvitaan myös pitämään eläinkannat tasapainossa. Metsästäys onkin vanhastaan ollut tärkeä osatekijä riistaeläinkantojen tasapainottamisessa.

Kaiken kaikkiaan metsästyslain tehtävänä on nykyisin järjestää noin 290 000 suomalaisen harrastukselle puitteet. Ensimmäiseksi on tällöin kiinnitettävä huomiota riistakantojen kestävän käytön periaatteeseen eli siihen, että riistaeläinkantoja ei metsästyksellä hävitetä.

Riistaeläinkantojen suurimpana uhkana ei nykyään ole metsästäys, vaan maankäytön sekä maa- ja metsätalouden muuttumisesta johtuvat muutokset riistan elinympäristössä. Luonnonvaraisten eläinten elintila vähenee taaja-asutuksen ja tiestön lisääntyessä. Maa- ja metsätalouden muuttumisen vuoksi eläinten suojapaikat peltoalueilla ovat miltei hävinneet ja metsäalueilla huomattavasti vähentyneet. Eläimille edullisia elinympäristöjä ei ole säilynyt riittävästi.

Metsätaloudessa tulisi myös riistaeläinten, varsinkin metsäkanalintujen, tarpeet nykyisin ottaa aikaisempaa enemmän huomioon. Pyrkimyksenä tulisi olla, että kumpikin metsien hyväksikäyttö ottaisi huomioon toisen käyttömuodon riittävästi. Riistaeläinten elinympäristön muutosten vaikutusten selvittämiseksi ja riistanhoidon edistämiseksi muuttuneissa olosuhteissa tulisi tutkimus- ja selvitystyötä nykyisestäään lisätä.

2. Nykyinen tilanne

Metsästyksen sääntely perustuu 13 päivänä huhtikuuta 1962 annettuun metsästyslakiin (290/62). Voimassa olevista asetuksista metsäs-

tyslain nojalla on annettu 27 päivänä heinäkuuta 1962 metsästysasetus (406/62), 25 päivänä elokuuta 1975 asetus hirvieläinten metsästämisestä (671/75), 23 päivänä joulukuuta 1988 asetus karhun, suden ja ahman metsästämisestä (1165/88) sekä 9 päivänä marraskuuta 1962 asetus metsästyksestä ja riistanhoidon järjestämisestä valtion omistamilla alueilla (566/62). Lisäksi metsästyslain nojalla on eri aikoina annettu useita asetuksia riistaeläinten metsästysajoista.

Metsästyslakia on tarkistettu merkittävästi vuosina 1969, 1983 ja 1988. Muutokset ovat kohdistuneet lähinnä pyydystystapoja ja -välineitä, rangaistussäännöksiä sekä metsästysasioiden hoidon organisointia koskeviin säännöksiin.

Metsästyslain 1 luku sisältää säännökset metsästysoikeudesta. Pääsäännön mukaan metsästysoikeus on alueen omistajalla. Karhua, sutta ja ahmaa sekä merialueella hyljettä saa kuitenkin metsästää maanomistuksesta riippumatta. Yleisellä vesialueella meressä on jokaisella Suomen kansalaisella metsästysoikeus ja yleisellä vesialueella järvessä jokaisella asianomaisen kunnan asukkaalla on metsästysoikeus. Lisäksi Pohjois-Suomessa on jokaisella paikallisella asukkaalla metsästysoikeus asuinpaikkakunnalla olevalla valtion maalla.

Metsästysoikeuden omistaja voi luovuttaa metsästysvuokrasopimuksella metsästysoikeutensa toiselle sekä antaa toiselle luvan metsästää alueellaan. Tämä koskee vain maanomistukseen perustuvaa metsästysoikeutta.

Metsästysvuokrasopimuksen tekemisestä on metsästyslaissa yksityiskohtainen säännös. Sen sijaan metsästyslupan myöntämismahdollisuus perustuu vain oikeudenomistajan yleiseen määräämisvaltaan oikeudestaan.

Metsästyslain 2 luvussa ovat säännökset vahinkoeläinten vähentämisestä. Luvussa tarkoitettavat vahinkoeläimet ovat riistaeläimiä. Luonnonsuojelulain 13 §:n nojalla eräävät vahinkoeläimiksi luettavat linnut eivät ole rauhoitettuja, mutta niiden pyydystämistä ei metsästyslaki koske. Ehkä tärkeimpien vahinkoeläinten, rottien, hiirien ja myyrrien, pyydystämisestä ei ole nimenomaisia säännöksiä lainkaan.

Metsästyslain 3 luvussa ovat säännökset metsästysoikeuden käyttämisestä. Varsinaista metsästystapahtumaa koskevien säännösten lisäksi luvussa on säännöksiä eräiden eläinten

vapauteen päästämisestä, otusten karkoittamisesta vahinkojen estämiseksi sekä metsästyksen määritelmästä.

Metsästyslain 4 luvussa ovat säännökset riistakannan säilyttämisestä ja metsästysajoista. Luku sisältää säännökset riistanhoitovelvollisuudesta, riistaeläimistä, metsästysajoista ja hirvieläinten metsästämisestä perittävästä maksusta.

Voimassa olevan metsästyslain säännösten mukaan riistakannan säilyttämisestä huolehditaan lähinnä metsästysaikoja rajoittamalla. Lain 31 §:n mukaan riistaa saadaan rauhoitusajanakin pyydystää vapauteen päästämistä tai riistan hoitoa ja lisäämistä varten. Riistaeläinten tarhassa pitoa rajoittaa lisäksi lain 7 luvussa oleva 46 §:n säännös, jonka mukaan riistaeläimen hallussapito rauhoitusaikana on kielletty.

Hirvieläinten metsästyksen asetuksella järjestetty muusta metsästyksestä poikkeavasti. Asetukseen on sijoitettu säännöksiä, jotka koskevat yksityisten henkilöiden oikeuksia ja velvollisuuksia metsästystapahtumassa.

Koirakuria koskevat säännökset ovat metsästyslain 5 luvussa. Ne koskevat koiran irrallaan tai kytkettynä pitämistä, koiran käyttämistä metsästyksessä ja luvottomasti irrallaan olevan koiran kohtelua.

Metsästyslain 6 luvussa ovat säännökset erinäisistä pyyntineuvoista ja -tavoista. Luvun säännökset käsittelevät loukkuja, rautoja, syöttejä, metsästysaseita yms. pyyntivälineitä. Lisäksi luvussa on pyyntimenetelmiä koskevia säännöksiä, kuten kielto käyttää metsästyksessä koneellista kulkuneuvoa.

Metsästyslain 7 luvussa ovat säännökset riistan hallussapidosta ja kaupasta. Ne koskevat toisaalta riistaeläinten nahkojen merkitsemistä ja syötävän riistan kaupan rajoittamista.

Metsästyslain 8 luku sisältää säännökset riistanhoitomaksusta. Näiden säännösten perusteella on metsästysasetuksessa säädetty metsästäjäutukinnosta. Luvussa on riistanhoitomaksun perusteita koskevien säännösten lisäksi säännökset riistanhoitomaksuina kertyvien tulojen käyttämisestä. Varoista pääosa käytetään metsästäjän omatoimisuuteen perustuvien organisaatioiden menojen maksamiseen.

Metsästyslain 9 luvussa ovat säännökset metsästyksen ja riistanhoidon viranomaisista ja yhteisöistä. Luvun säännökset on tarkistettu vuonna 1988.

Metsästystä koskevien asioiden hoitaminen

kuuluu osittain valtiolle ja osittain metsästäjien omatoimisuuteen perustuville järjestöille, Metsästäjien keskusjärjestölle, riistanhoitopiireille ja riistanhoitoyhdistyksille.

Valtiolla tehtävät kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle ja lääninhallituksille. Ministeriölle kuuluu metsästystä koskevien asioiden yleinen johto ja valvonta ja lääninhallituksille sekä poliisiviranomaisille lain noudattamisen valvonta. Muut tehtävät kuuluvat Metsästäjien Keskusjärjestölle, riistanhoitopiireille ja riistanhoitoyhdistyksille.

Metsästyslain 10 luvussa ovat säännökset metsästystä koskevien säännösten rikkomisen seuraamuksista. Säännöksiin on tehty suhteellisen laaja tarkistus vuonna 1983.

Metsästyslain 11 luvussa on erinäisiä säännöksiä, joista tärkeimpiä ovat kuolleen eläimen omistusoikeutta koskevat säännökset.

3. Uuden metsästyslain säätämisen tarve

Suomen voimassa oleva metsästyslaki on vuodelta 1962. Lain pääasiallinen valmistelutyö tehtiin 1950-luvulla. Yhteiskunnallinen kehitys on viimeisen kolmenkymmenen vuoden kuluessa ollut huomattava. Tämän seurauksena metsästyslaki on monelta osin vanhentunut.

Metsästyslain 2 luvussa jaetaan riistaeläimet vahinkoeläimiin ja muihin riistaeläimiin. Tällaista jakoa ei voida enää pitää tarkoituksenmukaisena. Useat vahinkoeläimiksi luokitellut lajit ovat kokonaan tai osaksi rauhoitettuja ja niiden pyydystämisen tarkoituksena ei yleensä ole vahinkojen estäminen vaan muu metsästyksellinen mielenkiinto. Vahinkoeläinten vähentämistä koskevat säännökset ovat varsin kasuisia ja sääntelevät osittain tilanteita, joita koskevat pakkotiläsäädökset.

Käytännön tilanteessa kysymys siitä, mikä on katsottava metsästykseksi, on muodostunut usein ongelmalliseksi. Metsästyslain 21 §:ssä on pyritty määrittelemään metsästyksen, mutta määritelmä on osoittautunut puutteelliseksi.

Metsästysvuokrasopimuksen vähimmäisaika on viisi vuotta ja enimmäisaika 25 vuotta. Käytännössä tämä on johtanut siihen, että viittä vuotta lyhemmiksi ajoiksi on annettu metsästyslupia, jotka ovat voineet olla maksullisia. Maksullinen metsästyslupa on asiasisällöltään saattanut olla samanlainen kuin metsästysvuokrasopimus. Luvan on voinut antaa met-

sästysvuokrasopimuksen vuokramiesosapuoli, vaikka tämä ei itse vuokrasopimusta olekaan voinut siirtää. Metsästyslupan ja metsästysvuokran raja on tämän vuoksi hämärtynyt, mistä on aiheutunut tulkintariitoja.

Metsästyslain säännökset pyyntineuvoista ja -tavoista ovat syntyneet osana suomalaista metsästyskulttuuria ja ovat edelleen monessa suhteessa tarkoituksenmukaisia. Suomi on kuitenkin vuonna 1985 ratifioinut yleissopimuksen Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta (SopS 29/86, niin sanottu Bernin sopimus) ja saattanut sopimuksen voimaan 1 päivästä huhtikuuta 1986. Metsästyslain säännökset olisi tarkistettava siten, että ne vastaavat sopimusta.

Asetuksella on säädetty varsinkin hirvenmetsästyksen osalta seikoista, joista olisi säädettävä lailla. Voimassa olevan lain rakenne on lähinnä lain 3 ja 4 luvussa olevien säännösten osalta epäkohdonmukainen.

Sellaisten eläinten, jotka eivät ole riistaeläimiä tai luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja eläimiä, pyydystämisestä ei nykyisin ole lainkaan säännöksiä. Kun tällaisten eläinten pyydystämisen ja tappamisen ei voida katsoa kuuluvan jokamiehen oikeuteen, olisi asiasta säädettävä metsästyslaissa.

Metsästyslakiin tehtävät muutokset koskevat useita eri pykäläiä. Lisättävät säännökset koskevat varsin erilaisia tapauksia. Lain systemaattinen tarkistaminen on lisäksi merkittävä. Näiden uudistusten toteuttamiseksi ei ole mahdollista muuttaa voimassa olevaa lakia osittain, vaan asia on hoidettava antamalla kokonaan uusi metsästyslaki.

Riistanhoitomaksusta on säädetty nykyisin metsästyslaissa siten, että laissa on määrätty perittävän maksun enimmäismäärä, jonka puitteissa valtioneuvosto vuosittain päättää riistanhoitomaksun suuruudesta. Hirvieläinten metsästyksestä on suoritettava myös valtiolle maksu. Tämä maksu peritään hirvieläinten kaatoluvan saajilta ja siitä on säädetty tarkemmin asetuksella. Riistanhoitomaksu ja kaatolupamaksu ovat kuitenkin luonteeltaan veroluonteisia maksuja, joita koskeva laki säädetään toisessa järjestyksessä kuin metsästyksen aineelliset säännökset sisältävä metsästyslaki. Tämän

vuoksi ehdotetaan riistanhoitomaksua ja pyyntilupamaksua koskevat säännökset annettavaksi erillisellä lailla.

4. Valmisteluvaiheet

Maa- ja metsätalousministeriö asetti vuonna 1985 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus Metsästäjäin keskusjärjestön sääntömuutoksen edellyttämiksi metsästyslain ja metsästysasetuksen muutoksiksi ja selvittää, tulisiko metsästyslain ja metsästysasetuksen säännöksiä muutoinkin muuttaa sekä laatia ehdotukset mahdollisten muutosten edellyttämiksi metsästyslain ja metsästysasetuksen säännöksiä. Työryhmän I muistio valmistui 26 päivänä maaliskuuta 1986 ja se sisälsi ehdotuksen metsästyslain muuttamiseksi koskien metsästyksen ja riistanhoidon viranomaisia ja yhteisöjä sekä tähän lainmuutokseen liittyvän ehdotuksen metsästysasetuksen muuttamisesta. Muistion perusteella annettiin laki metsästyslain muuttamisesta (144/88) ja asetus metsästysasetuksen muuttamisesta (190/88).

Työryhmän II muistio valmistui 24 päivänä helmikuuta 1989. Tämä esitys perustuu työryhmän II muistiossa tehtyihin ehdotuksiin ja niistä annettuihin lausuntoihin. Esitys on myös ollut laintarkastuskunnan tarkastettavana.

5. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset sekä henkilöstövaikutukset

Esitys ei merkitsisi nykyisen organisaation muuttamista. Viranomaisten tehtävät sekä tehtäväjako viranomaisten ja metsästyksen ja riistanhoidon yhteisöjen välillä säilyisi pääperiaatteiltaan nykyisellään. Eräitä lupa-asioita koskevia toimivaltasäännöksiä on kuitenkin ehdotettu tarkistettavaksi siten, että lupien myöntäminen siirtyisi tietyissä tapauksissa maa- ja metsätalousministeriöltä ja lääninhallituksilta riistanhoitopiireille. Nämä muutokset aiheuttaisivat jossain määrin tilapäistä lisähenkilöstön tarvetta. Esityksellä ei kuitenkaan olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Metsästyslaki

1 luku

Yleiset säännökset

1 §. Lain soveltamisala. Lain soveltamisala käsittäisi metsästyksen, jonka yksityiskohtainen määritelmä on lakiehdotuksen 2 §:ssä. Laki koskisi myös rauhoittamattomien eläinten pyydystämistä ja tappamista. Tältä osin laki koskisi sellaista pyydystämistä, joka on aikaisemmin ollut sääntelemättä. Rauhoittamattomat eläimet on lueltu lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentissa.

Lain soveltamisalan piiriin ehdotetaan lisäksi otettavaksi metsästyksen kiinteästi liittyvät toiminnot. Niinpä soveltamisalaan kuuluisivat riistanhoito, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen sekä koiran pitäminen.

Metsästyksen kohteena oleva luonnonvara on riistakanta. Kuten luonnonvarojen hyödyntämisessä yleensä, myös metsästyksessä on noudatettava kestävän käytön periaatetta. Metsästysoikeuteen liittyikin kiinteästi velvollisuus riistanhoitoon. Riistanhoidosta ja metsästyksestä olisi tämän vuoksi syytä säätää samassa laissa.

Jotkut riistaeläimet, kuten hirvet ja eräät pedot, aiheuttavat vahinkoa lähinnä metsä- tai maataloudelle. Riistakantojen säilyttäminen tästä huolimatta on välttämätöntä. Vahinkojen korvaaminen liittyy kysymykseen riistaeläinkantojen tiheydestä, joten korvaamista koskevat säännökset olisi sijoitettava metsästystä koskevien säännösten yhteyteen.

Koiralla on tärkeä merkitys metsästyksessä, mutta koira voi myös aiheuttaa riistakannoille vahinkoa. Koiran pitämistä koskevat säännökset ehdotetaan edelleen otettavaksi metsästyslakiin.

Pykälän 2 momentin mukaan metsästyslakia sovellettaisiin soveltuvin osin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun nisäkkään tai linnun pyydystämiseen tai tappamiseen. Sellaiset nisäkkäät ja linnut, joita lakiehdotuksen mukaan ei saisi metsästä tai muutoin pyydystää, olisivat tähän esitykseen sisältyvän luonnonsuojelulain muutosehdotuksen mukaan rauhoitettuja. Jos näitä eläimiä kuitenkin joidenkin erityis-

säännösten nojalla pyydystettäisiin, tulisi tässä pyydystämisessä soveltuvin osin aina noudattaa lakiehdotuksen metsästystä koskevia säännöksiä.

Metsästystä ja eläinten muuta pyydystämistä koskevia säännöksiä on muissakin laeissa. Luonnonsuojelulaissa ja eläinsuojelulaissa on eräitä pyyntimenetelmiä koskevia säännöksiä. Metsästyslailla ei olisi tarkoitus puuttua kysymyksiin, jotka näillä erillislaeilla on säännelty. Tästä on maininta pykälän 3 momentissa.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta säädettäisiin tähän esitykseen sisältyvällä erillislailla. Pykälän 4 momenttiin on otettu viittaus sanottuun lakiin.

2 §. Metsästyksen määritelmä. Metsästystä on pyritty nykyisin määrittelemään vain voimassa olevan metsästyslain 21 §:ssä. Pykälä ei sisällä varsinaista määritelmää, vaan ainoastaan säännöksen siitä, milloin metsästys katsotaan alkaneeksi. Pykälän 2 momentin mukaan metsästys katsotaan alkaneeksi, jos joku metsästysase tai muu riistanpyyntineuvo mukanaan kulkee alueella, jolla hänellä ei ole metsästysoikeutta, eikä kulku tapahdu luvallisessa tarkoituksessa, ase lataamattomana ja koira kytkettynä, taikka jos koira johdetaan jäljille tai pyyntineuvoja on alettu virittää. Säännöstä siitä, milloin metsästys katsotaan päättyneeksi ja mitä metsästyksen kuuluu, ei voimassa olevassa metsästyslaissa ole.

Metsästyksen käsitteellinen selvyys on tärkeää metsästyksen valvonnan ja seuraamusten kannalta. Voimassa oleva laki määrittelee metsästyksen eri tavalla siitä riippuen, liikutaanko omalla vai vieraalla alueella. Metsästyksen tunnusmerkistön kannalta tällä erotelulla ei kuitenkaan voi olla merkitystä.

Lakiehdotuksessa on pyritty metsästyksen käsitteen selventämiseen. Määritelmän ydin on sijoitettu 2 §:ään. Siinä on lueltu teot, jotka yksin tai yhdessä muodostaisivat metsästyksen. Luettelo on tyhjentävä. Metsästystapahtuma alkaisi, kun lueltuihin toimenpiteisiin ryhdytään ja loppuisi, kun ne on suoritettu.

Voimassa oleva metsästyslaki koskee riistaeläinten metsästämistä. Muiden eläinten pyydystämistä ei katsota metsästämiseksi. Tämän vakiintuneen tulkinnan mukaisesti lakiehdotuksessa on lähdetty siitä, että vain riistaeläinten pyydystäminen olisi metsästämistä.

Tavallisessa metsästystilanteessa riistaeläin tapetaan saaliina käytettäväksi. Riistaeläimiä voidaan kuitenkin pyydystää myös elävinä. Tällainenkin pyydystäminen olisi käsitettävä metsästämiseksi. Tämän vuoksi pykälään on otettu nimenomainen maininta siitä, että metsästystä olisi sekä riistaeläimen pyydystäminen että tappaminen.

Riistaeläimen pyydystämiseksi eläin on löydettävä. Metsästyksessä eläintä houkutellaan, etsitään, väijytään ja jäljitetään pyyntitarkoituksessa. Löydetyn eläimen pyydystämiseksi saattaa sen kiertäminen tai esimerkiksi tiettyyn suuntaan hätyyttäminen olla tarpeen. Näiden kaikkien toimenpiteiden tarkoitus on saaliin saaminen, minkä vuoksi ne olisi luettava metsästyksiksi. Sen sijaan pelkässä metsästysmailla saapumisessa ei vielä ole kysymys saaliin löytämisestä tai pyydystämisestä, joten saapuminen ei voida katsoa olevan metsästystä.

Metsästyksessä on olennaista saaliin saaminen metsästäjän haltuun. Niinpä metsästyksen ei voida katsoa loppuvan siihen, kun saalis ammutaan taikka koira tai muu pyyntiin opetettu eläin on saanut sen kiinni tai se saadaan pyyntilaitteeseen esimerkiksi loukkuun. Metsästystä olisi ehdotuksen mukaan vielä tällä tavoin saadun eläimen haltuunotto. Loukkuun mennyt eläin voitaisiin katsoa haltuun otetuksi vasta, kun se loukusta otettuna on metsästäjän hallussa.

Metsästyksen tunnusmerkkien täytyminen ei siten edellyttäisi saaliin saamista. Esimerkiksi riistan etsiminen olisi metsästystä, vaikka saalista ei saada. Olennaista on, että etsiminen tai muu pykälässä mainittu toiminta tapahtuisi pyyntitarkoituksessa.

Riistaeläimen pyydystäminen sisältää myös ansoilla tai niihin verrattavilla pyyntilaitteilla pyytämisen. Tällaisen pyydystämisen aloittamisajankohta on tulkinnanvarainen. Voitaisiin ajatella, että jo sopivan paikan etsiminen pyyntilaitteelle on metsästystä. Pykälässä ehdotetaan kuitenkin, että metsästämiseksi katsottaisiin se, kun pyyntilaite on viritettynä pyyntikunnossa paikallaan.

3 §. *Riistanhoidon määritelmä.* Riistanhoito olisi metsästyslain täytäntöönpanossa metsästyksen järjestämisen ohella tärkein tehtävä. Sen vuoksi pykälään on otettu riistanhoidon määritelmä, joka on luonteeltaan varsin yleinen, sillä riistanhoidon mahdollisuudet ovat vielä paljolti selvittelyn kohteena.

Riistanhoitoa olisi määritelmän mukaan sellainen toiminta, jonka tarkoituksena on lisätä, säilyttää tai parantaa riistakantaa ja eri eläinlajien välistä tasapainoa. Pykälässä on lisäksi esimerkinomaisesti niitä keinoja, joilla edellä mainittu tarkoitus toteutettaisiin.

Pykälässä tarkoitettua elinolosuhteiden turvaamista ja parantamista olisi esimerkiksi riistaeläinten ruokinta ja pesimäalueiden suojeleminen sekä elinympäristöjen muu hoito ja kehittäminen. Riistakannan lisäämiseksi ja parantamiseksi taas riistaeläimiä voitaisiin kasvattaa vapauteen päästettäväksi. Riistan tautien torjunta, riistan aiheuttamien vahinkojen vähentäminen sekä eri eläinkantojen välisen tasapainon ylläpitäminen edellyttävät eläinkantojen säätelyä, joka vaikuttaa riistaeläinten yksilöiden määrään.

4 §. *Metsästysvuosi.* Pykälässä määritellään metsästysvuosi, joka poikkeaisi kalenterivuodesta metsästystapahtumien ajoittumisen vuoksi. Metsästysvuosi alkaisi 1 päivänä elokuuta ja päättyisi 31 päivänä heinäkuuta. Vuotuisen käännekohdan metsästyksessä muodostaa eläinten lisääntymisen jälkeinen metsästästyksen alkaminen pääsääntöisesti elokuussa. Eri riistalajien osalta metsästyksen alkamisajankohta vaihtelee.

5 §. *Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet.* Metsästyslain täytäntöönpanon kannalta on keskeistä määritellä eläimet, joihin lakia sovelletaan. Metsästyslaki koskisi välittömästi vain riistaeläimiä ja rauhoittamattomia eläimiä.

Pykälän 1 momentissa on lueteltu riistaeläimet eli eläimet, jotka voisivat olla metsästyksen kohteena. Eläimen nimeäminen riistaeläimeksi ei merkitse sitä, että eläintä ilman muuta metsästettäisiin. Metsästäminen edellyttäisi, että eläinten kanta on elinvoimainen. Määrätyt riistaeläimet ovat jo nykyisin olleet riistaeläinten metsästysajoista annetun asetuksen (660/83) perusteella kokonaan rauhoitettuja.

Eläimen säätäminen riistaeläimeksi edellyttää, että saaliilla on metsästäjälle käyttöarvoa. Tällöin saalis kelpaa yleensä ruoaksi tai saaliista saadaan muuta hyötyä, kuten turkista. Kaikilla lakiehdotuksessa riistaeläimiksi säädetyillä eläimillä olisi tällaista käyttöarvoa.

Riistalajien luettelo on pääosin voimassaolevan lain mukainen. Tämä onkin luonnollista, koska metsästysperinteen seurauksena eläimistöimme riistalajit ovat jo varhain erottuneet muista eläinlajeista. Joitakin tarkistuksia luetteloon on kuitenkin tehty.

Luettelosta on poistettu saimaanhylyje, vesikko, heinäkurppa, jänkäkurppa ristisorsa ja lapasotka. Poistamisen perusteena on näiden lajien uhanalaisuus. Vesikko lienee kokonaan hävinnyt Suomesta. Saimaanhylykeen kanta on muodostunut erittäin uhanalaiseksi. Heinäkurpan, jänkäkurpan, ristisorsan ja lapasotkan kannat ovat vähäiset. Koska edellä mainittujen lajien kantojen muodostuminen metsästäystä kestäväksi ei ole näköpiirissä, lajit on ehdotettu poistettaviksi riistalajien luettelosta.

Luetteloon on lisätty lajeja, joilla on tai joille on on todennäköisesti tulossa elinvoimainen kanta Suomeen. Esimerkiksi kirjohyljettä tavataan jo nyt Tenojoessa, ja Etelä-Ruotsissa luonnonvaraisina esiintyvät kani ja pesukarhu saattavat laajentaa levinneisyysaluettaan myös Suomeen. Mikäli nämä lajit tulevat Suomeen, on todennäköistä, että ne menestyvät täällä. Kantojen säätelemiseksi saattaa olla välttämätöntä myös näiden lajien metsästäminen.

Viiriäisestä on aikaisempaan lakiin verrattuna tehty sellainen tarkennus, että riistaeläin olisi ainoastaan tarhattu viiriäinen.

Pykälän 2 momentti sisältää rauhoittamattomien eläinten luettelon. Lähtökohtana on ollut, että luonnonsuojelulaissa säädetään eläinlajeista, joiden rauhoittaminen luonnonsuojellisuudesta syistä on tarpeen. Valaita koskee niiden suojelusta annettu erityislaki. Samassa yhteydessä ehdotetaan tarkistettavaksi myös luonnonsuojelulain 13 §:ää. Lainsäädäntö kattaisi siten kaikki Suomessa tavattavat linnut ja nisäkkäät.

Rauhoittamattomille eläimille ovat tyypillisiä vahvat ja elinvoimaiset kannat, joiden vaihtelut voivat olla suuria. Nämä eläimet aiheuttavat usein ihmiselle vahinkoja, joiden merkitys vaihtelee. Rauhoittamattomien eläinlajien kantojen muodostuminen uhanalaiseksi ei ole näköpiirissä. Tyypillisiä esimerkkejä ovat rotat, hiiret, myyrät, varikset, harakat ja eräät rastaat.

Nykyisen metsästyslain 16 §:n 1 momentin mukaan kissan, joka tavataan irrallaan muualla kuin omistajan pihamaalla tai puutarhassa, saa tappaa. Kissa, joka on oppinut saalistamaan luonnossa, on vahingollinen luonnonvaraisille linnuille ja pienille nisäkkäille. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kissaan, joka on irrallaan muualla kuin pihapiirissä tai puutarhassa, sovellettaisiin rauhoittamattomia eläimiä koskevia säännöksiä. Näin ollen oikeutta kissan tappamiseen rajoitettaisiin.

Kun nykyisen lain mukaan kissan tappami-

nen omistajansa pihan tai puutarhan ulkopuolella on täysin vapaata, merkitsee lakiehdotus tässä suhteessa merkittäviä rajoituksia. Kissan saisi pyydystää vain sellaiselta alueelta, jonka asianomainen omistaa tai johon hänellä on metsästysoikeus. Tämä merkitsee sitä, että kissan pyydystäminen ei käytännössä olisi esimerkiksi taajamissa mahdollista. Taajamien asukkailla ei ole pyyntioikeutta kaduilla tai puistoissa, koska ne ovat kunnan omistuksessa. Asuinalueet ovat jokseenkin kokonaan tontteja ja piha-alueita, jotka ovat vain omistajan omassa asuntokäytössä. Myös kaupunkien järjestyssäännöt ja ampuma-aseiden käyttöä koskevat rajoitukset vaikuttavat tähän suuntaan. Näin ollen kissoihin kohdistuva pyynti voisi tapahtua vain maaseudulla, missä pyynnillä myös voi olla todellista riistanhoidollista merkitystä.

2 luku

Metsästysoikeus, metsästysvuokra ja metsästyslupa

6 §. *Alueen omistajan metsästysoikeus.* Pykälään on otettu säännös siitä, kenellä on metsästysoikeus. Vastaavanlainen säännös on voimassa olevan metsästyslain 1 §:ssä. Omistusoikeuteen kuuluu maanomistajan oikeus käyttää aluettaan eri tavoin hyödyksi. Metsästysoikeus on osa omistusoikeutta. Koska kalastuksessa ja metsästyksessä oikeudellisessa mielessä on kysymys samankaltaisesta toiminnasta, lakiehdotuksen säännös on laadittu vastaamaan voimassa olevan kalastuslain kalastusoikeutta koskevaa säännöstä. Niinpä metsästysoikeus sisältäisi, paitsi oikeuden harjoittaa metsästäystä, myös oikeuden päättää metsästysoikeudesta ja sen käyttämisestä. Tämä merkitsisi oikeutta luovuttaa metsästysoikeus tai osa siitä vuokrasopimuksella toiselle tai antaa toiselle lupa harjoittaa metsästäystä.

Voimassa olevan lain mukaan karhua, sutta ja ahmaa saa metsästää ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta. Säännös on kuitenkin peräisin ajalta, jolloin sanottuja petoja pyrittiin tietoisesti vähentämään niiden aiheuttamien vahinkojen vuoksi. Nyky-yhteiskunnassa suurpedot eivät kuitenkaan merkitse sellaista uhkaa ihmisen toiminnalle, että vapaa metsästysoikeus niiden osalta olisi perusteltua. Näin ollen karhua, sutta ja ahmaa lakiehdotuksen mukaan saisi metsästää vain se, jolla on kyseen alueeseen kohdistuva metsästysoikeus.

7 §. *Oikeus metsästää yleisellä vesialueella.* Voimassa olevan metsästyslain mukaan kylien rajojen ulkopuolella olevat vesialueet ovat metsästysoikeuden suhteen erityisasemassa. Yleisellä vesialueella meressä saa jokainen Suomen kansalainen metsästää ja yleisellä vesialueella järvessä saavat järveen rajoittuvien kuntien asukkaat metsästää. Tämä oikeus koskee myös vesialueilla olevia valtion omistamia saaria ja luotoja. Oikeutta voidaan nykyisin asetuksella rajoittaa.

Lakiehdotukseen on otettu asiasta pääperiaatteiltaan vastaava säännös. Euroopan yhtenymiskehitystä ennakoiden ehdotetaan kuitenkin, että merellä edellä tarkoitettu metsästysoikeus olisi jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä. Lisäksi säännöstä tarkistettaisiin siten, että yleisellä vesialueella järvessä saisi metsästää se, jolla on asianomaisessa kunnassa kotipaikka.

Oikeuden rajoittamisen edellytyksistä ehdotetaan otettavaksi lakiin nimenomainen maininta. Pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettua oikeuden käyttämistä voitaisiin rajoittaa, jos tämä olisi tarpeen riistakannan turvaamisen tai alueen muun käytön vuoksi. Itse rajoitus toteutettaisiin asetuksella, kuten nykyisinkin. Yleisellä vesialueella valtiolla ei siten olisi omistusoikeuteen perustuvaa metsästysoikeutta.

8 §. *Kuntalaisen oikeus metsästää valtion alueella.* Voimassa olevan metsästyslain 3 §:n 2 momentin mukaan on paikallisella asukkaalla Lapin läänissä ja eräissä Oulun läänin pohjoisosien kunnissa oikeus metsästää kunnassa olevilla valtion mailla. Tämä oikeus kuuluu paikallisille asukkaille niin kauan kuin he näissä kunnissa asuvat. Saman oikeuden saa kuntaan muualta muuttanut asukas.

Pohjois-Suomen asukkaiden vapaa oikeus metsästää on vanhaa perua. Näin ollen ehdotetaan säädettäväksi, että henkilöllä, jonka kotipaikka on jossakin pykälässä tarkoitetuista kunnista, olisi oikeus metsästää kotikunnassaan olevilla valtion mailla. Jotta metsästystä voitaisiin valvoa, asetuksella olisi tarkoitus säätää, että metsästyskorttiin merkittäisiin muiden tietojen ohella kotikunta.

9 §. *Metsästäminen luonnonsuojelualueella.* Luonnonsuojelulain mukaisilla luonnonsuojelualueilla alueiden käyttöä voidaan rajoittaa. Rajoitukset voivat koskea myös metsästystä. Oikeudesta metsästää luonnonsuojelualueella olisi siten voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty tai määrätty.

10 §. *Pyyntilupa.* Hirvieläinten metsästyksen vaaditaan nykyisin kaatolupa. Tämä lupa perustuu asetukseen hirvieläinten metsästyksestä. Asetus on annettu metsästyslain 25 §:n nojalla. Sanotun pykälän 3 momentin mukaan hirvieläinten metsästämisestä säädetään asetuksella, johon on otettava myös metsästysturvallisuuden ja eläinkantojen säilyttämisen vuoksi tarpeelliset säännökset. Pykälän 2 momentin mukaan metsästyksen säatelemiseksi voidaan riistaeläimen metsästäminen säätää asetuksella luvan varaiseksi. Hirvieläinten metsästyksestä suoritettavan maksun perusteista on säännös metsästyslain 27 §:ssä.

Hirvieläinten metsästyksen järjestäminen poikkeaa muiden eläinten metsästämisestä. Vaikka metsästysoikeus pitää sisällään oikeuden kaikkien riistaeläinten metsästämiseen, ovat hirvieläimet tässä suhteessa erityisasemassa. Ennen oikeuden käyttämistä on hankittava kaatolupa, jonka myöntämisen edellytyksistä on säädetty asetuksella. Lisäksi asetuksella on annettu metsästyksen toimittamisesta säännöksiä, jotka säatelevät kansalaisten välisiä keskinäisiä suhteita. Kaiken kaikkiaan hirvieläinten metsästämisestä säätely on siten epätydyttävästi järjestetty, että asetuksella on annettu säännöksiä seikoista, joista olisi tullut säätää lailla.

Asiallisesti hirvieläinten pyyntilupa merkitsee sitä, että metsästysoikeuden käyttäminen hirvieläinten osalta edellyttää viranomaisen lupaa. Kun lupa näin ollen on metsästysoikeuden käyttämistä koskeva rajoitus, ehdotetaan perussäännös luvasta otettavaksi jo lain 1 lukuun. Samalla muutettaisiin luvan nimi kaatoluvasta pyyntiluvaksi, sillä lupa on tarpeen siitä riippumatta saadaanko eläin vai ei. Kun pyyntilupajärjestelmän tarkoituksena on eri hirvieläinten kantojen säätely, tulisi lupajärjestelmän piiriin kuulua vain sellaiset hirvieläinlajit, joiden kantojen säateleminen lupajärjestelmän avulla on tarpeen. Etenkin eräät peuralajit ovat siinä määrin lisääntyneet, että niiden osalta on syytä lähitulevaisuudessa harkita pyyntiluvan tarpeellisuutta. Tämän vuoksi 1 momenttiin on otettu säännös, jonka mukaan asetuksella voidaan säätää, että pyyntilupaa ei tarvita jonkin hirvieläimen metsästämiseen. Tällöin kyseisen eläinlajin metsästämistä säädeltäisiin 36 §:n mukaisilla rauhoitusajoilla ja 37 §:n mukaisilla rajoituksilla. Tarkemmat säännökset pyyntiluvasta ja hirvieläinten metsästyksestä muutoin on sijoitettu lakiehdotuksen 26—30 §:ään.

Eräiden muidenkin eläinten metsästäminen

on metsästyslain 25 §:n 3 momentin nojalla asetuksessa säädetty luvanvaraisiksi. Lupien myöntämisellä onkin voitu tarkoituksenmukaisella tavalla säännellä eräiden jossain määrin harvinaisten riistalajien metsästystä. Tällaisen menettelyn jatkamisen mahdollistamiseksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös mahdollisuudesta säätää muidenkin kuin hirvieläinten metsästys luvanvaraiseksi. Luvanvaraiseksi säätämisen edellytyksenä olisi riistaeläimen kannan vaarantuminen ja metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen. Säännös ei merkitsisi muutosta nykyiseen käytäntöön.

11 §. Metsästysoikeuden vuokraaminen. Metsästysoikeuden vuokraamisesta on säännös voimassa olevan metsästyslain 5 §:ssä. Sen mukaan alueen omistaja ja se, jolla on vakaa hallintaoikeus maahan tai joka hallitsee virkataloa tai muuta siihen verrattavaa tilaa, voi antaa metsästysoikeutensa vuokralle. Samoin voi maanvuokran vuokramies, jolla on vuokrasopimuksen nimenomaiseen määräykseen perustuva metsästysoikeus, vuokrata metsästysoikeutensa. Metsästysvuokranantaja, joka ei ole alueen omistaja, saa solmia vuokrasopimuksen kuitenkin enintään hallinta-ajakseen.

Koska nykyisen metsästyslain 2 §:n mukainen vakaa hallintaoikeus maahan, virkataloon tai kruunutilaan on väistymässä, lakiehdotuksen 11 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että alueen omistaja voisi antaa metsästysoikeutensa vuokralle.

Metsästysvuokrasopimuksen tekemisellä metsästysoikeuden omistaja luovuttaa metsästysoikeutensa kokonaan tai osittain korvausta vastaan toiselle. Käytännössä metsästysoikeus usein luovutetaan korvauksetta. Tällöin ei käsitteellisesti ole kysymys vuokraamisesta. Kun luovutuksensaaja tällöin kuitenkin saa saman oikeuden kuin metsästysvuokrasopimuksen vuokramies, ehdotetaan, että tällaisiin vastikkeettomiin luovutuksiinkin sovellettaisiin mitä metsästysvuokrasopimuksesta säädetään.

Jotta välttyttäisiin sekaannuksista, ehdotuksessa säädettäisiin voimassa olevan lain tavoin, että maanvuokralain mukainen vuokrasopimus antaa oikeuden metsästykseseen vuokratulla alueella vain, jos tästä on sopimuksessa nimenomaisesti mainittu. Maanvuokrasopimuksen nojalla metsästysvuokramieheksi tullut ei kuitenkaan voisi enää antaa metsästysoikeuttaan vuokra-alueeseen edelleen vuokralle.

12 §. Metsästysvuokrasopimus sekä vuokraoi-

keuden siirtäminen ja jälleenvuokraaminen. Metsästysvuokrasopimuksesta on säädetty nykyisin metsästyslain 6 §:ssä. Sen mukaan vuokrasopimus on tehtävä määräajaksi, vähintään viideksi ja enintään 25 vuodeksi. Sopimus on tehtävä kirjallisesti ja todistajien allekirjoitettava. Sopimukseen voidaan ottaa ehto sopimuksen jatkamisesta vuokrakauden päätyttyä.

Metsästysvuokrasopimuksen muotomääräykset, jotka ovat sopimuksen pätevyyden ehtona, ovat käytännön tilanteisiin nähden tiukat. Jotta asiallisesti päästäisiin samaan lopputulokseen kuin metsästysvuokrassa, annetaan nykyisin usein metsästyslupia, jotka ovat voimassa jopa yli vuoden. Koska sopimusvapaus koskee myös metsästysoikeudesta päättämistä, menettelyä ei voida pitää lainvastaisena. Lopputuloksesta vallitsevasta käytännöstä on kuitenkin se, että asiallisesti samansisällöiset sopimukset ovat nimeltään erilaisia siitä riippuen, mitkä muotomääräykset sopimukset juridisesti täyttävät. Tilanne on omiaan hämärtämään eri sopimustyyppien eroja ja aiheuttamaan käytännössä epäselviä tilanteita.

Lakiehdotuksessa on lähdetty siitä, että metsästysoikeuden vuokraaminen on oikeuden omistajan ja vuokramiehen välinen oikeustoimi. Sopimuksen sisältö jäisi sopijapuolten harkintaan. Niinpä lailla ei rajoitettaisi sopimuksen voimassaoloaikaa eikä sopimukseen otettavia ehtoja.

Vuokranantajan kannalta on tärkeä oikeus valita, kuka vuokrasopimuksen perusteella saa harjoittaa metsästystä. Voimassa olevassa laissa on vuokraoikeuden siirtäminen kolmannelle ilman vuokranantajan lupaa kielletty. Pykälän 2 momenttiin on otettu vastaava säännös.

Voimassa olevasta laista puuttuvat metsästysoikeuden jälleenvuokraamista koskevat säännökset. Jälleenvuokraustilanteessa vuokralainen luovuttaa vuokrasopimukseen perustuvan metsästysoikeuden tai osan siitä kolmannen henkilön hallintaan siten, että alkuperäinen vuokralainen itse säilyy maanomistajana nähden vuokralaisena ja vastaa vuokrasopimuksen ehtojen täyttämisestä maanomistajalle. Edelleenvuokraussopimuksella syntyykin alkuperäisen vuokramiehen ja edelleenvuokraajan välinen oikeussuhde.

Edelleenvuokraamismahdollisuus on käytännön tarpeiden vaatima järjestely. Toisaalta vapaa jälleenvuokrausoikeus merkitsisi sitä, että vuokranantaja ei voisi vaikuttaa siihen, ketkä hänen alueellaan metsästävät. Vapaa

edelleenvuokrausmahdollisuus mahdollistaisi myös vuokrasopimuksen siirtämiskiellon kiertämisen. Tämän vuoksi edelleenvuokraaminen edellyttää vuokranantajan suostumusta.

Käytännössä metsästysvuokrasopimusten vuokramiehinä yleensä ovat metsästysseurat, joiden jäsenten metsästys vuokrasopimuksen tarkoittamalla alueella on vuokramiehen itsensä harjoittamaa toimintaa. Koska metsästysseura oikeushenkilönä voi toimia vain jäsentensä kautta, kysymys ei tällöin ole metsästys oikeuden edelleen vuokraamisesta.

13 §. *Vuokra-aika ja vuokrasopimuksen irtisanominen.* Metsästysvuokran pituutta ei ole tarkoituksenmukaista rajoittaa lailla. Metsästysvuokrasopimus voitaisiin näin ollen tehdä määräajaksi tai toistaiseksi.

Toistaiseksi tehtävän vuokrasopimuksen irtisanomista koskevat säännökset ovat pykälän 2 momentissa. Irtisanomisessa olisi lähtökohtana, että vuokramiehen olisi riittävän ajoissa saatava tietää vuokrasopimuksen jatkumisesta. Erityisen tärkeää tämä on hirvieläinten metsästyksessä, koska tarvittavat luvat on haettava kunakin vuonna huhtikuun loppuun mennessä.

Vuokramiehen metsästyksen järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että vuokrasopimuksen mahdollinen lakkaaminen muutenkin voidaan jollakin tavalla ennakoida. Tämän vuoksi ehdotetaan, että toistaiseksi tehdyn vuokrasopimuksen lakkaamispäivä olisi metsästysvuoden päättymispäivä ja irtisanomisaika olisi kuusi kuukautta. Tällä tavoin vuokramiehellä aina olisi vähintään puoli vuotta aikaa järjestää metsästyksensä vuokrasopimuksen irtisanomisen jälkeen.

Pykälän 3 ja 4 momenttiin on otettu sopimusehtojen rikkomiseen perustuva toisen osapuolen purkamisoikeus. Jos sopimusehtoja rikottaisiin, jos vuokramies käyttäisi metsästys-oikeuttaan väärin tai jos vuokrattu alue olosuhteissa tapahtuneen olennaisen muutoksen vuoksi kävisi metsästyksen soveltumattomaksi, vuokrasopimus voitaisiin purkaa heti päättyväksi. Tässä suhteessa pykälän säännökset vastaisivat yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita.

14 §. *Vuokrasopimuksen pysyvyys alueen omistajan vaihtuessa.* Voimassa olevan metsästyslain mukaan tilan uusi omistaja voi, jos tämä on saanut tilan vastiketta vastaan, purkaa tilaa koskevan metsästysvuokrasopimuksen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun vuokrasopimus on tälle esitetty. Jos tila on saatu

perintönä tai lahjana, vuokrasopimus sitoo uutta omistajaa samoin kuin silloin, kun vastikkeellisessa luovutuksessa on tehty ehto vuokrasopimuksen pysyvyydestä.

Lakiehdotuksen mukaan uudella omistajalla olisi aina oikeus irtisanoa metsästysvuokrasopimus, kun vuokrattu alue tai sen osa siirtyy toisen omistukseen. Irtisanomisoikeus koskisi nyt samalla tavoin sekä vastikkeellisia että vastikkeettomia luovutuksia. Irtisanomisaika olisi sama kuin toistaiseksi tehdyn metsästysvuokrasopimuksen irtisanomisaika, eli kuusi kuukautta. Jollei uusi omistaja käyttäisi irtisanomisoikeuttaan kolmen kuukauden kuluessa vuokrasopimuksesta tiedon saatuaan, vuokrasopimus pysyisi voimassa. Jos luovutuskirjaan sisältyisi määräys metsästysvuokrasopimuksen pysyvyydestä, vuokrasopimus sitoisi kuitenkin aina luovutuksensaajaa. Jos alue myytäisiin pakkohuutokaupalla, vuokrasopimuksen pysyvyydestä olisi voimassa, mitä ulosottolaissa ja kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annetun asetuksen 22 §:ssä asiasta on säädetty. Vastavasti kiinnitetystä metsästysvuokrasopimuksesta olisi voimassa, mitä siitä on kiinnityasetuksessa säädetty.

15 §. *Riistanhoito vuokra-alueella.* Voimassa olevan lain 10 §:ssä on säännökset metsästysvuokrasopimuksen vuokramiehen oikeudesta suorittaa vuokra-alueella riistanhoidollisia toimenpiteitä.

Koska riistanhoito on metsästys-oikeuteen liittyvä velvollisuus ja riistanhoidolla pyritään parantamaan mahdollisuuksia metsästyksen harjoittamiseen, vuokramiehen tulisi edelleen voida suorittaa riistanhoitotoimenpiteitä vuokra-alueella. Metsästysvuokrasopimukset saattavat koskea myös sellaista riistaa, jonka osalta riistanhoitotoimenpiteet eivät voi tulla kysymykseen. Koska riistanhoidon salliminen osana metsästysvuokraoikeuden käyttöä on katsottava pääsäännöksi, ehdotetaan säädettäväksi, että vuokramiehellä olisi oikeus riistanhoitoon, jollei toisin ole sovittu.

Metsästys ja riistanhoito ovat vain yksi maa-alueiden monista käyttömuodoista. Metsästysvuokra-alueella maanomistaja itse yleensä käyttää muihin, omalta kannaltaan hyödyllisiin tarkoituksiin. Koska vuokramiehen riistanhoitotoimenpiteet eivät saisi aiheuttaa vahinkoa tai haittaa alueen omistajalle tai haltijalle, tästä ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös.

16 §. *Metsästys riidanalaisella alueella.* Met-

sästysvuokrasopimuksia koskevien riitojen tullessa vireille on epäselvää, kuka saa metsästää sopimuksen tarkoittamalla alueella, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Ratkaisun lopputulos saattaa viipyä, eikä odotusaikana ole varmuutta alueeseen kohdistuvan metsästysoikeuden haltijasta. Usein tilanne johtaa siihen, että kumpikin osapuoli pyrkii käyttämään riidanalaiseen alueeseen kuuluvaa metsästysoikeutta. Tämän vuoksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että tuomioistuimen voisi asianosaisen vaatimuksesta jo asian käsittelyn alkuvaiheessa määrätä, kuka saa metsästää riidanalaisella alueella oikeuskäsittelyn aikana. Tuomioistuimen päätöstä olisi heti noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

17 §. *Metsästyslupa.* Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä metsästysluvasta. Metsästyslupien myöntäminen on kuitenkin käytännössä tavallista. Metsästyslupien myöntämisen perustana on pidetty metsästysoikeuden omistajan tähän omistukseen perustuvaa valtaa määrätä omasta metsästysoikeudestaan.

Vaikka metsästyslupien myöntäminen ilman nimenomaisia säännöksiä on mahdollista, lakiehdotukseen on katsottu tarpeelliseksi ottaa perussäännöksiä tästä luvasta. Tähän pykälään on otettu yleissäännös metsästysluvan myöntämisestä.

Metsästysluvan antaminen olisi luonteeltaan metsästysoikeuden haltijan yksipuolinen määräamistoimi. Kysymyksessä ei siis olisi sopimus niinkuin metsästysoikeuden vuokraamisessa. Metsästyslupa käytännössä annetaan etenkin silloin kun luvan saajalla ei ole edellytyksiä huolehtia alueen riistanhoidosta, joka jää metsästysoikeuden haltijan vastuulle. Eri asia on, että metsästyslupa myönnetään käytännössä lupaa haluavan pyynnöstä. Lupa voitaisiin edelleen antaa vapaamuotoisesti. Paitsi kirjallinen, myös suullinen lupa olisi täysin pätevä.

Luvan myöntämisoikeus kuuluu sekä sille, jolla on alueen omistuksen perusteella metsästysoikeus, että metsästysvuokrasopimuksen vuokramiehelle. Metsästysvuokrasopimuksessa luvan myöntämisoikeus voidaan kuitenkin kieltää. Selvytyden vuoksi ehdotetaan pykälässä nimenomaisesti mainittavaksi, että metsästysvuokrasopimuksen perusteella voitaisiin antaa metsästyslupa, jos tätä ei ole vuokrasopimuksessa kielletty.

Se, jolle maanvuokrasopimuksen nojalla kuuluu metsästysoikeus, on metsästysoikeuden haltijana metsästysvuokrasopimuksen vuokra-

mieheen rinnastettavassa asemassa. Tämän vuoksi pykälässä on myös maininta tällaisen henkilön oikeudesta metsästysluvan myöntämiseen.

18 §. *Metsästysluvan peruuttaminen ja lakkaaminen.* Koska metsästyslupa on metsästysoikeuden haltijan yksipuolinen määräamistoimi, lupa voitaisiin peruuttaa milloin vain. Vastaavasti on selvää, että aluetta koskeva lupa raukeaisi, kun alueen omistaja vaihtuu.

Metsästyslupia on käytännössä annettu myös vastiketta vastaan. Vastikkeellisiin lupiin on tarpeen soveltaa edellisestä poikkeavia periaatteita. Jos lupa on myönnetty korvausta vastaan, luvan antajan on katsottava sitoutuneen siihen, että lupa maksettua korvausta vastaavasti säilyy voimassa. Koska tällaisetkin luvat kuitenkin olisi voitava peruuttaa, ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että luvan peruuttamiseen noudatettaisiin samoja määräaikoja kuin metsästysvuokrasopimuksen irtisanomiseen. Jos luvan saaja metsästäisi tai muutoin menettelisi vastoin lupaehtoja, metsästysoikeuden haltija voisi peruuttaa luvan heti päättyväksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metsästysoikeuden haltijan vaihtuessa edellisen oikeudenhaltijan antamat metsästysluvat lakkaisivat.

Metsästyslupaan ei lain nojalla liittyisi velvollisuutta tai oikeutta riistanhoitoon. Lupaa ei voisi myöskään miltään osin siirtää kolmannelle. Metsästyslupa tarkoittaisi yksiselitteisesti sitä, että metsästysoikeuden omistaja sallii jonkun metsästää alueellaan. Luvassa voitaisiin asettaa ehtoja tai siitä voitaisiin periä maksu, mutta luonteeltaan kysymyksessä olisi yksipuolinen metsästyksen salliminen.

19 §. *Metsästys poikkeuksellisissa olosuhteissa.* Pykälä koskisi tapauksia, joissa riistaeläimet aiheuttavat terveydellistä vaaraa eläimille tai ihmisille, vaarantavat yleistä turvallisuutta tai aiheuttavat erityisen huomattavaa vaaraa omaisuudelle. Näiden vaarojen torjumiseksi ainoa keino on riistaeläimen metsästäminen tehokkaasti ja nopeasti. Metsästysoikeuskysymysten selvittelyyn tai sopimuksentekoon ei tällöin ole aikaa. Tämän mahdollistamiseksi ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriö voisi sallia metsästyksen tietyllä alueella määrättyä aikana ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta tai metsästysoikeuden haltijan lupaa.

3 luku

Metsästyksen harjoittaminen

20 §. *Yleiset vaatimukset.* Voimassa olevan metsästyslain 23 §:n 1 momentin mukaan metsästystä on harjoitettava siten, että riistakan-
nan säilymistä ei vaaranneta. Lain 36 §:n mu-
kaan metsästystä ei saa harjoittaa niin, että
siitä on vaaraa ihmisille tai kotieläimille eikä
myöskään niin, että riistalle tuotetaan tarpee-
tonta kärsimystä. Näihin säännöksiin sisältyvät
voimassa olevan lain yleiset periaatteet metsäs-
tyksessä huomioonotettavista seikoista. Lisäksi
laissa on lukuisia yksityiskohtaisia säännöksiä
metsästystavoista ja -menetelmistä.

Lakiehdotuksessa yleiset vaatimukset met-
sästyksen harjoittamiselle on kerätty 20 §:ään ja
samalla on nykyisen lain sanamuotoja täsmen-
nely.

Pykälään ehdotettujen yleisluontoisten sään-
nosten lisäksi lakiehdotuksessa on yksityiskoh-
taisia säännöksiä metsästysvälineistä ja -mene-
telmistä. Näiden säännösten noudattamisen
varmistamiseksi niihin liittyy rangaistussään-
nöksiä. Tämä pykälä olisi siinä määrin yleis-
luontoinen, että pelkästään sen rikkomisesta ei
voisi tuomita rangaistukseen.

Säännöstä harkittaessa lähtökohtana on ol-
lut, että metsästys merkitsee aina puuttumista
luontoon. Metsästäminen on hyväksyttävää
toimintaa, kun se tapahtuu asianmukaisesti.
Metsästäminen asianmukaisesti toteutettuna ei
ole eläinrääkkäystä tai luonnon vahingoitta-
mista, vaan luonnonvarojen järkevää ja suosi-
teltavaa hyväksikäyttöä. Tämä käyttö ei kui-
tenkaan oikeuta vahingoittamaan toista ihmis-
tä tai hänen omaisuuttaan eikä vaarantamaan
riistakantaa, vahingoittamaan luontoa tarpee-
tomasti tai tuottamaan eläimille tarpeetonta
kärsimystä.

21 §. *Ampumakoe.* Hirvieläinten ja karhun
metsästyksessä on tärkeitä, että metsästäjän
ampumakyky on riittävä. Eläimen haavoittami-
nen epätarkalla laukauksella merkitsee eläi-
melle kärsimystä ja karhun metsästyksessä
myös vaaraa metsästäjälle. Tämän vuoksi ehdo-
tetaan pykälässä säädettäväksi, että hirvieläin-
ten ja karhun metsästyksessä ampujana saisi
toimia vain henkilö, joka on suorittanut maa- ja
metsätalousministeriön määräämän ampuma-
kokeen tai ministeriön hyväksymän, muussa
maassa suoritettun vastaavanlaisen kokeen.
Riistanhoitoyhdistys antaisi ampumakokeen
suorittamisesta todistuksen sekä pyynnöstä sen

jäljennöksen. Ampumakoe on asetuksella sää-
detty nykyisin hirvenmetsästyksen ampujalle
pakolliseksi. Ahvenanmaalla suoritettu ampu-
makoe vastaa maa- ja metsätalousministeriön
määräyksen mukaista ampumakoetta.

22 §. *Metsästyskortin ja ampumakoetodistuk-
sen esittäminen.* Metsästyksen valvonnan hel-
pottamiseksi pykälässä ehdotetaan säädettä-
väksi, että metsästäjä olisi pyynnöstä velvolli-
nen esittämään metsästyskortin tai sen jäljen-
nöksen metsästyksenvalvojalle. Kortti tai sen
jäljennös olisi pidettävä mukana metsästettäes-
sä. Mukanapito- ja esittämisvelvollisuus koski-
sivat myös ampumakoetodistusta tai sen jäljen-
nöstä.

Metsästyskortti olisi todistus riistanhoito-
maksun suorittamisesta. Kortti olisi pidettävä
metsästettäessä mukana. Inhimillisestä ereh-
dyksestä kortti saattaa unohtua, vaikka riistan-
hoitomaksu on suoritettu. Tämän vuoksi ehdo-
tetaan säädettäväksi, että kortin voisi näyttää
valvojalle tai poliisille myöhemmin, seitsemän
vuorokauden kuluessa. Sama koskisi myös
ampumakoetodistusta tai sen jäljennöstä.

23 §. *Metsästyksen rajoittaminen yleisen tur-
vallisuuden vuoksi.* Varsinkin aseellisesta met-
sästyksestä saattaa sivullisille aiheutua vaaraa.
Jos metsästys tapahtuu alueella, jolla yleisesti
liikutaan metsästysaikana, vahingon vaara on
huomattava. Vahinkojen välttämiseksi metsäs-
tystä tulisi tarvittaessa voida rajoittaa. Pykä-
lään ehdotetaan otettavaksi tätä koskeva sään-
nös. Koska kysymys on yleisen turvallisuuden
vaatimasta toimenpiteestä, ehdotetaan, että
kiellosta tai rajoituksesta päättäisi lääninhalli-
tus kuultuaan paikallista metsästysoikeuden
haltijaa ja alueen omistajaa. Määräajan voi-
massa oleva kiello tai rajoitus voitaisiin uusia.
Tällä tavoin kiellon tarpeellisuus tulisi riittävän
usein uudelleen arvioituksi. Pykälän 2 momen-
tin mukaan lääninhallituksen tulisi kumota
annettu kiello tai rajoitus ennen määräajan
päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen ylläpi-
tämiseen ei enää olisi tarvetta. Sama periaate
metsästyksen rajoittamisesta yleisen turvalli-
suuden vuoksi löytyy voimassa olevan metsäs-
tyslain 23 §:stä, jonka mukaista menettelyä on
yksinkertaistettu lakiehdotuksessa.

24 §. *Rannalta metsästäminen merialueella.*
Nykyisen metsästyslain 18 §:n 2 momentin mu-
kaan asumattomilla meren ulkosaarilla on sillä,
jolla on oikeus metsästää yhteisellä vesialueella,
lupa harjoittaa vesilintujen pyyntiä maalta toi-
selle kuuluvalla avoimella rannalla.

Kun otetaan huomioon ulkosaariston olosuhteet, säännös toiselle kuuluvan ranta-alueen käyttämisestä vesilintujen metsästämiseen on käytännössä tarpeen. Koska käyttö rajoittuu meren ulkosaarille ja niilläkin vain avoimiin rantoihin, ei käytöstä aiheudu alueen omistajalle merkittävää häiriötä tai vahinkoa. Nykyisen lain mukaisesti säädettäisiin, että asumatomilla meren ulkosaarilla saisi se, jolla on oikeus metsästää vesialueella, harjoittaa vesilintujen pyyntiä maalta toiselle kuuluvalla avoimella rannalla.

25 §. *Asutuksesta, viljelyksistä ja liikenneväylistä johtuvat rajoitukset.* Yksityiskohtaisia säännöksiä metsästäystä koskevista rajoituksista on ollut tarpeen säätää sivullisten suojaamiseksi ampumisesta aiheutuvilta vaaroilta. Niinpä voimassa olevan metsästyslain 17 §:n mukaan ei saa metsästää pihassa, puutarhassa eikä sadanviidenkymmenen metrin levyisellä niitä ympäröivällä alueella eikä pellolla tai niityllä ennen kuin sato on korjattu tai koottu. Metsästyslain 44 §:n 2 momentin mukaan eläintä ei saa ampua yli tien, jota muullakin kuin kiinteistön omistajalla tai haltijalla on oikeus käyttää, eikä yli rautatien eikä eläimen tai ampujan ollessa sellaisella tiellä tai rautatiellä eikä riistan ollessa vieraan koiran ajon tai haukun alaisena.

Voimassa olevan lain 17 §:n kielto merkitsee sitä, että kaikki metsästyksen kuuluvat toiminnot ovat kiellettyjä 150 metrin päässä asumuksista. Ampumisen lisäksi kiellettyä on muu riistan etsiminen ja jäljittäminen sekä aseiden lisäksi muiden pyyntivälineiden käyttö. Kielto kohdistuu nimenomaan metsästyksen alueella, jolla metsästäjällä on metsästysoikeus, koska ilman metsästysoikeutta mainittu toiminta on jo oikeuden puuttumisen vuoksi kiellettyä.

Kiellosta aiheutuva rajoitus on kohtuuttoman ankara. Riistan etsiminen pihan tai puutarhan ulkopuolisella alueella, jolla metsästäjällä on metsästysoikeus, ei voi aiheuttaa läheisen alueen omistajalle kohtuutonta haittaa tai vahinkoa. Jos taas alueen omistaja on luovuttanut metsästysoikeuden toiselle, hän on päättänyt laskea metsästäjän omalle alueelleen metsästäjän. Toisaalta edes tällaisessa tapauksessa metsästysalueeksi ei tule laskea pihaa tai puutarhaa. Lakiehdotuksessa ehdotetaan väljennettäväksi metsästäystä koskevia rajoituksia siten, että metsästykseltä rauhoitetaan vain pihat ja puutarhat samoin kuin viljelykset

siihen saakka, kunnes sato on korjattu tai koottu.

Ampumisessa riittävä etäisyys asuttuihin rakennuksiin tulisi säilyttää. Niinpä pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että 150 metriä lähempänä asuttua rakennusta ei saisi ampua eläintä ilman rakennuksen omistajan tai haltijan nimenomaista lupaa. Useimmissa Euroopan maissa, joissa asutustiheys on suurempi kuin Suomessa, metsästäystä ja ampumista koskevat säännökset ovat tässä ehdotettuja lievempiä.

Tien ja rautatien ylitse ampumista koskeva kielto ehdotetaan säilytettäväksi pääosin nykyisen kaltaisena. Riistaeläintä ei 3 momentin mukaan saisi ampua rautatien tai yleisen tien yli eikä riistaeläimen tai ampujan ollessa yleisellä tiellä. Rautatiellä tai yleisellä tiellä olevaa riistaeläintä ei myöskään saisi ampua. Nykyisen lain määritelmä tiestä on johtanut käytännössä tarpeettomiin rajoituksiin ja tulkintavaikeuksiin. Yksityisistä teistä annetun lain (358/62) mukaiset tiet voivat olla kahta tai useampaa kiinteistöä palvelevia, ja näiden tien yli ei säännöksen mukaan saa ampua. Kuitenkin kaikki tien vaikutuspiirissä asuvat saattavat metsästää alueella yhteisesti, jolloin tie heidän kannaltaan on rinnastettavissa yhden tilan alueella olevaan tilustiehen. Koska yksityiset tiet muutoinkin ovat yleensä vähän liikennöityjä, edellä tarkoitettuja ampumista koskevia kieltoja ei ole katsottu tarpeelliseksi ulottaa koskemaan yksityisteitä.

Metsäkanalintua ei saisi myöskään ampua sen tai ampujan ollessa yksityisellä tiellä. Säännöksen tarkoituksena on estää metsäkanalintujen liian helppo saalistaminen, sillä metsäkanalintujen elintapaan kuuluu hiekan syöminen tieltä.

26 §. *Hirvieläinten pyyntiluvan myöntäminen.* Edellä 10 §:n kohdalla on jo ollut puhetta hirvieläinten pyyntiluvasta. Tähän pykälään on otettu säännökset pyyntilupien myöntäjästä ja pyyntiluvista perittävistä maksuista samoin kuin lupien myöntämisen yleisistä edellytyksistä. Jäljempänä 27 §:ssä ovat säännökset pyyntiluvan myöntämisen hakijakohtaisista edellytyksistä.

Hirvieläinkantojen vakiinnuttua pyyntilupamenettelyn keskeisenä tarkoituksena on huolettaa kannan säilymisestä. Toisaalta kannan koko olisi pyrittävä saattamaan sellaiseksi, että hirvieläimet eivät aiheuta kohtuuttomia vahin-

koja. Pykälän 1 momenttiin on otettu säännös näiden näkökohtien huomioon ottamisesta lupia myönnettäessä.

Lupien myöntäminen edellyttää erityistä riistabiologista ja metsästyksellistä asiantuntemusta. Luvat myöntää nykyisin lääninhallitus tai kysymyksen ollessa valtion omistamista alueista, metsähallinnon piirikuntakonttori riistanhoitopiiriin lausunnon saatuaan ja käytännössä yleensä lausunnon mukaisesti. Kun nykyinen käsittelyjärjestelmä merkitsee saman asian tutkimista kahteen kertaan ja kun luvat jo nykyisin käytännössä myönnetään riistanhoitopiiriin lausunnon mukaisesti, ehdotetaan luvasta päättäminen riistanhoitopiiriin päätösvaltaan kuuluvaksi asiaksi.

27 §. *Hirvieläinten pyyntiluvan myöntämisen edellytykset.* Hirvieläinasetuksessa on säädetty, että kaatoluvan myöntäminen edellyttää valkohäntäpeuran osalta 500 ha:n metsästysaluetta ja hirvien osalta 1 000 ha:n metsästysaluetta. Lisäksi alueen tulee olla riittävän yhtenäinen. Pykälään on otettu asiallisesti vastaava säännös metsästysalueen vähimmäispinta-aloista.

Pykälän 2 momentissa on säädetty pyyntiluvan hakijoista, joille pyyntilupa voidaan myöntää. Hakijana voi toimia yksi henkilö tai usea henkilö yhdessä. Hakija voi myös olla oikeushenkilö, jolloin pyyntilupa perustuvan metsästyksen suorittavat fyysiset henkilöt oikeushenkilön päätösten mukaisesti.

Hirvieläinten metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen edellyttää, että tietyllä alueella metsästää vain yksi seurue. Tämän vuoksi ehdotetaan, että samalle alueelle saadaa myöntää pyyntilupa vain yhden hakeuksen perusteella. Lupia voi tällöin olla useita ja metsästyksen osallistujatkin voivat vaihdella, mutta periaatteessa pyyntilupa on myönnetty samalle hakijalle tai samoille hakijoille yhteisesti.

Ns. vapaan metsästyksen perusteella tällainen järjestely ei kuitenkaan ole mahdollinen, koska kuntalaisilla 8 §:n mukaan on metsästys-oikeus kaikilla kunnassa olevilla valtion mailla. Pykälän 3 momenttiin on otettu tästä maininta.

28 §. *Hirvieläinten metsästyksen johtaja.* Hirvieläinten metsästys tapahtuu käytännössä yleensä seuruemetsästyksenä. Metsästys voi tapahtua ajometsästyksenä, jossa osa seurueen jäsenistä toimii ampujina ja osa ajomiehinä, taikka koiran kanssa tapahtuvana metsästyksenä tai väijyntämetsästyksenä. Seurueiden ko-

ko saattaa vaihdella, mutta joskus seurueet saattavat olla huomattavan suuria. Tällöin on tärkeää, että joku huolehtii metsästyksen järjestämisestä ja jakaa seurueen jäsenille tehtävät. Pykälään on otettu säännöksiä tällaisesta metsästyksen johtajasta.

Metsästyksen johtajan tehtävien hoitaminen edellyttää, että hänellä on riittävät valtuudet metsästyksen järjestämiseen. Tämä on mahdollista, jos muut seurueen jäsenet ovat velvollisia noudattamaan hänen määräyksiään. Tästä noudattamisvelvollisuudesta on pykälään niin ikään otettu säännös. Jos joku niskoittelee, metsästyksenjohtaja voi kieltää metsästyksen osallistumisen tällaiselta henkilöltä. Tämän pykälän säännösten rikkomisesta rangaistaisiin lakiehdotuksen 72 §:n nojalla.

29 §. *Uusi pyyntilupa.* Hirvieläimien metsästyksellinen mielenkiinto perustuu ensisijaisesti niiden arvoon ravintona. Jos saaliiksi saatu hirvieläin on ravinnoksi kelpaamatonta, metsästyksen olennainen tarkoitus jää saavuttamatta. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälässä säädettäväksi, että jos saaliiksi saatu hirvieläin on enemmän kuin puoliksi ihmisravinnoksi kelpaamaton, asianomainen voi saada maksutta uuden luvan vanhan luvan tilalle.

30 §. *Hirvieläinmetsästystä koskeva asetuk-senantovaltuus.* Pykälä sisältää valtuuden säätää asetuksella hirvieläinten pyyntiluvan hake-misesta ja myönnettävään lupaan liitettävistä ehdoista sekä hirvieläinten metsästyksessä käytettävistä koirista ja varusteista samoin kuin metsästyksen järjestämisestä muutoinkin. Olo-suhteet hirvieläinten metsästyksessä saattavat vaihdella huomattavasti, mikä osaltaan vaikuttaa metsästyksen järjestämiseen. Koirarotuja on useita ja niitä voidaan käyttää metsästyksen varsin eri tavoin. Onnettomuuksien ehkäi-miseksi hirvieläinten metsästyksessä on tarpeen käyttää metsästäjien näkymistä edistäviä varusteita. Näiden seikkojen säättely jossain määrin on tarpeen, mutta lain taseisia säännöksiä asiasta ei ole tarpeen antaa.

4 luku

Metsästystavat

31 §. *Moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoitukset.* Moottorikäyttöinen kulkuneuvo voi olla ilma-alus, ajoneuvoasetuksessa (233/82) tarkoitettu maalla kulkeva moottori-

käyttöinen ajoneuvo taikka moottorin voimalla kulkeva alus tai vene. Näillä kulkuneuvoilla liikkumisesta toisen omistamalla alueella on olemassa yleisiä säännöksiä erityisesti yksityisistä teistä annetussa laissa ja laissa moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta (606/77). Edellisen lain mukaan voidaan yksityisen tien käyttäminen moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvan kulkemiseen kieltää muilta kuin tien osakkailta. Jälkimmäisen lain mukaan moottorikäyttöistä ajoneuvoa ei saa käyttää maastossa toisen omistamalla tai hallitsemalla maa-alueella ilman maan omistajan tai haltijan lupaa eräitä poikkeustilanteita lukuunottamatta. Näin ollen jo yleiset moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla liikkumista koskevat säännökset rajoittavat moottorikäyttöisten ajoneuvojen hyväksikäyttöä metsästyksessä. Metsästyslakiin ei ole tämän vuoksi tarpeen ottaa säännöksiä, jotka rajoittaisivat moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla liikkumista ja sen hyväksi käyttämistä ennen metsästyksen alkamista tai metsästyksen päättymisen jälkeen.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käyttämisen rajoituksista metsästyksessä. Moottorikäyttöisen kulkuneuvon avulla tapahtuva metsästäminen ei kuulu suomalaisen metsästysperinteen. Tällaisen kulkuneuvon käyttö metsästyksessä mahdollistaa nopean liikkumisen, mikä on riistaeläimen kannalta kohtuutonta. Niinpä lakiehdotuksessa on lähdetty voimassa olevassa laissa hyväksytystä periaatteesta, että moottorikäyttöisen kulkuneuvon välitön käyttö metsästyksessä on kiellettyä.

Moottorikäyttöisillä kulkuneuvoilla kuljetaan yleensä paikkaan, josta metsästys aloitetaan. Riistaeläimen hätyyttämisessä tai jäljittämässä ei moottorikäyttöistä kulkuneuvoa saisi käyttää. Sama koskisi riistaeläimen ampumista tällaisesta kulkuneuvosta käsin tai tällaisen kulkuneuvon suojasta. Kielto koskisi ajoneuvoasetuksen mukaisia maalla kulkevia moottorikäyttöisiä ajoneuvoja kuten autoja, traktoreita, moottoripyöriä, mopoja ja moottorikelkkoja. Lisäksi ehdotetaan kiellon koskevan ilma-aluksia sekä aluksia ja veneitä näiden kulkiessa moottorin voimalla.

Kuten edellä on todettu, metsästys katsottaisiin alkaneeksi esimerkiksi silloin, kun pyyntilaitte on viritetty pyyntikuntoon paikalleen. Pelkkä pyyntilaitteen kuljettaminen metsään ei olisi metsästystä, joten tähän tarkoitukseen moottorikäyttöistä ajoneuvoa voitaisiin käyt-

tää. Vastaavasti saaliin poiskuljettaminen olisi metsästystapahtuman jälkeinen vaihe, joten siihenkin sanotunlaista ajoneuvoa voitaisiin käyttää.

Varsinkin metsäteillä on autolla helppo päästä lähelle riistaeläintä, joka oleskelee tien läheisyydessä. Jotta metsästys ei olisi liian yksinkertaista, ehdotetaan säädettäväksi, että riistaeläintä ei saisi ampua sataa metriä lähempänä ilma-alusta tai maalla kulkevaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa välittömästi sen pysäyttämisen jälkeen.

Veneellä tapahtuvassa metsästyksessä ei samalla tavoin kuin maalla tapahtuvassa metsästyksessä voida erottaa kulkuneuvon käyttöä varsinaisessa metsästyksessä. Moottorikäyttöisellä veneellä joudutaan etsimään riistaeläimiä, eikä tällaisen etsimisen kieltämistä voida pitää tarpeellisena, koska etsintä voi tapahtua laajoilla vesialueilla. Toisaalta eläinten lähestyminen moottorikäyttöisellä veneellä on yksinkertaista, koska eläimet eivät yleensä säiky tällaista venettä. Ampuminen kovassa vauhdissa olevasta veneestä on, paitsi vaarallista, myös suomalaisen metsästysperinteen vastaista. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että aluksesta tai veneestä jonka moottori on käynnissä, ei pääsääntöisesti saisi ampua riistaeläimiä.

Muutoksena nykyiseen haavoittuneen riistaeläimen saisi merialueella lopettaa ampumalla myös aluksesta tai veneestä, joka on liikkeellä moottorin voimalla, koska muutoin tällaiset eläimet jäisivät useassa tapauksessa tavoittamatta.

32 §. *Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät.* Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevien rajoitusten lähtökohtana on muiden ihmisten ja eläinten suojelu sekä varsinaiseen metsästyseen kuulumattomien uusien teknisten apuvälineiden käytön rajoittaminen. Rajoituksin pyritään turvaamaan riistaeläinkantojen säilyminen ja metsästyksen perinteinen luonne luonnon käyttömuotona. Menetelmien tehokkuuteen pyrkiminen ei tällöin ole olennaista.

Pyyntivälineiden ja -menetelmien osalta Suomi on saattanut voimaansa yleisperusteluissa mainitun niin sanotun Bernin sopimuksen. Pykälässä ovat sopimuksen edellyttämät rajoitukset. Sopimus edellyttää muun ohella, että kaikkien automaattisten aseiden ja sellaisten puoliautomaattisten aseiden, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kaksi patruunaa, käyttäminen kielletään metsästyksessä. Voimassa

olevien säännösten mukaan metsästyksessä on kielletty sellaisen haulikon käyttäminen, joka piipussa olevan patruunan lisäksi voidaan ladata useammalla kuin kahdella patruunalla. Jäljempänä 90 §:ssä on siirtymäsäännös siitä, minkä ajan kuluessa ase olisi muutettava 1 momentin 7 kohdan mukaiseksi, jos asetta käytettäisiin edelleen metsästyksessä.

Suomessa on entuudestaan voimassa eräitä sellaisia kieltoja, joita Bernin sopimuksessa ei ole mainittu. Tarkoituksena on, että nämä kiellot jäävät edelleen voimaan. Lisäksi on 3 momenttiin otettu viittaus luonnonsuojelulain 15 §:ssä kiellettyihin pyyntivälineisiin sekä eläinsuojelulain 2 a §:ään. Viimeksimainitun pykälän mukaan ei eläimen kiinniottamiseen tai lopettamiseen saa käyttää sellaista laitetta, jonka käyttö aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa. Tällaisia pyyntivälineitä ovat esimerkiksi sellaiset elävänä pyydystävät laitteet, joissa eläin tarttuu liima-aineeseen.

Pykälää laadittaessa on lähtökohtana ollut, että laissa luetellaan ne välineet ja menetelmät, joiden käyttö on periaatteessa aina kielletty. Riistanhoitopiiri voisi 39 §:n nojalla ja maa- ja metsätalousministeriö 40 §:n 2 momentin nojalla antaa tapauskohtaisesti lupia kiellettyjen menetelmien tai välineiden käyttöön.

33 §. *Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevat tarkemmat säännökset.* Sallituista välineistä tai menetelmistä annettaisiin pykälän nojalla asetuksella tarkempia säännöksiä. Tarkoituksena olisi antaa esimerkiksi loukkujen, ansojen ja rautojen osalta säännöksiä siitä, millaisia näiden pyyntivälineiden tulee olla sekä millaisten eläinten pyyntiin niitä saadaan käyttää. Samoin asetuksella annettaisiin määräyksiä erilaisten loukkujen, ansojen ja rautojen sallitusta käytöstä ja näiden pyyntivälineiden kokemisesta. Asetuksella säädettäisiin esimerkiksi elävänä pyytävän loukun käyttämisestä supikoiran pyydystämiseen. Tällä tavoin voitaisiin estää haitallisten välineiden ja menetelmien käyttö. Asiasta säättäminen asetuksella mahdollistaisi sen, että riittävän nopeasti voitaisiin myös ottaa huomioon kehityksessä tapahtuneet muutokset.

34 §. *Metsästysaseen kuljettaminen.* Metsästyksen valvontanäkökohtien ja turvallisuussyiden vuoksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi metsästysaseen kuljettamisesta.

Tarve metsästysaseen kuljettamiseen ladattuna on vain alueella, jolla henkilöllä on metsäs-

tysoikeus tai metsästyslupa. Niinpä 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että alueella, jolla henkilöllä ei ole metsästysoikeutta tai metsästyslupaa, hän ei ilman luvallista tarkoitusta tai metsästyslupan haltijan suostumusta saisi kuljettaa metsästysasetta ladattuna. Kuitenkin olisi sallittua ylittää yleinen tie, joka rajoittuu henkilön metsästysalueeseen. Metsästyksen kestäessä joudutaan ylittämään tällainen tie monesti, jolloin pikemminkin metsästysaseen toistuva lataaminen ja patruunoiden poistaminen aiheuttaisi vaaratilanteita.

Moottorikäyttöisen kulkuneuvon välitön hyväksikäyttö metsästyksessä on kielletty siten, kuin 31 §:ssä on säädetty. Tähän liittyen 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että metsästysaseen olisi ilma-aluksessa, maalla kulkevassa moottorikäyttöisessä ajoneuvossa sekä aluksessa ja veneessä näiden kulkiessa moottorin voimalla oltava lataamaton ja suojuksessa tai suojatussa tilassa. Nykyistä säännöstä, jossa puhutaan vain aseiden suojuksessa olemisesta, on tulkittu siten, että auton erillisessä, suljetussa tavaratilassa olevan aseiden katsottu olevan suojuksessa, vaikka ase ei olisi suojapussissa tai aselaatikossa. Tätä käytäntöä ei ole syytä muuttaa, joten pykälään ehdotetaan maininta suojatusta tilasta.

Poikkeuksena kiellosta kuljettaa ladattua asetta ilman suojasta kulkuneuvossa olisi tilanne, jossa haavoittunutta riistaeläintä seurataan 31 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa merialueella aluksesta tai veneestä sen kulkiessa moottorin voimalla. Poikkeus on välttämätön, koska haavoittuneen eläimen lopettaminen on käytännössä tehtävä aseella.

Voimassa olevan lain mukaan aseiden kuljettaminen moottorikelkassa tai siihen verrattavassa kulkuneuvossa on kielletty yleisen tien ulkopuolelta muilta paitsi virantoimituksessa olevilta henkilöiltä ja poromiehiltä. Valvonnallisten syiden vuoksi vastaavanlaisen kiellon säilyttäminen on edelleen tarpeen. Kansalaisten yhdenmukaisen kohtelun toteuttamiseksi lain perusteella poikkeus kiellosta olisi ainoastaan virantoimitusta suorittavalla henkilöllä.

Aseiden kuljettaminen maastossa saattaa eri tilanteissa olla tarpeellista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kiellosta voisi poliisipiiriin päällikkö myöntää poikkeuksen. Tällainen poikkeus voitaisiin myöntää muillekin kuin poromiehille.

5 luku

Riistaeläinten rauhoittaminen ja riistanhoito

35 §. *Riistaeläinlajin häiritsemiskielto.* Metsästysoikeuden haltija suorittaa usein riistanhoitoa ja pyrkii edistämään alueellaan riistaeläinten menestymistä. Hänen työnsä menee hukkaan, jos riistaeläimet häirinnällä karkotetaan alueelta muualle. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan riistaeläimiä ei saisi tahallaan häiritä niiden ollessa sellaisella alueella, jolla asianomaisella ei ole metsästysoikeutta tai metsästyslupaa. Voimassa olevan lain 20 §:n mukaan kukaan ei saa tahallaan säilyttää tai ajaa tai muulla tavoin karkottaa riistaa alueella tai alueelta, jolla hänellä ei ole metsästysoikeutta. Lakiehdotuksessa on laajennettu metsästysoikeuden haltijan riistanhoitoa suojaavaa periaatetta, sillä pykälän nojalla olisi kaikenlainen muukin tahallinen riistaeläinten häirintä kiellettyä. Eläinten karkottamisesta vahingon ehkäisemiseksi ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä.

36 §. *Riistaeläinlajin rauhoittaminen.* Voimassa olevan lain 25 §:n 1 momentin mukaan riistaeläinten metsästysajoista säädetään asetuksella. Saman pykälän 4 momentin mukaan riistaeläimet ovat muutoin rauhoitettut, jollei laissa ole muuta säädetty. Lain 26 §:ssä on säännös merialueen kevätmetsästyksestä.

Voimassa olevassa laissa on lähtökohtana, että riistaeläimet ovat rauhoitettuja, jollei niiden metsästämistä ole asetuksella sallittu. Jos mitään asetusta sanotun pykälän nojalla ei anneta, ovat riistaeläimet pääsäännön mukaan rauhoitettuja, lukuun ottamatta eräitä vesilintuja kevätmetsästyksen osalta.

Kun metsästysoikeus on lain nojalla maanomistajalle kuuluva oikeus juuri riistaeläinten metsästämiseen, on järjestelmää pidettävä oikeudelliselta kannalta arvulluttavana. Jättämällä asetus antamatta voidaan metsästysoikeus periaatteessa poistaa kokonaan.

Lakiehdotuksessa on lähdetty siitä periaatteesta, että metsästysoikeuden omistajalla on oikeus metsästää haluamallaan tavalla siltä osin, kuin tätä oikeutta ei nimenomaisella säännöksellä ole rajoitettu. Metsästysoikeuden käyttämiseen liittyy useita rajoituksia, joita on jo edellä selvitetty. Yksi rajoitus, josta säädettäisiin tässä pykälässä, on riistaeläinten rauhoitus.

Rauhoitusajojen perimmäisenä tarkoituksena on riistaeläinkantojen turvaaminen. Tämä

voidaan toteuttaa usealla tavalla. Jo perinteisesti riistaeläimet ovat pesimäaikana olleet rauhoitettuja. Täysikasvuisten riistaeläinten rauhoituksen tarkoituksena on heikentyneen kannan elvyttäminen. Pykälän 1 momenttiin on selvytyden vuoksi otettu maininta, että rauhoittaminen toteutetaan riistaeläinkantojen turvaamiseksi taikka eläinten lisääntymisen tarpeettoman häiritsemisen ehkäisemiseksi.

Riistaeläinten rauhoittaminen säädettäisiin pykälässä asetuksella toteutettavaksi velvollisuudeksi. Rauhoittaminen olisi näin ollen toteutettava, jos riistaeläinkantojen turvaaminen tai eläinten lisääntymiseen kohdistuvan häirinnän ehkäiseminen sitä edellyttävät. Siltä osin kuin tällaista asetuksella annettua säädöstä ei ole, riistaeläintä saa metsästää ympäri vuoden.

Kevätmetsästys, joka tapahtuu tavanomaisista metsästysajoista poiketen, on nykyisin merialueen paikalliselle väestölle kuuluva oikeus. Nykyisen käytännön jatkamisen mahdollistamiseksi ehdotetaan säädettäväksi, että rauhoitusajoista voidaan paikallisten asukkaiden hyväksi tehdä poikkeuksia. Säännös mahdollistaisi paikallisen väestön erityistarpeiden huomioon ottamisen muissakin tapauksissa. Toisaalta tarkoituksena on asetuksella säätää, että karhun kevätmetsästys olisi kiellettyä.

37 §. *Metsästyksen rajoittaminen.* Riistaeläinkantojen vaihtelu maan eri osissa saattaa olla huomattava. Rauhoitusajoilla pyritään valtakunnallisesti huolehtimaan riistaeläinkannoista, mutta paikallisia erityistarpeita rauhoitusajoin ei voida hoitaa. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että riistaeläinkannan säilymisen vaarantuessa riistanhoitoyhdistyksen alueella riistanhoitopiirin olisi kiellettävä tämän yhdistyksen alueella riistaeläimen metsästäminen tai rajoitettava sitä enintään kolmeksi vuodeksi.

Alueella harjoitettavan metsästyksen järjestämiseksi päätöksestä olisi saatava tieto riittävän ajoissa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kieltoa tai rajoitusta koskeva päätös olisi tehtävä viimeistään kuukautta ennen metsästysvuoden alkamista. Ennen päätöstä riistanhoitoyhdistystä olisi kuultava.

Jos riistakanta alueella voimistuisi elinvoimaiseksi, annettu kielto tai rajoitus muodostuisi tarpeettomaksi. Tämän vuoksi ehdotetaan 2 momentissa säädettäväksi, että kielto tai rajoitus tulisi tällaisissa tapauksissa kumota ennen määräajan päättymistä.

38 §. *Riistanhoitoalue.* Tehokas riistanhoito on keskeinen keino metsästysmahdollisuuksien

lisäämiseksi. Toisaalta riistanhoito on sellaista toimintaa, jonka edistämiseksi lainsäädäntö ei ole niin keskeisessä asemassa kuin tutkimus- ja koetoiminta sekä muu kehittämistyö. Lainsäädännöllä on kuitenkin tuettava ja kehitettävä riistanhoidon mahdollisuuksia.

Riistanhoidon päätavoitteena tulee olla metsästystä kestävien riistaeläinkantojen ylläpito. Liian heikkoa kantaa on vahvistettava ja voimakkaan kannan säilyminen turvattava. Olen näistä riistanhoitotyössä on, että riittävän työn tuloksena riistaeläimiä voidaan myös metsästää.

Riistanhoitotyössä on erityisen tärkeää riistan lisääntymisen edistäminen. Luontaisen lisääntymisen mahdollisuuksia voidaan parantaa tai riistaa voidaan kasvattaa ja tällä tavoin keinotekoisesti lisätä sitä. Edellytyksenä on, että tarkoitukseen tarvittavaa aluetta voidaan käyttää riistanhoitotyössä häiriöttömästi.

Tehostuneen metsänhoidon, avohakkuiden, metsästyksen sekä teiden rakentamisen ja muiden maankäytössä tapahtuneiden muutosten vuoksi riistaeläinten lisääntymiselle ja kasvatamiselle maaston puolesta soveliaat, häiriöttömät alueet ovat merkittävästi vähentyneet. Varsinkin arkojen riistaeläinten lisääntymiselle ja kasvattamiselle tarpeelliset alueet saattavat joltakin seudulta puuttua kokonaan. Tällöin on riistanhoitoa varten välttämätöntä perustaa erityisiä riistanhoitoalueita.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että riistan luontaiselle lisääntymiselle tai kasvattamiselle erityisen suotuisasta alueesta voitaisiin muodostaa riistanhoitoalue. Alueen rauhallisuuden turvaamiseksi ehdotetaan vielä, että liikkumista alueella voitaisiin rajoittaa. Alueen hyväksyisi riistanhoitoalueeksi maa- ja metsätalousministeriö omistajan hakemuksesta. Koska tällaisella alueella edellä sanotun mukaisesti voitaisiin rajoittaa ulkopuolista liikkumista rangaistuksen uhalla, ehdotetaan säädettäväksi, että alueen omistajan olisi riittävän selvästi merkittävä alue maastoon.

Maanomistajan maankäyttötarpeiden tai olosuhteiden muuttumisen seurauksena riistanhoitoalue voi menettää merkityksensä. Kun aluetta varten ei tällöin ole tarpeen säilyttää pykälässä mainittuja rajoituksia, tulisi ne poistaa. Pykälän 4 momenttiin onkin otettu säännös riistanhoitoalueen lakkauttamisesta.

39 §. *Lupa eräisiin riistanhoidollisiin toimenpiteisiin.* Riistanhoito harjoitettuna esimerkiksi siten, että riistaeläimiä kasvatetaan vapauteen

päästettäväksi, edellyttää usein, että eläimiä voidaan pyydystää ja pitää erityisessä riistanhoitoa varten rakennetussa tarhassa kasvatettavina. Pykälään ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan riistanhoitopiiri voisi myöntää luvan metsästysoikeuden haltijalle riistanhoidollisia toimenpiteitä varten rauhoitusaikana pyydystää elävänä ja pitää eläinten tarhaamista varten tarkoitettussa tarhassa eläviä riistaeläimiä ja käyttää tällöin pyydystämisessä muutoin kiellettyjä pyyntivälineitä tai -menetelmiä sekä ottaa munia. Tarkemmat säännökset asiasta annettaisiin asetuksella.

40 §. *Eräitä poikkeuksia.* Pykälän 1 momentti koskee lähinnä pakkotilaa vastaavia tilanteita, joissa riistaeläinten häiritsemiskiellosta, rauhoitusmääräyksistä tai riistanhoitomaksun suorittamista koskevista määräyksistä poikkeaminen on tarpeen kotieläintä uhkaavan vahingon torjumiseksi taikka rakennuksen, laitteen tai muun omaisuuden suojelemiseksi, hoitamiseksi tai käyttämiseksi. Eläimelle ei suojeltavan edun arvo huomioon ottaen saisi aiheuttaa kohtuutonta vahinkoa. Tappaminen olisi sallittua, jos se olisi välttämätöntä ihmistä, kotieläintä tai viljeltyä eläintä tai muuta omaisuutta välittömästi uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tapettuun eläimeen sovellettaisiin, mitä kuolleena löydetystä eläimestä 81 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö voisi metsästysoikeuden haltijan suostumuksella myöntää luvan tappaa tai pyydystää riistaeläin sekä ottaa riistaeläinten pesiä, munia ja poikasia rauhoitusaikana, kielletyin pyyntivälinein tai -menetelmin. Lupa voitaisiin myöntää tieteellistä tutkimusta, riistanhoitoa, vahinkojen estämistä, eläintautien ehkäisemistä tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten.

41 §. *Vierasperäisen eläimen maahantuonti ja luontoon laskeminen.* Vierasperäisten eläinten laskeminen luontoon saattaa merkitä huomattavaa muutosta luonnonvaraisten eläinlajien keskinäisissä suhteissa. Vieras kanta voi risteytymisten vuoksi heikentää olemassa olevaa kantaa. Vierasperäinen eläin saattaa soveltua Suomen olosuhteisiin ja elää Suomen luonnossa entisiä eläinlajeja sanottavasti haittaamatta. Toisaalta tällainen eläin myös saattaa levitä laajalle ja luontaisia vihollisia vailla olevana vaikeuttaa Suomen alkuperäisten eläinlajien menestymistä. Ennen vierasperäisten eläinlajien luontoon päästämistä tulisi perusteellisesti selvittää mahdolliset seuraukset. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sellaisten lintujen tai nisäkkäi-

den, joilla ei ennestään ole luonnonvaraista kantaa Suomessa, maahantuontiin tai luontoon laskemiseen olisi saatava maa- ja metsätalousministeriön lupa. Lupaa ei voitaisi myöntää, jos vierasperäisen eläimen luontoon leviämisen aiheuttaisi merkittävää haittaa luonnolle tai luonnonvaraiselle eläimistölle.

Luontoon saattaa päästä vierasperäisiä eläinlajeja vahingossa. Tällä tavoin on Suomen luontoon päässyt kotitumaan esimerkiksi minkki. Tämän vuoksi ei ole riittävää, että kontrolloidaan vain niitä tapauksia, joissa vierasperäisiä eläimiä lasketaan luontoon vapautteen. Kontrolli olisi edellä mainitulla tavalla ulotettava eläinten maahantuontiin.

Luonnonolosuhteet Ahvenanmaalla muuhun Suomeen verrattuna ovat erilaiset. Eräät eläinlajit, jotka soveltuvat Ahvenanmaan oloihin, saattavat aiheuttaa haittaa muualla Suomessa. Pykälän 2 momenttiin on tämän vuoksi otettu säännös, jonka mukaan vierasperäisen eläimen Suomeen tuomista ja luontoon laskemista koskevat säännökset koskisivat soveltuvin osin myös eläimen tuomista Ahvenanmaalta muuhun Suomeen.

42 §. *Riistan kauppa.* Metsästysasetuksessa on kielletty metsäjäniksen, rusakon, merihanhen, metsähanhen, kanadanhanhen, riekon, kiirunan, metson, teeren, pyyn ja peltopyyn pyynti kauppaan varten ja kauppa eräin poikkeuksin. Kiellon taustalla on käsitys, jonka mukaan syötävää riistaa saatettaisiin metsästää liikaa, jos kauppa olisi sallittu. Syötävän pienriistan kannat vaihtelevat nopeasti ja samanaikaisesti niihin voi kohdistua voimakas metsästyspaine. Vaikka riistakaupan esteitä onkin tarkoitus purkaa, kokemukset tällaisesta kehityksestä puuttuvat. Siltä varalta, että riistakaupan salliminen johtaisi jonkin riistalajin liialliseen metsästykseen, pykälään ehdotetaan valtuussäännöstä, jonka mukaan kotimaasta metsästetyn jonkin riistalajin kauppa voitaisiin asetuksella kieltää tai kauppa voitaisiin rajoittaa.

6 luku

Metsästys ja riistanhoito valtion alueilla

43 §. *Viranomaisen toimivalta.* Metsästys-oikeus valtion omistamalla alueella kuuluu lakiehdotuksen 6 §:n nojalla valtiolle. Eräiltä osin tästä on säädetty poikkeuksia. Niinpä metsästys-oikeus yleisellä vesialueella meressä kuuluu 7 §:n mukaan jokaiselle Suomessa pysyvästi

asuvalla henkilölle ja järvessä järveen rajoittuvan kunnan asukkaille. Näillä alueilla valtiolla ei ole omistusoikeuteen perustuvaa metsästys-oikeutta.

Pohjois-Suomessa 8 §:ssä luetelluilla alueilla kuntalaisilla on metsästys-oikeus valtion mailla. Tämän lisäksi näillä alueilla on valtiolla maanomistukseen perustuva metsästys-oikeus, josta valtio voi määrätä kuten muunkin alueen omistaja alueeseen kohdistuvasta metsästys-oikeudesta.

Valtiolle kuuluu näin ollen maanomistuksen perusteella metsästys-oikeus varsin laajoilla alueilla. Valtion maat kuuluvat aina jonkin viranomaisen hallintaan. Suurin osa kuuluu metsähallituksen hallintaan. Kun valtiolle omistajana kuuluvaa päätösvaltaa pääsääntöisesti käyttää se viranomainen, jonka hallinnassa alue on, ehdotetaan pykälän 1 momentissa, että tämä viranomainen käyttäisi vastaavaa päätösvaltaa valtion maita koskevan metsästys-oikeuden osalta.

44 §. *Valtiolle kuuluvan metsästys-oikeuden vuokraaminen.* Valtio voi tehdä metsästys-oikeuden omistajana alueitansa koskevia metsästysvuokrasopimuksia. Kun valtio omistaa varsin laajoja alueita, näillä alueilla on useinkin metsästyksen järjestämisen kannalta keskeinen merkitys.

Vuokrasopimuksen tekeminen perustuu aina tapauskohtaiseen harkintaan eikä etukäteen voida sanoa, kenen kanssa vuokrasopimus tulisi tehdä. Metsästysolojen tarkoituksenmukaisen kehittämisen kannalta valtion tekemien vuokrasopimusten tulisi olla kehittämislinjojen mukaisia. Tämän vuoksi lakiehdotukseen on otettu valtion alueita koskevien metsästysvuokrasopimuksien osalta erityissäännöksiä.

Lakiehdotuksen mukaan vuokrasopimus saataisiin yleensä tehdä vain rekisteröidyn metsästysyhdistyksen kanssa. Yksityishenkilöille voitaisiin metsästys-oikeus vuokrata vain metsästyksen kannalta vähämerkitykselliseltä alueelta. Vuokrasopimusten tekeminen metsästysyhdistyksen eli metsästysseuran kanssa todennäköisesti varmistaa sen, että metsästysmahdollisuus tulisi mahdollisimman monelle.

Jos metsästysvuokrasopimuksen tekemiseen on useita halukkaita, joudutaan tekemään valinta näiden halukkaiden kesken. Lakiehdotukseen on otettu säännös tällaisessa harkinnassa noudatettavista periaatteista. Niinpä etusijalle olisi asetettava sellainen yhdistys, jonka jäsenistön enemmistö on sellaisia paikalliseen vä-

estöön kuuluvia metsästyksen harrastajia, joilla ei muutoin ole kohtuullista metsästysmahdollisuutta.

45 §. *Metsästyslupa valtion alueella.* Valtio voi omistamiensa alueiden osalta, samoin kuin muukin maanomistaja, antaa metsästyslupia. Oikeudellisessa mielessä valtion viranomaisen antama metsästyslupa on aivan samanlainen kuin yksityisen maanomistajan antama metsästyslupa.

Valtion omistamien alueiden laajuus ja niiden valvonnan vaikeus huomioon ottaen on lakiehdotuksessa lähdetty siitä, että metsästyslupa valtion maille on aina myönnettävä kirjallisesti. Luvassa olisi yksilöitävä metsästysaika ja metsästettävät eläimet.

Riistanhoidon järjestämiseksi on tarpeen saada tietoa metsästyksen tuloksena saadusta saaliista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että luvan ehdoksi asetetaan velvollisuus ilmoittaa luvan myöntäjälle saaliin määrä.

Joillekin alueille saattaa lupahakemuksia tulla enemmän kuin niitä voidaan myöntää. Tällöin lupia voidaan myöntää vain osalle hakijoista. Jos hakijalle maanomistuksen tai muun syyn vuoksi jo on järjestynyt metsästysmahdollisuus, ei hänen metsästysharrastuksensa kannalta ole välttämätöntä päästä metsästämään valtion alueille. Jos taas tällaista metsästysmahdollisuutta ei ole, on valtion omistama alue useinkin käytännössä ainoa mahdollisuus metsästyksen harjoittamiseen. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 2 momentissa säädettäväksi, että kilpailutilanteessa etusijalle on asetettava ne henkilöt, joilla ei ole muutoin kohtuullista metsästysmahdollisuutta.

Joskus syntyy tilanteita, jolloin olisi tarpeen mahdollistaa ulkomaalaisen vierailijan metsästäminen esim. yleisellä vesialueella meressä. Voimassa olevien säännösten mukaan tähän ei voida myöntää lupaa. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan metsähallitus voisi myöntää ulkomaalaiselle luvan metsästää yleisellä vesialueella.

46 §. *Vuokrat ja lupamaksut valtion alueilla.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että valtion alueita koskevat metsästysluvut myönnettäisiin aina maksua vastaan. Kun metsästysvuokrasopimukset 11 §:n mukaan pääsääntöisesti tehtäisiin maksua vastaan, merkitsee sanottu säännös sitä, että myös valtion maita koskevista metsästysvuokrasopimuksista olisi perittävä maksu. Tämä on luonnollista, koska oikeuden käyttäminen on rahanarvoinen

etu. Metsästysvuokrasopimusten tekeminen ja lupien myöntäminen on luonteeltaan sellaista toimintaa, josta tulisi myös valtion maksuperustelain periaatteet huomioon ottaen periä maksu.

Vuokrien ja lupamaksujen suuruutta ei voida kuitenkaan määrätä valtion maksuperustelain pohjalta. Esimerkiksi pelkästä luvan myöntämisestä valtiolle aiheutuvat kustannukset ovat vähäiset, eikä luvasta tältä pohjalta perittävä maksu vastaisi luvan saajien hyötyä. Vuokrien ja lupamaksujen suuruutta määrättäessä olisi lakiehdotuksen mukaan pyrittävä siihen, että maksutulot riittäisivät kattamaan tarpeellisesta riistanhoidosta aiheutuvat menot. Tällä tavoin metsästyksen ja riistanhoidon yhteys säilyisi ja riistanhoitoon käytettäviä varoja kertyisi sitä enemmän, mitä enemmän metsästettäisiin.

Pykälän 1 momenttiin on otettu maininta siitä, että valtion viranomaisen järjestämään metsästyksen osallistuvan henkilön ei tarvitsisi suorittaa metsästyksestä maksua. Momenttiin on otettu myös säännös siitä, että valtion viranomaisen voisi myöntää metsästyksen valvontaa tai riistanhoitoa suorittavalle henkilölle metsästyslupan maksutta tai alennetulla maksulla hallinnassaan olevalle alueelle. Käytännössä tämä koskisi pääasiassa metsähallinnon palveluksessa olevia henkilöitä.

7 luku

Rauhoittamattomien eläinten pyydystäminen ja tappaminen

47 §. *Oikeus pyydystää ja tappaa rauhoittamaton eläin.* Kuten edellä on todettu, lakiehdotuksen tarkoittamat rauhoittamattomat eläimet olisivat sellaisia nisäkkäitä tai lintuja, jotka eivät ole riistaeläimiä eivätkä luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja eläimiä. Näiden eläinten pyydystämisestä ei voimassa olevassa lainsäädännössä ole säännöksiä.

Saaliiksi saadulla rauhoittamattomalla eläimellä ei ole yleensä käyttöä. Näitä eläimiä hävitetään vain vahinkojen ja haittojen vähentämiseksi, joten niiden pyydystämisestä ja tappamisesta ei siten ole tarpeen säätää yhtä yksityiskohtaisesti kuin metsästyksestä.

Pykälään on otettu säännökset siitä, kenellä on oikeus tappaa tai pyydystää rauhoittamaton eläin. Rauhoittamattomien eläinten hävittäminen useimmissa tapauksissa on useiden eri

henkilöiden etujen mukainen. Hävittämisoikeuden rajaaminen kohdistuu siihen, missä määrin näitä eläimiä saa pyydystää tai tappaa toisen alueelta.

Lakiehdotuksessa on lähdetty siitä, että yleistä oikeutta rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen ei olisi. Niitä saisi aina pyydystää ja tappaa alueen omistaja tai haltija riippumatta siitä, onko hänellä metsästys-oikeus vai ei. Metsästysvuokraoikeuden haltijalla ja metsästyslupan saaneella olisi myös oikeus rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseen tai tappamiseen, jollei sopimuksesta tai luvasta muuta johtuisi. Rakennuksen omistajalla tai haltijalla olisi oikeus rakennuksessa tai rakennuksen pihapiirissä rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseen tai tappamiseen. Alueen tai rakennuksen omistaja tai haltija voisi luonnollisesti antaa luvan tällaisen eläimen pyydystämiseen tai tappamiseen.

48 §. *Rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät.* Myös rauhoittamattomien eläinten osalta pyyntivälineistä ja -menetelmistä on tarpeen säätää rajoituksia. Tarve rajoituksiin ei ole yhtä kuin riistaeläinten metsästyksessä, koska rauhoittamattomien eläinten pyynnissä tehokkuus on usein välttämätöntä.

Pykälässä on periaatteena, että rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä tai tappamisesta ei saa aiheutua vaaraa ihmiselle, kotieläimille, riistaeläimille tai rauhoitetuille eläimille. Pyydystämistä ja tappamista koskisivat yleensä samat rajoitukset kuin varsinaista metsästyksiäkin. Niinpä kiellettyjä olisivat 32 §:n 1 momentin 1—3, 5—7 ja 9—11 kohdassa tarkoitetut pyyntivälineet tai -menetelmät. Rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen liittyvien tehokkuusvaatimusten vuoksi saisi pyydystämiseen tai tappamiseen käyttää myös myrkyjä tai myrkytettyä syöttiä. Lisäksi maaja metsätalousministeriö voisi antaa poikkeuslupan edellä tarkoitetuista kielloista.

49 §. *Tarkemmat säännökset rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta.* Pykälän 1 momentin asetuksenantovaltuus vastaisi pääosin 33 §:ssä säädettyä metsästyksen pyyntivälineitä ja -menetelmiä koskevaa asetuksenantovaltuutta. Koska käytännössä voisi tulla tarvetta antaa lisäksi määrättyjen rauhoittamattomien eläinten pyydystämistä koskevia kieltoja tai rajoituksia, 2 momenttiin on ehdotettu otettavaksi myös tällaisen menettelyn mahdollistava asetuksenantovaltuus.

8 luku

Koiran pitäminen

50 §. *Koiran kiinnipitovelvollisuus.* Koiraa koskevien säännösten tarkoituksena on järjestää koiran pitäminen siten, että siitä ei aiheudu haittaa riistalle. Koiran kiinnipitovelvollisuuden tulisi koskea lähinnä aikaa, jona riistaeläimillä on poikasia. Näille vapaana kulkeva koira muodostaa vaaran.

Voimassa olevan metsästyslain mukaan koira ei huhtikuun 1 ja elokuun 31 päivän välisenä aikana saa olla ulkona kytkemättömänä muualla kuin sen omistajan tai haltijan pihamaalla tai puutarhassa taikka julkisen yhdyskunnan tarkoitukseen varaamalla ja maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä alueella. Tämä on pääsääntö. Lakiehdotuksen mukaan ulkona oleva koira olisi pidettävä maaliskuun 1 päivästä elokuun 19 päivään välittömässä hallinnassa tai kytkettynä. Pykälän 1 momentin nojalla kiinnipitoaikana koira siis voisi olla, paitsi kytkettynä, myöskin välittömässä hallinnassa irrallaan.

Kiinnipitovelvollisuudesta on metsästyslaissa olemassa poikkeuksia, jotka säilyisivät lakiehdotuksessa pääosin nykyisen kaltaisina. Velvollisuus koiran välittömässä hallinnassa tai kytkettynä pitämiseen ei siten koskisi alueen omistajan luvalla pihamaalla tai puutarhassa taikka koiran pitämiseen varatulla aidatulla alueella olevaa koiraa. Vapaana saisi myös aina olla viittä kuukautta nuorempi koira. Palvelutehtäviä suorittavat tai poliisin, tullilaitoksen, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtävissä olevat koirat saisivat tehtävissään sekä koulutusaikanaan olla vapaina.

1 momentin kiellosta saataisiin poiketa, kun muuta kuin ajavaa koiraa käytetään metsästyseen ja kun kanakoiraa koulutetaan rauhoitettuja riistaeläimiä häiritsemättä.

51 §. *Koirakokeet ja koiran kouluttaminen.* Koirakokeiden tarkoituksena on testata koiran ominaisuuksia. Metsästys- kuten muitakin käyttöominaisuuksia koiralle voidaan opettaa usein vain luonnossa. Koirakokeita ja koiran kouluttamista tulisi käytännössä ainakin osaksi voida suorittaa muuna kuin metsästysaikana. Pykälän 1 momentin nojalla riistanhoitopiiri voisi antaa luvan poiketa 50 §:n 1 momentin rajoituksesta koirakokeen pitämiseksi ja koiran kouluttamiseksi. Koirakokeen ja kouluttamisen tulisi tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei häiritä.

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen metsästystä varten merkitsevät sellaista riistaeläinten häiritsemistä, joka rauhoitusaikana olisi yleensä katsottava kielletyksi. Pykälän 2 momentissa kuitenkin säädettäisiin, että hirvieläimen rauhoituksen estämättä saataisiin hirvieläinten metsästykseseen sallitun koiran metsästyskokeita järjestää ja koiraa kouluttaa hirvieläinten metsästystä varten elokuun 20 päivästä joulukuun loppuun. Vastaavasti saataisiin muuhun metsästykseseen sallitun koiran metsästyskokeita järjestää ja tällaista koiraa kouluttaa muuta metsästystä varten elokuun 20 päivästä helmikuun loppuun. Koirakokeen ja koulutuksen tulisi tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei vahingoiteta. Nykyisin on metsästysajoista riippumatta sallittu koiran kouluttaminen hirvenmetsästystä varten syyskuun alusta hirvenmetsästysajan loppuun sekä muuta metsästystä varten syyskuun alusta helmikuun loppuun. Säännökset tästä sisältyvät hirvieläinten metsästyksessä annetun asetuksen 1 §:ään ja riistaeläinten metsästysajoista annetun asetuksen 18 a §:ään (629/86). Lakiehdotuksessa on lähdetty siitä, että asiasta tulisi säätää laintasoisesti.

52 §. *Koiran pitäminen toisen alueella.* Koiran pitäminen irrallaan toisen alueella ei ole sallittua. Tästä säädetään metsästyslain 33 §:n 1 momentissa. Säännös on tarpeettoman ahdas. Ehdotuksen mukaan säädettäisiin, että ilman maanomistajan tai metsästysoikeuden haltijan lupaa koiraa ei saa pitää irti toisen alueella muutoin kuin koiran ollessa välittömässä hallinnassa. Maanomistajalla tai metsästysoikeuden haltijalla olisi oikeus poistaa alueelta edellä mainitun vastaisesti siellä oleva koira tai ottaa se talteen. Säännös ei koskisi 50 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja koiria.

Metsästettäessä ajavan tai pysäyttävän koiran avulla ajo tai hauku saattaa poiketa alueelle, jolla metsästäjällä ei ole metsästysoikeutta. Koska tällöin metsästetään alueella, jolla ei ole metsästysoikeutta, ajo tai hauku pitäisi keskeyttää. Käytännössä ajo tai hauku on usein mahdotonta ilman pientä poikkeamaa vieraalle alueelle, joten poikkeaminen tulisi sallia. Tämä merkitsisi poikkeamista sekä metsästysoikeutta että koiran kiinnipitämistä koskevista säännöksistä, minkä vuoksi asiasta on otettu lakiehdotukseen nimenomainen nykyisen lain 33 §:n 4 momenttia vastaava säännös. Jos näin ollen koiran avulla metsästettäessä ajo tai hauku poikkeaisi vieraalle alueelle, alueen

omistajan tai metsästysoikeuden haltijan olisi annettava ajon tai haukun jatkua häiriintymättä puolen tunnin ajan. Jollei koiran omistaja tämän ajan kuluessa hakisi koiraa pois, alueen omistajalla tai metsästysoikeuden haltijalla olisi oikeus keskeyttää ajo tai hauku sekä poistaa alueelta koira tai ottaa se talteen.

53 §. *Metsästyksen valvojan oikeudet koiranpidon valvonnassa.* Koirien kiinnipitoa koskevien säännösten täytäntöönpano edellyttää riittäviä keinoja. Ehdotuksen mukaan 85 §:ssä tarkoitettu henkilö, kuten metsästyksenvartija, maanomistaja ja metsästysoikeuden haltija, saisivat tavatessaan 50 ja 51 §:n vastaisesti olevan koiran ottaa talteen.

Koiran talteenottaminen saattaa käytännössä olla vaikeaa, varsinkin, jos on kysymys jatkuvasti irrallaan olevasta koirasta, joka on oppinut varomaan ihmistä. Koiran pitäminen jatkuvasti irrallaan säännösten vastaisesti osoittaa sen omistajassa tahallista piittaamattomuutta. Koiran aiheuttamien vahinkojen estämiseksi tulisi metsästyksen valvojan voida tappaa koira, joka toistuvasti tavataan irrallaan 50 ja 51 §:n vastaisesti. Jos metsästyksen valvoja tapaisi koiran repimästä sen kiinniottamaa hirvieläintä, hänellä olisi samoin oikeus tappaa koira, ellei hän saa sitä kiinni.

54 §. *Koiran talteenottoon liittyvät toimenpiteet.* Koiran talteenotto on väliaikainen toimenpide, jolla irrallaan olevaa koiraa estetään aiheuttamasta vahinkoa. Talteenotettu koira tulisi palauttaa omistajalle. Toisaalta talteenottajan ei tulisi kärsiä talteenotosta taloudellisia menetyksiä eikä hänellä tulisi olla merkittäviä velvollisuuksia luvattomasti liikkuvan koiran palauttamiseksi omistajalle. Pykälän mukaan talteen otetusta koirasta tulisi viipymättä ilmoittaa koiran omistajalle, jos tämä on tiedossa, tai poliisille. Koiran omistajan, joka haluaisi saada talteen otetun koiransa takaisin, tulisi lunastaa se kymmenen päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus koiran talteenotosta hänelle tehtiin. Jollei koiraa lunastettaisi sanotun määräajan kuluessa tai 15 päivän kuluessa siitä, kun talteenottaja ilmoitti talteenotosta poliisille, talteenottaja saisi koiran omistukseensa. Entisellä omistajalla olisi kuitenkin oikeus lunastaa koira talteenottajalta niin kauan kuin koira on tämän hallussa maksamalla lunastusmaksu ja korvaus.

Jos koiran talteenottaja olisi muu kuin poliisi, koiran omistajan olisi suoritettava talteenottajalle riistanhoitomaksun suuruinen lunas-

tusmaksu sekä korvaus koiran hoitamisesta. Jos koiran olisi ottanut talteen poliisi, koiran omistajan olisi suoritettava korvaus hoitamista valtiolle. Hoitamisesta suoritettavan korvauksen määrästä säädettäisiin asetuksella.

9 luku

Metsästyksen ja riistanhoidon viranomaiset ja yhteisöt

55 §. *Viranomaiset ja yhteisöt.* Pykälän 1 momentti sisältäisi yleisen säännöksen metsästyksen ja riistanhoidon viranomaisista ja yhteisöistä. Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen siitä, että metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle. Pykälän 3 momentissa olisi selventävä viittaus riista- ja kalatalouden tutkimuslaitosta koskevaan lakiin.

56 §. *Metsästäjien keskusjärjestön tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin Metsästäjien keskusjärjestön tehtävistä. Sisällöltään ne vastaisivat järjestön nykyisiä tehtäviä.

Luonteeltaan Metsästäjien keskusjärjestö on lakisääteinen järjestö, joka ei ole osa välitöntä valtionhallintoa. Järjestön menot maksetaan metsästyskorttivaroista, ja järjestö käyttää lain puitteissa itsenäistä päätäntävaltaa.

57 §. *Keskusjärjestön edustajakokous.* Keskusjärjestön ylintä päätösvaltaa käyttäisi ehdotuksen mukaan edustajakokous. Pykälässä olisi säännökset edustajakokouksen sekä ylimääräisen edustajakokouksen järjestämisestä ja kokoonpanosta.

58 §. *Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja.* Pykälässä on säännös keskusjärjestön hallituksen tehtävistä, jotka vastaisivat voimassa olevia. Nykyisten kaltaiset olisivat pääosin myös hallituksen kokoonpanoa ja päätösvaltaisuutta koskevat säännökset. Lisäksi pykälään on otettu maininta toiminnanjohtajasta.

59 §. *Riistanhoitopiirin tehtävät.* Pykälän luettelo riistanhoitopiirin tehtävistä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain säännöstä. Riistanhoitopiirit olisivat keskusjärjestön valvonnan ja ohjauksen alaisia, mutta kuitenkin itsenäisesti oikeustoimikelpoisia. Kyse ei siten olisi alistussuhteesta, vaan keskusjärjestölle kuuluvasta valvonta- ja ohjausoikeudesta. Pykälän mukaan riistanhoitopiirien toiminta-alueet määrättäisiin asetuksella.

60 §. *Riistanhoitopiirin kokous.* Riistanhoitopiirin ylintä päätösvaltaa käyttäisi ehdotuksen

mukaan riistanhoitopiirin kokous. Pykälässä säädettäisiin lisäksi kokouksen kokoonpanosta sekä ylimääräisestä riistanhoitopiirin kokouksesta.

61 §. *Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö.* Riistanhoitopiirin hallituksen tehtävänä olisi piirin kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä piirin käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus myös käyttäisi piirin puhevaltaa tuomioistuimessa ja muissa viranomaisissa sekä edustaisi muutoin piiriä. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa tilannetta vastaavasti riistanhoitopiirin hallituksen kokoonpanosta, jäsenten toimikaudesta ja kokouksen päätösvaltaisuudesta sekä piirin riistapäällikköstä.

62 §. *Riistanhoitoyhdistys.* Pykälään on otettu luettelo riistanhoitoyhdistyksen tehtävistä. Riistanhoitoyhdistys olisi niin ikään oikeushenkilö, joka päätöksenteossaan olisi itsenäinen. Riistanhoitoyhdistyksen ehkä suurin merkitys olisi metsästystä koskevan neuvonnan ja koulutuksen antamisessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alueesta. Yhdistys olisi 3 momentin mukaan riistanhoitopiirin valvonnan ja ohjauksen alainen. Pykälän 4 momentissa on maininta riistanhoitoyhdistyksen mahdollisuudesta asettaa valantehneitä metsästyksen vartioita. Vartioiden tehtävänä olisi lähinnä metsästyksen valvonta.

63 §. *Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys.* Voimassa olevan lain mukaan jokainen riistanhoitomaksun maksanut Suomessa asuva Suomen kansalainen on jonkin riistanhoitoyhdistyksen jäsen. Järjestelyn tuloksena metsästystä koskeva tieto voidaan toimittaa kaikille metsästäjille.

Riistanhoitomaksu on veroluonteinen maksu, jonka jokainen metsästäjä joutuu suorittamaan. Samalla se on asiallisesti riistanhoitoyhdistyksen jäsenmaksu, koska riistanhoitomaksuina kertyvät varat on käytettävä lakisääteisen metsästysorganisaation menoihin.

Toisaalta Suomessa ei ole velvollisuutta liittyä mihinkään yhdistykseen. Tämän vuoksi ehdotetaan riistanhoitoyhdistyksen pakkojäsenyydestä luovuttavaksi. Koska riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys ei myöskään merkitse asianomaiselle mitään velvollisuuksia, ehdotetaan säädettäväksi, että asianomainen on riistanhoitoyhdistyksen jäsen, jollei hän nimenomaisesti sanoudu siitä irti.

Muilta osin riistanhoitoyhdistykseen kuulamista koskevat säännökset ovat ehdotuksessa

nykyisen lain mukaiset. Henkilö voisi samanaikaisesti olla vain yhden riistanhoitoyhdistyksen jäsen. Nykyisen kaltaista pakkoa liittyä riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi ei olisi. Toisaalta muullakin kuin Suomessa asuvalla Suomen kansalaisella olisi edellä mainituin edellytyksin mahdollisuus liittyä riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi.

64 §. *Riistanhoitoyhdistyksen kokous.* Lakiehdotuksen mukaan riistanhoitoyhdistyksen päätösvaltaa käyttäisi yhdistyksen kokous. Kokouksen jäsenyydestä ja ylimääräisestä kokouksesta säädettäisiin tässä pykälässä.

65 §. *Riistanhoitoyhdistyksen johtokunta ja toiminnanohjaaja.* Riistanhoitoyhdistyksen johtokunnan tehtävät vastaisivat riistanhoitopiirin hallituksen tehtäviä. Riistanhoitoyhdistyksessä johtokunnalle kuuluisi yhdistyksen kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden hoitaminen. Johtokunta myös käyttäisi yhdistykselle kuuluvaa puhevaltaa tuomioistuimissa ja viranomaisissa sekä muutoinkin edustaisi yhdistystä. Riistanhoitoyhdistyksen johtokunnan kokoonpanosta ja päätösvaltaisuudesta sekä yhdistyksen toiminnanohjaajasta säädettäisiin samassa pykälässä. Säännökset olisivat asiallisesti voimassa olevan lain mukaiset.

66 §. *Päätöksentekojärjestys.* Vaikka Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset ovat lainsäädäntötoimin järjestettyjä yhteisöjä, on tarkoituksenmukaista, että yhteisöjen sisäistä toimintaa koskevat säännökset olisivat mahdollisimman yhdenmukaiset yhdistyslain säännösten kanssa. Yhdistyslain periaatteiden mukaisesti on tähän pykälään kerätty kaikkien metsästysyhteisöjen päätöksentekojärjestys. Voimassa olevan yhdistyslain 27 §:n pääsäännön mukaan yhdistyksen päätökseksi tulee, vaaleja lukuunottamatta, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestysessä annetuista äänistä. Sanotun ns. ehdottoman enemmistön toteamiseksi voidaan siten useampien kuin kahden mielipiteen ilmaantua joutua suorittamaan useampikin kuin yksi äänestys. Säännöksessä on lausuttava erikseen, että vaalissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet.

67 §. *Ohjesääntö.* Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset toimivat samalla tehtäväalueella muodostaen tietyn kokonaisuuden. Tämän vuoksi on tarpeen, että tarkemmat määräykset keskusjärjes-

tön, piirien ja yhdistyksien toiminnasta laaditaan tämä kokonaisuus huomioon ottaen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että keskusjärjestöä, riistanhoitopiirejä ja riistanhoitoyhdistyksiä varten valmistettaisiin yhteinen ohjesääntö. Säännös vastaa voimassa olevaa lakia. Ohjesäännön valmistelisi Metsästäjien keskusjärjestö ja vahvistaisi maa- ja metsätalousministeriö.

68 §. *Yhteisöissä käytettävä kieli.* Lakiehdotuksen mukaan Metsästäjien keskusjärjestössä, riistanhoitopiireissä ja riistanhoitoyhdistyksissä käytettävästä kielestä olisi voimassa, mitä kielilaisissa (148/22) on valtion viranomaisista säädetty.

69 §. *Oikeustoimikelpoisuus, nimenkirjoittajat, tiedoksi antaminen yhteisölle ja virkavastuu.* Kuten edellä on todettu, Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset olisivat periaatteessa itsenäisiä järjestöjä, jotka saisivat toimintaansa valtionapua ja joiden toiminnasta olisi säädetty lailla. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tämän vuoksi säännöksi, josta ilmenisi, että keskusjärjestö, piirit ja yhdistykset olisivat oikeushenkilöitä.

Keskusjärjestön, riistanhoitopiirin ja riistanhoitoyhdistyksen nimenkirjoittajista säädettäisiin 2 momentissa siten kuin yhteisöjen voimassaolevassa ohjesäännössä.

Keskusjärjestö, piirit ja yhdistykset hoitaisivat lakisääteisiä tehtäviä ja käyttäisivät tähän tarkoitukseen valtionapua. Koska toimihenkilöt suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä käyttäisivät julkista valtaa, heihin tulisi soveltaa, mitä rikoslain 2 luvun 12 §:n 1 momentin 3 kohdassa on säädetty (792/89).

70 §. *Maksut.* Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset voivat käytännössä niille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi järjestää erilaisia palveluja ja tilaisuuksia, joihin osallistujilta peritään maksu. Tällaisia tilaisuuksia ovat esimerkiksi hirvenammuntakokeet ja metsästäjäutukinon suorittamistilaisuus. Näin metsästyksen neuvontaa voidaan toteuttaa tehokkaasti ilman, että sitä tarvitsee rahoittaa valtionavuin. Pykälässä säädettäisiin selvyyden vuoksi nimenomaisesti tällaisista suoritteista perittävistä maksuista.

Koska keskusjärjestö, piirit ja yhdistykset ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä, maksut tulevat niille ja ne päättävät maksujen käytöstä. Toisaalta keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riis-

tanhoitoyhdistykset ovat olemassa tässä laissa säädettyjä tehtäviä eivätkä taloudellisen voiton hankkimista varten.

10 luku

Lainvastaisen toiminnan seuraamukset

71 §. *Metsästysrikos.* Ehdotuksessa on esitetty metsästysrikkoksina rangaistaviksi sellaiset teot, jotka kohdistuisivat metsästyksessä ja riistanhoidossa erityisesti suojeltaviin arvoihin. Pykälän rangaistussäännöksellä halutaan turvata riistakannan säilyminen sekä pyrkimys mahdollisimman vähäisen kivun aiheuttamiseen metsästettävillä eläimillä. Samoin halutaan turvata pyrkimys yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen. Metsästysrikoksen tunnusmerkistö on esityksessä tarkoin kytketty aineellisiin säännöksiin. Metsästysrikos edellyttäisi aina tahallista tekoa.

Voimassa olevan lain mukainen rangaistusasteikko on sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Lakiehdotuksessa ehdotetaan säilytettäväksi sama rangaistusasteikko.

72 §. *Metsästysrikkomus.* Metsästysrikkomuksena rangaistaisiin sellaiset metsästyksessä suoritettavat teot, joita lakiesityksen aineelliseen sisältöön nähden ei voida pitää yhtä törkeinä kuin 71 §:ssä tarkoitettuja tekoja. Metsästysrikkomuksista olisi niiden laadun vuoksi rangaistava myös tuottamuksellisia tekoja. Metsästyksen luonteeseen liittyy korostunut huolellisuusvelvollisuus, jota vastoin toimiva metsästäjä osoittaa välinpitämättömyyttä ympäristöään kohtaan. Metsästysrikkomuksista säädetyllä rangaistussäännöksellä pyritään turvaamaan metsästyksen käytännön harjoittamisen asianmukaisuus. Rikkomuksesta tuomittaisiin myös se, joka huolimattomuudesta metsästää 71 §:ssä mainitulla tavalla.

Säännös olisi toissijainen. Jos säännöksen vastaisessa teossa olisi kysymys muualla laissa ankarammin rangaistavaksi säädetystä teosta, rangaistus tuomittaisiin vain tällaisen ankaramman säännöksen nojalla. Koska säännös ei koskisi vakavimpia metsästystä tai riistanhoitoa vaarantavia tekoja, sakkorangaistusta on pidetty riittävänä seuraamuksena metsästysrikkomuksesta.

73 §. *Metsästyslain säännösten rikkominen.* Pykälään olisi sijoitettu rangaistussäännös sellaisten lakiin otettujen säännösten rikkomisesta, joita ei voida pitää varsinaista metsästystä

koskevinä. Tällaisia säännöksiä ovat esimerkiksi rauhoittamattoman eläimen pyydystämistä tai tappamista sekä koiran pitämistä koskevat pykälät. Metsästyslain säännösten rikkominen olisi rangaistava teko paitsi tahallisesti, myös huolimattomuudesta tehtynä, sillä näin saatettaisiin rangaistusuhkan alaisiksi myös törkeimmät piittaamattomuutta osoittavat tuottamukselliset teot. Seuraamuksena olisi sakkorangaistus. Tämä säännös olisi toissijainen.

74 §. *Luvaton pyynti.* Rangaistus luvottomasta metsästyksestä toisen metsästysalueella on säädetty rikoslain 28 luvun 10 §:ssä.

75 §. *Luvaton rauhoittamattoman eläimen pyynti.* Luvottomasta rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä tai tappamisesta tuomittaisiin sakkoon. Teko olisi tahallisenä rangaistava.

76 §. *Metsästyskielto.* Metsästysrikos olisi esityksen mukaan tekona sellainen, että se osoittaisi tekijässään selvää, tahallista piittaamattomuutta metsästyslain keskeisimpien säännösten noudattamisesta. Joissakin tilanteissa saattaisi olla todennäköistä, että rangaistuksesta huolimatta tekijä toimii uudelleen tämän lain säännösten vastaisesti. Tämän vuoksi ehdotetaan, että metsästysrikoksesta tuomittu henkilö voitaisiin samalla määrätä metsästyskieltoon, mikäli tekoa ei ole pidettävä vähäisenä. Metsästyskieltoon määrääminen jäisi esityksen mukaan tuomioistuimen tapauskohtaisen harkinnan varaan. Metsästyskielto olisi määräaikaan, kuitenkin vähintään vuoden ja enintään viiden vuoden pituinen. Metsästyskieltoon määrätty ei saisi metsästää eikä toimia metsästyksenjohtajana. Kiellon toteutumisen varmistamiseksi metsästyskieltoon määrätyn tulisi luovuttaa metsästyskorttinsa riistanhoitoyhdistykselle.

77 §. *Korvaus metsästysoikeuden haltijalle.* Jos riistaeläin olisi pyydystetty ilman alueen metsästysoikeuden haltijan lupaa tai muutoin loukkaamalla toisen metsästysoikeutta olosuhteissa, joissa toisella on oikeus pyydystää tai ottaa eläin, riistaeläin tai sen arvo kuuluisi sille, jonka oikeutta on loukattu. Riistaeläimen arvo määrättäisiin maa- ja metsätalousministeriön riistaeläimille vahvistamien elävän riistaeläimen arvojen perusteella. Riistaeläinten arvot vahvistetaan riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tekemän ehdotuksen perusteella.

78 §. *Menettämisseuraamus.* Jos riistaeläin olisi metsästetty vastoin tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä ilman,

että toisella oli oikeus pyydystää tai ottaa eläin, riistaeläin tai sen arvo tuomittaisiin pykälän 1 momentin nojalla valtiolle menetetyksi. Näissäkin tapauksissa riistaeläimen arvo määrättäisiin 77 §:ssä säädettyllä tavalla.

Jos 1 momentissa tarkoitetun riistaeläimen metsästys olisi pyyntiluvan alaista ja pyyntiluvasta olisi peritty maksu, maksua ei palautettaisi. Ellei maksua olisi peritty, metsästäjän olisi suoritettava maksu valtiolle.

79 §. *Laiton pyyntiväline.* Pyyntivälineen käytön kieltäminen perustuu joko riistanhoidollisiin tai eläinsuojelullisiin syihin. Jos kielletty pyyntiväline tavataan luonnossa, väline tulisi voida poistaa nopeasti tai ainakin tehdä toimintakelvottomaksi. Voimassa olevan lain mukaan jokainen saa poistaa laittoman pyyntivälineen. Sen arvioiminen, onko pyyntiväline lain vastainen ja onko pyyntiväline luvattomasti asennettu, edellyttää erityistietoja, joita voi olla vain maanomistajalla tai metsästys-oikeuden haltijalla tai muulla 85 §:ssä tarkoitetulla metsästyksen valvontaa suorittavalla henkilöllä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 85 §:ssä tarkoitettu metsästyksen valvontaa suorittava henkilö voisi ottaa laittoman pyyntivälineen talteen tai tehdä sen toimintakelvottomaksi. Talteenotosta olisi ilmoitettava poliisille tai pyyntiväline olisi toimitettava poliisille, kuten voimassa olevassa laissakin on säädetty. Talteenotettujen ja poliisin säilytettäväksi toimitettujen pyyntivälineiden toimittamisesta omistajilleen tai niiden hävittämisestä ehdotetaan säädettäväksi asetuksella.

80 §. *Syyteoikeus.* Ehdotukseen on otettu voimassa olevan säännöksen kaltainen pykälä asianomistajarikoksista.

11 luku

Erinäiset säännökset

81 §. *Pyyntivälineeseen tarttuneen ja kuolleen löydetyn riistaeläimen omistusoikeus.* Riistaeläimiä ei omista kukaan eli ne ovat periaatteessa isännättömiä eläimiä. Tämä koskee sekä eläviä että kuolleita riistaeläimiä. Metsästäjä kuitenkin saa saaliin omistukseensa, kun hän metsästyksen yhteydessä ottaa saaliin haltuunsa. Metsästäjä saa metsästää vain alueella, jolla hänellä on metsästys-oikeus. Käytännössä on mahdollista, että pyyntivälineeseen tarttunut saaliseläin kulkeutuu vieraille alueelle ja kuolee sinne. Toisen alueella pyyntivälineen asettajalla

ei ole metsästys-oikeuteen perustuvaa oikeutta saaliin haltuunottoon. Sen sijaan alueen metsästys-oikeuden haltijalla on oikeus ottaa tällainen riistaeläin haltuunsa. Niinpä pykälän 1 momenttiin ehdotetaan säädettäväksi, että pyyntilaitteeseen tarttunut tai kuolleen löydetty riistaeläin kuuluisi alueen metsästys-oikeuden haltijalle, jos tällä on oikeus metsästää samanlaisen riistaeläin alueella. Muutoin pyyntilaitteeseen tarttunut tai kuolleen löydetty riistaeläin kuuluisi valtiolle 2 momentissa säädetyn poikkeuksen. Riistaeläin kuuluisi valtiolle esimerkiksi, jos eläin tavataan kuolleen rauhoitusaikana tai alueelta, jolla ei saa metsästää. Näissä tapauksissa ei kenelläkään olisi metsästys-oikeuteen perustuvaa oikeutta eläimen haltuunottoon ja omaksi saamiseen. Jos eläimen omistusoikeus ei tällöin kuuluisi kenellekään, kuollut eläin olisi periaatteessa kaikkien otettavissa. Tämä johtaisi käytännössä epäselviin tilanteisiin ja vaikeuttaisi metsästyksen valvontaa.

Pykälän 2 momentin nojalla pyyntivälineeseen tarttunut tai kuolleen löydetty riistaeläin, jonka metsästämiseen tarvitaan pyyntilupa, kuuluisi alueen pyyntiluvan haltijalle, jos tällä olisi samanlaisen riistaeläimen pyyntilupa ja tämä haluaisi pitää riistaeläimen. Eläimen ottaminen merkitsisi sitä, että pyyntiluvan haltija täten samalla käyttäisi lupaansa eikä voisi sen nojalla enää metsästää. Tällainen saattaisi olla pyyntiluvan haltijan suunnitelmien vastaista. Koska metsästäjä olisi tällöin toiminut pyyntilupansa puitteissa ja alueen pyyntiluvan haltija voisi pyyntilupansa perusteella ottaa eläimen, ei olisi syytä säätää valtion omaisuudeksi eläintä, jota alueen pyyntiluvan haltija ei halua ottaa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että pyyntilupaa edellyttävän eläimen, joka metsästyksen yhteydessä kulkeutuisi vieraille alueelle, saisi pitää metsästäjä, jollei alueen pyyntiluvan haltija haluaisi eläintä.

Pykälän 3 momentin nojalla hirvieläimen jättösarvet kuuluisivat aina metsästys-oikeuden haltijalle. Valtiolle kuuluvien, kuolleen löydettyjen riistaeläinten tutkittavaksi saattaminen palvelisi laajalti riistanhoidollisia tarkoituksia. Myös metsästäjien edun mukaista olisi, että kuolleen löydetty eläimet tutkittaisiin. Monesti löytäjä on halukas toimittamaan eläimen tutkimuslaitokseen joko suoraan tai poliisin välityksellä. Tämän menettelyn mahdollistava säännös sisältyisi pykälän 4 momenttiin. Pykälän 5 momentin nojalla asetuksella säädettäi-

siin, kuinka metsästäjän 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa on tehtävä ilmoitus metsästysoikeuden haltijalle.

82 §. *Avuttomassa tilassa olevan eläimen kohtelu.* Eläinsuojelulaissa on säännöksiä siitä, miten avutonta tai sairasta eläintä on pyrittävä auttamaan. Eläimen kärsimysten poistamiseksi eläin saadaan lopettaa, jos muita keinoja kohtuuttomien kärsimysten vähentämiseksi ei ole. Pykälään on otettu riistaeläimistä eläinsuojelulain periaatteita vastaavat säännökset. Säännös koskisi myös metsästyksessä haavoitettuja eläimiä.

Metsästysoikeutta koskevat säännökset merkitsevät sitä, että avuttomassa tilassa olevan eläimen saisi tappaa vain metsästysoikeuden omistaja. Tavattaessa sairas, vahingoittunut tai muutoin avuttomassa tilassa oleva riistaeläin ei kuitenkaan yleensä ole mahdollisuuksia selvittää metsästysoikeuden omistajaa, vaan eläimen kärsimysten poistamiseksi on toimittava nopeasti. Niinpä pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että löytäjä voisi lopettaa eläimen metsästysoikeutta ja rauhoitusaikoja koskevista säännöksistä huolimatta, jos eläimestä ilmoittaminen olisi erittäin hankalaa ja eläin olisi sellaisessa tilassa, että hengissä pitäminen ilmeisesti tuottaisi sille kohtuutonta kärsimystä. Lopetettuun eläimeen sovellettaisiin, mitä 11 luvussa on säädetty kuolleena löydetystä eläimestä. Pääsääntö olisi, että avuttomassa tilassa olevaa riistaeläintä on pyrittävä itse auttamaan tai siitä on ilmoitettava alueen omistajalle, metsästysoikeuden haltijalle tai poliisille. Kärsimysten lopettamista tarkoittavan tappamisen saisi suorittaa metsästysoikeudesta ja rauhoitusajasta riippumatta. Kuolleen eläimen omistus määräytyisi tällöin kuitenkin 81 §:n mukaisesti.

83 §. *Kuolleen rauhoittamattoman eläimen haltuunotto.* Rauhoittamattomilla eläimillä ei ole taloudellista merkitystä eikä niiden omistamisesta tämän vuoksi voine syntyä ristiriitoja. Tällaiset eläimet ovat lisäksi varsin monilukuisia. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että kuolleen rauhoittamattoman eläimen voisi ottaa löytäjä.

84 §. *Eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen.* Riistaeläimet saattavat aiheuttaa monenlaista vahinkoa. Koska riistaeläimet ovat myös metsästyksen kohteena ja vahinkoja voidaan ehkäistä tehokkaalla metsästyksellä, metsästystä on periaatteessa pidettävä riittävänä keinona vahinkojen vähentämiseksi.

Eräiden vahinkoa aiheuttavien eläinten säilyminen Suomen luonnossa on koko yhteiskunnan kannalta tärkeää. Eläinten tappamista kaikkien vahinkojen välttämiseksi ei voida sallia, koska seurauksena saattaisi olla näiden eläinten kantojen liiallinen heikentyminen. Tällaisia eläimiä ovat riistaeläimiin kuuluvat hirvieläimet, karhu, susi, ahma, ilves, halli ja itämeren norppa. Jotta eläinten suojelemisesta ei aiheutuisi kohtuutonta haittaa niille, jotka joutuvat näiden eläinten aiheuttamien vahinkojen kohteeksi, ehdotetaan pykälässä säädettäväksi, että tällaisten eläinten aiheuttamat vahingot korvattaisiin valtion varoista talousarvion rajoissa. Poroihin kohdistuvien vahinkojen korvaamisesta on säädetty erikseen laissa petoeläinten tappamien porojen korvaamisesta (574/56).

On mahdollista, että myös jokin muu kuin edellä mainittu riistaeläinlaji aiheuttaisi merkittäviä vahinkoja, mutta eläinlajin kantaa haluttaisiin kuitenkin suojella. Koska tällöinkin eläimen aiheuttamat vahingot olisi korvattava, ehdotetaan, että vahinkojen korvaamisesta näissä tapauksissa säädettäisiin asetuksella. Niinpä majavan ja sauron aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta tietyissä tapauksissa olisi tarkoitus säätää asetuksella.

85 §. *Lain noudattamisen valvonta.* Pykälään on otettu säännökset siitä, keiden viranomaisen ja muiden henkilöiden tehtävänä olisi valvoa lain noudattamista. Näille tahoille kuuluisivat erityisvaltuudet, joista on säädetty toisaalla tässä esityksessä.

Lain noudattamisen yleistä valvontaa suorittaisivat poliisit, rajavartijat, tulliviranomaiset ja 62 §:ssä tarkoitettu metsästyksenvalvontajärjestelmä. Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista puolestaan valvoisivat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonnan suorittaminen on säädetty tai määrätty. Muun muassa metsähallituksella on tällaista valvontaa varten palveluksessaan erityishenkilöitä. Maanomistajalla ja metsästysoikeuden haltijalla olisi oikeus valvoa tämän lain noudattamista alueillaan.

86 §. *Asioiden käsittelyssä noudatettava menettely.* Metsästysyhteisöjen tehtäväksi tulisi nyt useita aikaisemmin viranomaisille kuuluneita tehtäviä. On asianmukaista, että Metsästäjän keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset noudattavat tässä laissa tarkoitettuja asioita käsiteltäessä soveltuvin osin hallintomenettelylakia (598/82), tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/66) ja

yleisten asiakirjojen julkisuudesta annettua lakia (83/51).

87 §. *Muutoksenhaku.* Ehdotuksessa annetaan ratkaisuvaltaa riistanhoitopiireille ja riistanhoitoyhdistyksille monissa asioissa, joita koskevista päätöksistä tulisi voida valittaa. Tästä syystä ehdotetaan muutoksenhakua koskevaa yleissäännöstä siten, että riistanhoitopiirin ja riistanhoitoyhdistyksen asianomaisten toimielinten tässä laissa tarkoitetuissa asioissa tekemistä päätöksistä voitaisiin valittaa läänioikeuteen ja sieltä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan viittausta ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa annettuun lakiin (200/66).

88 §. *Tarkemmat säännökset.* Edellä on eräiden pykälien kohdalla mainittu asetuksella säädettävistä seikoista. Muiltakin osin on tarvetta antaa luonteeltaan teknisiä säännöksiä asetuksella.

89—90 §. *Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.* Pykälässä ovat lain voimaantuloa koskevat säännökset. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan päivänä kuuta 199 . Sillä kumottaisiin voimassa oleva metsästyslaki ja sen nojalla annetut asetukset.

Kuten edellä 32 §:n kohdalla todettiin, pykälän 1 momentin 7 kohdassa ehdotettu säännös automaattisten ja puoliautomaattisten aseiden käytön rajoittamisesta metsästyksessä olisi luotiaseiden osalta nykyistä merkittävästi tiukempi. Tästä johtuu, että osaa nykyisin käytössä olevista aseista jouduttaisiin ominaisuuksiltaan muuttamaan lain tultua voimaan, mikäli aseita käytetään edelleen metsästyksessä. Teknisesti muutostyö olisi verrattain yksinkertainen ja kustannukset voitaisiin arvioida enintään 100—200 markaksi aseelta. Kun otetaan huomioon muutostöiden helppous ja kustannusten vähäisyys myös jo käytössä olevat metsästysaseet olisi muutettava edellä mainitun säännöksen mukaisesti.

Pykälään ehdotetaan kuitenkin otettavaksi yhden vuoden siirtymäaika, jonka kuluessa metsästysase, joka on 32 §:n 1 momentin 7 kohdan säännösten vastainen, tulisi muuttaa lain mukaiseksi, jos sitä käytettäisiin edelleen metsästyksessä.

Uuden lain säännöksiä ehdotetaan noudatettavaksi silloin, kun Metsästäjien keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten ohjesäännöt sisältävät lain vastaisia määräyksiä ja samalla ehdotetaan ohjesääntö muutettavaksi viimeistään kahden vuoden kuluessa

lain voimaantulosta uuden lain vaatimukset täyttäviksi. Eri toimiin tai tehtäviin valitut henkilöt jäisivät entisiin tehtäviin tai toimiin siksi ajaksi, joksi heidät on niihin valittu.

Ennen lain voimaantuloa tehdyt metsästysvuokrasopimukset ja annetut metsästysluvat jäisivät voimaan.

1.2. Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta

Velvollisuudesta maksaa riistanhoitomaksu samoin kuin riistanhoitomaksun suuruudesta on nykyisin säädetty metsästyslaissa. Vastavasti metsästyslaissa on säädetty hirvieläinten metsästyksen liittyvästä maksusta. Laissa on säädetty riistanhoitomaksun enimmäismäärästä, mutta vuosittaisen riistanhoitomaksun suuruuden päättää valtioneuvosto. Hirvieläinten kaatolupamaksun suuruudesta säädetään asetuksella. Riistanhoitomaksu ei ole vastike valtion viranomaisen virkatoimesta tai toimituskirjasta eikä valtion yleisen laitoksen käyttämisestä, minkä vuoksi sitä on pidettävä valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan veron luonteisena maksuna. Maksun suuruutta ei ole säädetty myöskään suoraan laissa, vaan se riippuu valtioneuvoston päätöksestä. Näin ollen kysymyksessä on itse asiassa veron suuruudesta määrääminen lain tasoa alempana. Tällaisen menettelyn mahdollistava säännös edellyttää valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaista käsittelyä.

Hirvieläinten kaatolupamaksut on määrättävä sellaisiksi, että valtiolle maksuista ja valtion lukuun myydyistä hirvieläimistä vuosittain kertyvät tulot vastaavat hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta sekä vahinkojen estämistä tarkoittavista toimenpiteistä valtiolle aiheutuviksi arvioituja menoja. Säännös merkitsee sitä, että kaatolupamaksuilla pyritään keräämään hirvieläinten vahinkojen korvaamista ja ehkäisemistä varten valtiolle varoja, mutta vuosittain kertyvät varat eivät välttämättä kokonaisuudessaan tule käytetyiksi mainittuihin tarkoituksiin. Lupamaksun suorittaja ei myöskään saa maksua vastaan mitään valtion suoritetta. Tämän vuoksi myös hirvieläinten pyyntilupamaksua on pidettävä luonteeltaan veroluonteisena maksuna.

Riistanhoitomaksua ja pyyntilupamaksua koskevat säännökset muodostavat selkeän kokonaisuuden, joka voidaan toteuttaa muutoin-

kin kuin osana metsästyslakia. Kun maksuista olisi säädettävä eri järjestyksessä kuin metsästyslaista muutoin, ehdotetaan riistanhoitomaksua ja pyyntilupamaksua koskevat säännökset otettavaksi eri lakiin.

Maksuja koskevassa laissa säädettäisiin velvollisuudesta riistanhoitomaksun ja pyyntilupamaksun suorittamiseen sekä maksuina kertyvien varojen käytöstä. Kun riistanhoitomaksun suorittaminen edellyttää lisäksi, että maksun suorittaja täyttää tietyt vaatimukset, tulisi näistekin seikoista ottaa säännökset maksuja koskevaan lakiin.

Riistanhoitomaksuvelvollisuuden laiminlyönti tapahtuisi käytännössä silloin, kun asianomainen metsästää maksua suorittamatta. Laiminlyönti paljastuu näin ollen vasta metsästystapahtuman yhteydessä ja se voidaan havaita osana metsästyslain noudattamisen valvontaa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista sijoittaa tähän laiminlyöntiin liittyvät seuraamukset metsästyslakiin.

1 §. Voimassa olevan lain mukaan metsästyksen harjoittajan on suoritettava riistanhoitomaksu. Vahinkoeläinten hävittämiseen ei liity riistanhoitomaksuvelvollisuutta, joten maksua ei ole suoritettava esimerkiksi metsästettäessä karhua, sutta tai ahmaa tai merialueella hyljettä. Riistanhoitomaksuvelvollisuus koskee vain henkilöä, joka aseina tai muunlaisin pyyntivälinein tai koiran tai muun eläimen avulla harjoittaa riistaeläimen metsästystä. Riistanhoitomaksuvelvollisuus ei näin ollen koske esimerkiksi ajomiehiä eikä välttämättä hirvenmetsästyksen johtajaa.

Ehdotus rakentuu samoille periaatteille kuin voimassa oleva laki. Eräiltä osin säännöksiä on kuitenkin selkeytetty. Kun karhun, suden, ahman tai hylkeen pyydystäminen aina olisi metsästyslakiehdotuksen mukaan metsästystä, tulisi riistanhoitomaksun suorittamisvelvollisuuden koskea myös näiden eläinten metsästystä. Näin ollen riistanhoitomaksuvelvollisuus liittyisi kaikkien riistaeläinten pyydystämiseen. Muutoksen käytännöllinen merkitys on vähäinen, koska mainittuja eläimiä pyydystävät henkilöt jo nykyisin joko jättävät poikkeuksen ovet suorittaneet riistanhoitomaksun. Sen sijaan metsästyslakiehdotuksessa mainittujen haittaeläinten pyydystäminen ei edellyttäisi riistanhoitomaksun suorittamista. Näiden eläinten pyydystäminen ei metsästyslakiehdotuksen mukaan ole myöskään metsästystä.

Voimassa olevan lain mukaan on mahdollis-

ta, että hirvieläinten metsästyksen johtaja ei olisi suorittanut riistanhoitomaksua. Huomioon ottaen kuitenkin metsästyksen johtajan tehtävät on hänen katsottava osallistuvan siinä määrin metsästykseseen, että riistanhoitomaksuvelvollisuus kuuluu hänellekin. Asiasta on otettu pykälään nimenomainen maininta.

Metsästyksessä on usein mukana avustajia, jotka eivät itse pyydystä, mutta tavalla tai toisella avustavat metsästystapahtuman toteuttamista. Koska avustajien ei voida katsoa varsinaisesti pyydystävän saalista, heidän maksettavakseen ei tulisi määrätä riistanhoitomaksua.

Asianomaisen on kyettävä näyttämään toteen, että hän on riistanhoitomaksun suorittanut. Kuittina maksun suorittamisesta hänelle annetaan metsästyskortti. Tässä suhteessa ehdotus on voimassa olevien säännösten mukainen.

Riistanhoitomaksun suuruudesta on valtioneuvosto päättänyt vuosittain tulo- ja menoarvion toteuttamiseen liittyen. Laissa on ollut säädettynä maksun enimmäismäärä, jota korkeampaa maksua valtioneuvosto ei ole voinut määrätä. Järjestelmä on toiminut tarkoituksenmukaisesti ja sitä ehdotetaan jatkettavaksi. Maksun enimmäismääräksi ehdotetaan 300 mk.

2 §. Voimassa olevan metsästyslain 49 §:n 3 momentin perusteella on asetuksella säädetty metsästäjäutukinnosta. Koska tutkinnon suorittaminen on edellytyksenä metsästyskortin antamiselle, lakiehdotukseen on otettu säännös metsästäjän velvollisuudesta suorittaa tutkinto. Metsästäjäutukintoon osallistuvan oikeusturvan lisäämiseksi ehdotetaan, että riistanhoitoyhdistyksen tai -piirin asettaman tutkijan ratkaisu tulisi voida saattaa hänet asettaneen riistanhoitoyhdistyksen tai -piirin tutkittavaksi. Itse tutkinnosta antaisi tarkemmat määräykset maa- ja metsätalousministeriö.

Metsästäjäutukinnon tarkoituksena on selvittää, onko asianomaisella riittävät tiedot metsästyksestä ja sitä koskevista säännöksistä ja määräyksistä. Näin ollen tutkinnon suorittaminen on turhaa, jos henkilön metsästämillä tai muulla tavoin voidaan katsoa hankkineen tai säilyttäneen edellä mainitut tiedot. Tämän vuoksi tutkinnon suorittamisvelvollisuus ei koskisi henkilöä, joka joltakin kuluvaan metsästysvuotta edeltäneeltä viideltä metsästysvuodelta on maksanut riistanhoitomaksun, eikä sellaista Suomen kansalaista, joka saa metsästää

Ahvenanmaalla Ahvenanmaan maakuntaa koskevien säännösten mukaisesti, eikä sellaista ulkomaalaista, joka osoittaa olevansa kotimaassaan oikeutettu metsästämään.

3 §. Lakiehdotus lähtee riistanhoitomaksuvarojen käytössä voimassa olevan lain periaatteista. Pykälän 1 momentissa on säännös tarkoitukseen budjetoitavista varoista ja 2 momentissa säännökset varojen käyttöperusteista. Maa- ja metsätalousministeriö myöntäisi määrärahan käytettäväksi pykälässä mainittuihin tarkoituksiin. Samalla ministeriö voisi antaa tarkempia määräyksiä määrärahan käyttämisestä. Olennaisilta osin säännökset olisivat voimassa olevan lain mukaiset.

4 §. Velvollisuudesta maksaa hirvieläinten kaatoluvasta valtiolle maksu on säädetty voimassa olevan metsästyslain 27 §:ssä. Maksun suuruudesta ja perimisestä on säädetty hirvieläinten metsästyksestä annetussa asetuksessa. Asetusta on 27 päivänä maaliskuuta 1992 muutettu siten, että maksu peritään hirven kaatamisen jälkeen.

Voimassa olevan lain lähtökohtana on ollut, että hirvieläinten kaatolupamaksuina kertyvillä varoilla rahoitetaan hirvieläinten aiheuttamista vahingoista johtuvat korvaukset. Tällöin vastuu korvauksista jää metsästäjien kannettavaksi. Kun metsästäjät saavat pääosan hirvieläinkannasta tulevasta hyödystäkin, on voimassa olevan lain periaatetta pidettävä edelleen asianmukaisena. Pykälään onkin otettu säännös velvollisuudesta pyyntilupamaksun suorittamiseen.

Pyyntilupamaksutuloja on myös lakiehdotuksen mukaan tarkoitus käyttää lähinnä hirvieläinvahinkojen ehkäisemiseen ja korvaamiseen. Tällöin saattaa olla tarpeen tarkistaa pyyntilupamaksun suuruutta esimerkiksi vuosittain. Ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa maksuun ehkä tulevia muutoksia aina laintasoisia säännöksiä tarkistamalla. Tämän vuoksi ehdotetaan, yhdenmukaisesti riistanhoitomaksun määrittämisessä noudatettavan menettelyn kanssa, että laissa säädettäisiin pyyntilupamaksun enimmäismäärä ja valtioneuvosto päättäisi maksun suuruudesta yksityiskohdaisemmin.

5 §. Pykälään on otettu säännös pyyntilupamaksun perimisestä silloin, kun asianomainen ei suorita maksua vapaaehtoisesti. Kun maksuvelvollisuudesta ja maksun suuruudesta ei käytännössä voi olla epäselvyyttä, ehdotetaan, että poliisipiirin päällikkö voisi määrätä mak-

sun perittäväksi ja että maksu tämän päätöksen perusteella voitaisiin periä ilman eri tuomiota tai päätöstä.

6 §. Pykälään on otettu säännös pyyntilupina kertyvien varojen käytöstä. Pääosin säännös vastaa voimassa olevan lain vastaavaa säännöstä, mikä merkitsee sitä, että varoja käytetään ensi sijassa hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuviin menoihin. Kun toisaalta hirvikantoja koskevat tiedot ovat ensiarvoisen tärkeitä vahinkojen ehkäisemisen kannalta, ehdotetaan vielä, että varoja saadaan käyttää myös hirvieläinkantojen seurannasta aiheutuviin menoihin.

7 §. Riistanhoitomaksuvarojen myöntämiseen liittyvästä menettelystä on voimassa olevassa metsästysasetuksessa täydentäviä säännöksiä. Tarkoituksena on antaa asetuksella vastaavanlaisia säännöksiä myös lakiehdotuksen täytäntöönpanoon liittyen. Myös pyyntilupamaksuihin liittyen on tarpeen antaa asetuksella tarkempia menettelytapaa koskevia säännöksiä. Näistä syistä pykälään on otettu tarpeellinen valtuutus asetuksen antamiseen.

8 §. Pykälään on otettu tavanomainen voimaantulosäännös. Tarkoituksena on saattaa laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta voimaan samanaikaisesti uuden metsästyslain kanssa.

1.3. Yksityismetsälaki

2 §. Yksityismetsälain lähtökohtana on, että metsää ei saa hävittää. Metsän hävittämiseksi katsotaan sellainen hakkuu sekä hakkuun jälkeen maan sellaiseen tilaan jättäminen tai sellainen käyttäminen, jonka vuoksi metsän luontainen uudistuminen tai viljelyllä toteutettava uudistaminen vaarantuu, samoin kuin kehitettäväksi kelvollisen metsän sellainen käsittely, joka on ristiriidassa järkevän kasvattamisen kanssa.

Arvioitaessa metsän uudistumisen vaarantumista on käytännössä kiinnitetty huomiota alueella kasvavaan puulajiin ja uudistumisen nopeuteen. Uudistuminen on pyritty saamaan aikaan metsätaloudelliselta kannalta mahdollisimman tehokkaasti. Tämä on vähentänyt mahdollisuuksia vaihtoehtoisten uudistustapojen käyttöön ja saattanut johtaa vain puuntuotannolliset seikat yksipuolisesti huomioon otta-vaan toimintaan.

Kehitettäväksi kelvollinen metsä on kasva-

tusmetsä, joka ei ole saavuttanut uudistuskypsyttä. Tällaista metsää käsitellään lähinnä harvennushakkuuin. Hakkuiden suorittamiseen kohdistuvan yksityismetsälain vaatimuksen on katsottu merkitsevän nimenomaan puuntuotannon kannalta tehokkaiden toimenpiteiden suorittamista.

Vain puuntuotannollisten näkökohtien huomioon ottaminen saattaa johtaa siihen, että riistan tarpeita ei voida ottaa riittävästi huomioon metsätaloudellisia toimenpiteitä toteuttaessa. Erityisesti tämä koskee metsoa ja teertä. Toisaalta on nimenomaan maanomistajan asia päättää, missä määrin hän haluaa käyttää maataan yksinomaan puuntuotantoon tai riistanhoitoon ja puuntuotantoon. Tämän vuoksi hänelle tulisi mahdollistaa valinta, jonka mukaan metsätaloudellisista tavoitteista voisi riistanhoidollisista syistä jossain määrin tinkiä. Käytännössä tämä merkitsisi ehkä vähemmän tehokasta puuntuotantoa, mutta ei missään tapauksessa oikeutta metsän hävitykseen. Metsää olisi uudistettava ja sitä olisi käsiteltävä metsätaloudelliselta kannalta tarkoituksenmukaisesti, jolloin kuitenkin riistan tarpeiden huomioon ottaminen vaikuttaisi toimenpiteisiin.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi tällaisen menettelyn mahdollistava 2 momentti. Sen mukaan metsän hakkuu tai uudistaminen taikka kehitettäväksi kelpollisen metsän käsittely voitaisiin suorittaa siten, että samalla säilytetään riistaeläinten elinmahdollisuudet tai parannetaan niitä. Konkreettisissa yksittäistapauksissa tämä mahdollistaisi erilaisia metsänkäsitteilyvaihtoehtoja ja hakkuiden suorittamistapoja. Jotta mahdollisuutta ei käytettäisi metsän uudistamisen kiertämiseksi, ehdotetaan, että vaihtoehtoisten metsänkäsitteilytapojen toteuttaminen edellyttäisi metsälautakunnan lupaa.

1.4. Ulkoilulaki

3 a §. Lain 1 §:n mukaan kiinteistöstä on luovutettava alue ulkoilureittinä käytettäväksi, jos yleisen ulkoilutoiminnan kannalta on tärkeää saada johdetuksi ulkoilijain kulkeminen kiinteistön kautta eikä tästä aiheudu huomattavaa haittaa kiinteistölle. Ulkoilureittiin kuuluvat liittännäisalueina lepo- ja virkistysalueet. Ulkoilureitin perustamiseksi kunta laatii ulkoilureittisuunnitelman, jonka lääninhallitus vahvistaa.

Vilkaassa käytössä oleva ulkoilureitti voi

esimerkiksi lintujen suosimassa soidin- tai pesimäpaikassa aiheuttaa huomattavaa häiriötä lintujen lisääntymiselle. Samoin ulkoilureitin johtaminen riistaeläinten suosiman suojapaikan kautta voi merkitä paikalliselle eläinkannalle merkittävää elinolosuhteiden huonontumista. Ulkoilureitin suunnittelussa tulisi ottaa erityisalueet huomioon siten, ettei ulkoilureitistä aiheutuisi sanontunlaisia haittoja. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 3 a §, jonka mukaan ulkoilureitin suunnittelussa tulisi ottaa huomioon myös riistanhoidolliset näkökohdat.

1.5. Luonnonsuojelulaki

13 §. Pykälässä on säädetty muiden kuin riistaeläinten rauhoittamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kaikki riistaeläimiin kuulumattomat linnut sekä niiden pesät ja munat ovat aina rauhoitettuja lukuunottamatta eräitä momentissa lueteltuja lintuja. Pykälän 3 momentin mukaan riistaeläimiin kuulumattomista nisäkkäistä ovat naali, lumikko, lepakot, siili ja liito-orava aina rauhoitettuja.

Metsästyslain ja luonnonsuojelulain säännökset kattavat pääosan Suomessa luonnonvaraisesti esiintyvistä nisäkkäistä ja linnuista. Kuitenkin pykälän 1 momentissa luetellut linnut ja eräät nimenomaisesti mainitsemattomat nisäkkäät ovat jääneet lainsäädännön ulkopuolelle. Tällöin on kysymyksessä eläimet, joilla ei ole merkitystä saaliina ja joita ei tämän vuoksi ole luettu riistaeläimiksi. Lisäksi nämä eläimet on katsottu siinä määrin vahingollisiksi, että niitä ei ole luonnonsuojelulaissa rauhoitettu. Tällaisten eläinten pyydystämisestä ja tappamisesta ei näin ollen ole olemassa nimenomaisia säännöksiä.

Kuten edellä on sanottu, metsästyslakiin ehdotetaan otettavaksi haittaeläimiä koskevat säännökset. Luettelo haittaeläimistä on sijoitettu metsästyslakiehdotuksen 5 §:n 2 momenttiin. Koska metsästyslaki kattaisi tällöin sekä riistaeläinten että haittaeläinten pyydystämisen, luonnonsuojelulain tulisi koskea vain kokonaan rauhoitettuja, riistaeläimiin kuulumattomia eläimiä. Luonnonsuojelulain 13 §:ään ehdotetaan tehtäväksi tätä tarkoittava muutos.

14 §. Edellä kerrotun 13 §:ään tehdyn muutoksen johdosta tämä pykälä voi koskea vain muita eläimiä kuin lintuja tai nisäkkäitä. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tästä johtuva selvennys.

2. Tarkemmat säännökset

Metsästyslakiehdotuksessa ovat merkittävimmät metsästäystä ja riistanhoitoa koskevat säännökset. Useat näistä edellyttävät tarkempien säännösten antamista asetuksella. Kuten yleisperusteluissa todettiin, nykyisin on voimassa useita metsästyslain nojalla annettuja asetuksia. Tarkoituksena on, että kaikki ehdotetun metsästyslain nojalla annettavat asetuksen tasoiset säännökset koottaisiin yhteen asetukseen.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan niiden hyväksytyiksi tulemista seuraavan metsästysvuoden alusta lukien.

4. Säättämisjärjestys

Edellä on jo todettu, että riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta säättäminen esitykseen otetulla tavalla edellyttää perustuslainsäätämisyjärjestystä. Näin ollen laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta on säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla. Sen sijaan muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Metsästyslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan metsästyksen ja rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen sekä riistanhoitoon, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ja koiran pitämiseen.

Tämä laki koskee soveltuvin osin myös luonnonsuojelulain (71/23) nojalla rauhoitettujen nisäkkäiden ja lintujen pyydystämistä tai tappamista.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja eläinsuojelulaissa (91/71) säädetään.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta säädetään erikseen.

2 §

Metsästyksen määritelmä

Metsästyksellä tarkoitetaan luonnonvaraisena olevan riistaeläimen pyydystämistä ja tappamista sekä saaliin ottamista metsästäjän hal-

tuun. Metsästäystä on myös pyyntitarkoituksessa tapahtuva riistaeläimen houkutteleva, etsiminen, kiertäminen, väijyminen, hätyyttäminen tai jäljittäminen, koiran tai muun pyyntiin harjoitetun eläimen käyttäminen riistaeläimen etsimiseen, ajamiseen tai jäljittämiseen sekä pyyntivälineen pitäminen pyyntipaikalla viritettynä pyyntikuntoon.

3 §

Riistanhoidon määritelmä

Riistanhoidolla tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on riistaeläinkantoja säätelämällä, riistaeläinten elinolosuhteet turvaamalla tai niitä parantamalla taikka muulla tavalla lisätä, säilyttää tai parantaa riistaeläinkantaa ja eri eläinkantojen välistä tasapainoa.

4 §

Metsästysvuosi

Metsästysvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta.

5 §

Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, piisami, räme-majava, susi, tarhattu naali, kettu, supikoira, karhu, pesukarhu, mäyrä, kärppä, hilleri, saukko, näättä, minkki, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusipeura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura ja mufloni; sekä

2) kanadanhanhi, sepelhanhi, merihanhi, metsähanhi, heinätorsa, tavi, haapana, jouhisorsa, heinätsi, lapasorsa, punasotka, tukkasotka, haahka, mustalintu, pilkkasiipi, alli, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, riekko, kiiruna, pyy, teeri, metso, peltopyy, tarhattu viiriäinen, fasaani, nokikana, lehtokurppa, taivaanvuohi, sepelkyyhky ja uuttukyyhky.

Rauhoittamattomia eläimiä ovat:

1) metsämyyrä, vesimyyrä, kenttämyyrä, peltomyyrä, lapinmyyrä, isometsähiiri, mustarotta, isorotta ja kotihiiri; sekä

2) korppi, varis, harakka, naakka, närhi, naurulokki, harmaalokki, merilokki, kalalokki, kesykyyhky, räkättirastas, mustarastas ja varpunen.

Kissaan, joka on irrallaan muualla kuin haltijansa pihapiirissä tai puutarhassa, sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään.

2 luku

Metsästysoikeus, metsästysvuokra ja metsästyslupa

6 §

Alueen omistajan metsästysoikeus

Oikeus harjoittaa metsästystä ja määrätä siitä kuuluu alueen omistajalle, jollei jäljempänä muuta säädetä.

7 §

Oikeus metsästää yleisellä vesialueella

Yleisellä vesialueella meressä ja tällaisella alueella olevilla saarilla ja luodoilla, jotka kuuluvat valtiolle ja joiden hallintaa ei ole kenellekään luovutettu, on jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä oikeus metsästää. Yleisellä vesialueella järvessä ja tällaisella

alueella olevilla valtion omistamilla saarilla ja luodoilla on oikeus metsästää henkilöllä, jonka kotipaikka on kunnassa, johon yleinen vesialue osaksi tai kokonaan kuuluu taikka johon se rajoittuu.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun oikeuden käyttämisestä voidaan asetuksella rajoittaa, jos se on tarpeen riistakannan turvaamisen tai alueen muun käytön vuoksi.

8 §

Kuntalaisen oikeus metsästää valtion alueella

Henkilöllä, jonka kotipaikka on Lapin läänin kuuluvassa kunnassa tai Kajaanin, Hyrynsalmen, Kuhmon, Kuusamon, Paltamon, Pudasjärven, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Vaalan tai Vuolijoen kunnassa, on oikeus metsästää kotikunnassaan valtion omistamilla alueilla.

9 §

Metsästäminen luonnonsuojelualueella

Oikeudesta metsästää luonnonsuojelulain mukaisilla suojelualueilla on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään.

10 §

Pyyntilupa

Hirvieläinten metsästyksen on saatava lupa (*hirvieläimen pyyntilupa*). Asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että tällaista lupaa ei tarvita. Tarkempia säännöksiä luvasta on 26 ja 27 §:ssä.

Jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin 1 momentissa tarkoitetun riistaeläimen kannan vaarantuminen tai jos tällaisen riistaeläimen metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää, asetuksella voidaan säätää, että metsästyksen on saatava pyyntilupa. Asetuksella säädetään tällöin pyyntiluvan myöntämisen edellytyksistä sekä myöntämisessä noudatettavasta menettelystä, luvasta perittävästä maksusta ja muista lupaa koskevista seikoista.

11 §

Metsästysoikeuden vuokraaminen

Alueen omistaja voi antaa metsästysoikeutensa vuokralle kokonaan tai osittain (*metsästysvuokrasopimus*). Metsästysoikeuden vastikkeettomaan luovuttamiseen sovelletaan mitä

metsästysoikeuden vuokraamisesta on voimassa, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Maanvuokralain (258/66) mukainen vuokrasopimus antaa oikeuden metsästykseseen vuokratulla alueella vain, jos tästä on sopimuksessa nimenomaisesti mainittu.

12 §

Metsästysvuokrasopimus sekä vuokraoikeuden siirtäminen ja jälleenvuokraaminen

Sopijapuolen vaatimuksesta metsästysvuokrasopimus on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava.

Vuokralainen ei ilman vuokranantajan suostumusta saa siirtää vuokraoikeuttaan kolmannelle eikä vuokrata metsästysvuokraoikeuttaan tai osaa siitä edelleen.

13 §

Vuokra-aika ja vuokrasopimuksen irtisanominen

Metsästysvuokrasopimus tehdään määräajaksi tai toistaiseksi.

Toistaiseksi tehty vuokrasopimus voidaan irtisanoa milloin tahansa ja se päättyy irtisanomisen johdosta, kun irtisanomisaika on kulunut. Jos irtisanomisajasta ei ole muuta sovittu ja sopimus irtisanotaan viimeistään kuusi kuukautta ennen metsästysvuoden loppua, vuokrasuhde päättyy saman metsästysvuoden viimeisenä päivänä. Muussa tapauksessa vuokrasuhde päättyy irtisanomisvuotta seuraavan metsästysvuoden viimeisenä päivänä.

Jos vuokralainen laiminlyö vuokran suorittamisen, rikkoo muutoin sopimusehtoja tai käyttää metsästysoikeuttaan väärin, eikä rikkomus ole vähäinen, vuokranantaja saa purkaa metsästysvuokrasopimuksen heti päättyväksi.

Jos vuokranantaja rikkoo sopimusehtoja, eikä rikkomus ole vähäinen, tai jos vuokrattu alue olosuhteissa tapahtuneen muutoksen vuoksi käy metsästykseseen soveltumattomaksi, vuokralainen saa purkaa metsästysvuokrasopimuksen heti päättyväksi.

14 §

Vuokrasopimuksen pysyvyys alueen omistajan vaihtuessa

Jos metsästysvuokra-alue tai osa siitä siirtyy toisen omistukseen, alueen uusi omistaja saa irtisanoa metsästysvuokrasopimuksen päätty-

mään kuten toistaiseksi tehdystä metsästysvuokrasopimuksesta säädetään. Jollei uusi omistaja käytä irtisanomisoikeuttaan kolmen kuukauden kuluessa vuokrasopimuksesta tiedon saatuaan, vuokrasopimus pysyy kuitenkin voimassa. Jos luovutuskirjassa on määräys metsästysvuokrasopimuksen pysyvyydestä, vuokrasopimus sitoo luovutuksen saajaa.

Kun alue myydään pakkohuutokaupalla, vuokrasopimuksen pysyvyydestä on voimassa, mitä siitä säädetään ulosottolaissa ja kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annetun asetuksen 22 §:ssä.

Metsästysvuokraoikeuden kiinnityksestä on voimassa, mitä 2 momentissa mainitussa asetuksessa säädetään.

15 §

Riistanhoito vuokra-alueella

Jollei muuta ole sovittu, vuokralaisella on oikeus metsästysvuokra-alueella suorittaa riistanhoidollisia toimenpiteitä. Tällöin hän ei saa aiheuttaa vahinkoa tai haittaa alueen omistajalle tai haltijalle.

16 §

Metsästys riidanalaisella alueella

Metsästysvuokraoikeutta koskevan riita-asian yhteydessä tuomioistuimien voi asianosaisen vaatimuksesta antaa väliaikaisen määräyksen siitä, kenellä on oikeudenkäynnin aikana oikeus metsästää riidanalaisella alueella. Ratkaisu, johon ei saa hakea muutosta, on voimassa kunnes tuomioistuin antaa asiassa päätöksen, jollei määräystä tätä ennen peruuteta tai muuteta.

17 §

Metsästyslupa

Se, jolla on 6 §:n, metsästysvuokrasopimuksen tai maanvuokrasopimuksen perusteella metsästysoikeus, voi antaa asettamillaan ehdoilla toiselle luvan metsästää (*metsästyslupa*), jollei tätä ole vuokrasopimuksessa kielletty.

18 §

Metsästysluvan peruuttaminen ja lakkaaminen

Jos metsästyslupa on annettu vastikkeetta,

metsästysoikeuden haltija voi peruuttaa antamansa luvan heti päättyväksi.

Toistaiseksi vastiketta vastaan annettu lupa voidaan peruuttaa noudattaen toistaiseksi tehtyä metsästysvuokrasopimusta koskevia irtisanomisaikoja. Jos luvan saaja metsästää tai muutoin menettelee vastoin lupaehtoja, metsästysoikeuden haltija voi peruuttaa luvan heti päättyväksi.

Kun metsästysoikeuden haltija vaihtuu, edellisen oikeudenhaltijan antamat metsästysluvut lakkaavat.

19 §

Metsästys poikkeuksellisissa olosuhteissa

Sen estämättä, mitä tässä luvussa säädetään, maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että eläintautien ehkäisemiseksi tai muista terveydellisistä syistä taikka yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai erityisen huomattavan omaisuuden uhkaavan vahingon torjumiseksi saa määrättyä riistaeläintä metsästää tietyllä alueella määrättyinä aikoina ilman alueeseen kohdistuvaa metsästysoikeutta.

3 luku

Metsästyksen harjoittaminen

20 §

Yleiset vaatimukset

Metsästystä on harjoitettava siten, että siitä ei aiheudu vaaraa tai vahinkoa ihmiselle tai toisen omaisuudelle, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä.

21 §

Ampumakoe

Hirvieläintä tai karhua metsästettäessä ampujana saa toimia ainoastaan sellainen henkilö, joka on suorittanut maa- ja metsätalousministeriön määräysten mukaisen ampumakokeen tai ministeriön hyväksymän, muussa maassa suoritettun vastaavanlaisen kokeen.

Riistanhoitoyhdistys järjestää ampumako-

keen ja antaa sen hyväksytystä suorittamisesta todistuksen sekä pyynnöstä jäljennöksen siitä.

Ahvenanmaalla suoritettu ampumakoe vastaa 1 momentissa tarkoitettua ampumakoetta.

22 §

Metsästyskortin ja ampumakoetodistuksen esittäminen

Metsästyskortti tai sen jäljennös on pidettävä metsästettäessä mukana ja pyydettyä esitettävä 85 §:ssä tarkoitettulle metsästystä valvovalle henkilölle. Jos joku metsästää ilman, että hänellä on mukanaan lunastamansa metsästyskortti tai sen jäljennös, hän voi kuitenkin esittää kortin tai jäljennöksen seitsemän vuorokauden kuluessa valvontaa suorittaneelle henkilölle tai poliisille.

Mitä 1 momentissa on sanottu, koskee myös 21 §:ssä tarkoitettua ampumakoetodistusta tai sen jäljennöstä metsästäjän toimiessa ampujana hirvieläintä tai karhua metsästettäessä.

Jos metsästyskortti tai ampumakoetodistus on kadonnut, poliisi voi myöntää lykkäystä näyttämistä koskevaan aikaan, kunnes asianomainen riistanhoitoyhdistys on antanut jäljennöksen.

23 §

Metsästyksen rajoittaminen yleisen turvallisuuden vuoksi

Jos yleisen turvallisuuden kannalta on erityisen tärkeää, lääninhallitus voi määrääjäksi tietyllä alueella kieltää metsästyksen tai rajoittaa sitä. Ennen kiellon tai rajoituksen määräämistä on metsästysoikeuden haltijaa ja alueen omistajaa kuultava.

Lääninhallituksen tulee kumota 1 momentissa tarkoitettu kiello tai rajoitus ennen määrääjän päättymistä, jos kiellon tai rajoituksen voimaansapitämiseen ei enää ole tarvetta.

24 §

Rannalta metsästäminen merialueella

Asumattomilla meren ulkosaarilla saa se, jolla on oikeus metsästää vesialueella, harjoittaa vesilintujen pyyntiä maalta toiselle kuuluvalla avoimella rannalla.

25 §

Asutuksesta, viljelyksistä ja liikenneväylistä johtuvat rajoitukset

Ilman rakennuksen omistajan tai haltijan

nimenomaista lupaa eläintä ei saa ampua 150:tä metriä lähempänä sellaista rakennusta, jossa asutaan.

Ilman alueen omistajan tai haltijan nimenomaista lupaa riistaeläintä ei saa etsiä pihasta tai puutarhasta eikä metsästystarkoituksessa saa kulkea viljelyksillä ennen kuin sato on korjattu tai koottu.

Riistaeläintä ei saa ampua rautatien tai yleisen tien yli eikä riistaeläimen tai ampujan ollessa tällaisella tiellä. Tällaisella tiellä olevaa riistaeläintä ei saa ampua. Metsäkanalintua ei saa ampua myöskään sen tai ampujan ollessa yksityisellä tiellä.

26 §

Hirvieläinten pyyntiluvan myöntäminen

Edellä 10 §:ssä tarkoitetun hirvieläinten pyyntiluvan myöntää riistanhoitopiiri. Myönnettäessä pyyntilupia on huolehdittava siitä, että hirvieläinkanta ei metsästyksen johdosta vaarannu sekä pyrittävä siihen, että hirvieläinten aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. Edellä 8 §:ssä tarkoitetulle alueelle pyyntilupia myönnettäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakaantumiseen.

27 §

Hirvieläimen pyyntiluvan myöntämisen edellytykset

Hirvieläimen pyyntiluvan myöntäminen edellyttää, että luvan hakijalla on käytettävissään metsästyksen sopiva yhtenäinen alue. Hirvenmetsästyksen käytettävän alueen pinta-alan on oltava vähintään 1 000 hehtaaria ja muiden hirvieläinten metsästyksen käytettävän alueen vähintään 500 hehtaaria. Maa- ja metsätalousministeriö voi päättää poikkeuksista edellä tarkoitettuihin pinta-alavaatimuksiin.

Hirvieläimen pyyntilupa myönnetään sellaiselle hakijalle tai hakijoille, joilla on kyseisellä alueella oikeus metsästää hakemuksessa tarkoitettua hirvieläintä. Muualla kuin 8 §:ssä tarkoitettulla alueella voidaan samalle 1 momentin mukaiselle alueelle myöntää pyyntilupa vain yhden hakemuksen perusteella.

28 §

Hirvieläinten metsästyksen johtaja

Hirvieläimen pyyntiluvan saajan on nimettävä

vä metsästyksen johtaja. Metsästyksen osallistuva henkilö on velvollinen noudattamaan metsästyksen johtajan antamia määräyksiä. Metsästyksen johtaja saa kieltää metsästyksen osallistumisen henkilöltä, joka ei noudata annettuja määräyksiä.

29 §

Uusi pyyntilupa

Jos kaadettu hirvieläin on siten vahingoittunut tai sairas, että se on enemmän kuin puoliksi ihmisravinnoksi kelpaamaton eikä tämä ole johtunut pyyntiluvan saajasta, asianomainen poliisi myöntää luvan saajalle maksettua vanhan pyyntiluvan tilalle uuden pyyntiluvan.

30 §

Hirvieläinmetsästystä koskeva asetuksenantovaltuus

Hirvieläinten pyyntiluvan hakemisesta ja myönnettävään lupaan liitettävistä ehdoista sekä hirvieläinten metsästyksessä käytettävistä koirista ja varusteista, metsästyksen johtajan tehtävistä samoin kuin metsästyksen järjestämisestä muutoinkin säädetään tarkemmin asetuksella.

4 luku

Metsästystavat

31 §

Moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoitukset

Riistaeläintä ei pyyntitarkoituksessa saa hätyyttää tai jäljittää ilma-aluksella taikka maalla kulkevalla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla eikä aluksella tai veneellä moottorin käydessä.

Riistaeläintä ei saa ampua ilma-aluksesta taikka maalla kulkevasta moottorikäyttöisestä ajoneuvosta eikä näiden suojasta tai välittömästi pysäyttämisen jälkeen sataa metriä lähempänä näitä eikä myöskään aluksesta tai veneestä moottorin käydessä.

Edellä 1 ja 2 momentissa sanottu ei koske

haavoittuneen riistaeläimen lopettamista meri-alueella aluksesta tai veneestä moottorin käytössä.

32 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Metsästyksessä on kielletty seuraavien pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käyttö:

- 1) räjähteet;
- 2) myrkyt ja myrkytetyt tai tainnuttavaa ainetta sisältävät syötit;
- 3) tainnuttavat ja tappavat sähkölaitteet;
- 4) keinotekoiset valolähteet sekä yöammuntaa varten tarkoitettut tähtäyslaitteet, jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa;
- 5) peilit ja muut häikäisylaitteet;
- 6) linnunliimat ja lintuverkot;
- 7) automaattiset aseet ja sellaiset puoliautomaattiset aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kaksi patruunaa;
- 8) kaasulla tai savulla tappaminen;
- 9) elävien eläinten käyttö houkuttimena;
- 10) haudat ja ansat, joihin on sijoitettu ampuma-ase tai keihäs tai muu näihin verrattava väline, sekä muut vastaavanlaiset pyyntilaitteet, jotka ovat ihmisille tai kotieläimille vaarallisia; sekä
- 11) raudat, jotka eivät tapa heti.

Hirvieläinten, metsäkanalintujen ja vesilintujen metsästyksessä ei saa käyttää apuna ääntä synnyttävää koneellista laitetta.

Eräiden pyydysten käyttämiskiellosta säädetään luonnonsuojelulain 15 §:ssä. Kiellosta aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua ja tuskaa on voimassa, mitä eläinsuojelulain 2 a §:ssä säädetään.

33 §

Pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevat tarkemmat säännökset

Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä aseiden ja muiden sallittujen pyyntivälineiden ominaisuuksista ja käytöstä sekä sallituissa pyyntimenetelmissä noudatettavista menettelytoista.

Asetuksella voidaan rajoittaa sallittujen pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käyttöä siten, että jotakin pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää saa käyttää vain tietyillä alueilla tai vain tiettyjen riistaeläinten metsästyksessä.

34 §

Metsästysaseen kuljettaminen

Metsästysasetta ei saa ilman luvallista tarkoitusta tai metsästysoikeuden haltijan suostumusta kuljettaa ladattuna sellaisella alueella, jolla henkilöllä ei ole metsästysoikeutta tai metsästyslupaa. Tämä ei kuitenkaan koske metsästysalueeseen rajoittuvan yleisen tien ylittämistä.

Metsästysaseen on ilma-aluksessa, maalla kulkevassa moottorikäyttöisessä ajoneuvossa sekä aluksessa ja veneessä moottorin käytössä oltava lataamaton ja sijoitettuna suojukseen tai suojattuun tilaan. Tämä ei kuitenkaan koske aseiden kuljettamista merialueella 31 §:n 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

Aseen kuljettaminen moottoripyörässä, mopossa, moottorireessä, maastovaunussa tai muussa niihin verrattavissa kulkuneuvoissa on kielletty. Asetta saa kuitenkin kuljettaa virantoimituksessa oleva henkilö, jolle aseeseen mukanaolo virantoimituksen laadusta johtuen on tarpeen. Poliisipiiriin päällikkö voi yksittäisessä tapauksessa antaa luvan kuljettaa lataamatonta metsästysasetta suojuksessa edellä mainituissa kulkuneuvoissa niiden liikkua yleisen tien ulkopuolella tiettyinä aikana ennakolta ilmoitettua reittiä käyttäen ehdolla, että kuljetuksen aikana asetta ei käytetä metsästyksessä. Poronhoitotyötä suorittavan poromiehen aseenkuljetuksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

5 luku

Riistaeläinten rauhoittaminen ja riistanhoito

35 §

Riistaeläinten häiritsemiskielto

Riistaeläimiä ei saa tahallaan häiritä niiden ollessa sellaisella alueella, jolla asianomaisella ei ole kyseisen riistaeläimen metsästämiseen metsästysoikeutta tai metsästyslupaa.

36 §

Riistaeläinlajin rauhoittaminen

Jos riistaeläimen kannan säilymisen tai riistaeläinlajin häiritsemättömän lisääntymisen turvaaminen sitä edellyttää, riistaeläinlaji on rauhoitettava määräajaksi tai toistaiseksi. Rauhoitettavista riistaeläinlajeista ja niiden rauhoitusajoista säädetään asetuksella. Tällöin voi-

daan paikkakunnan vakituisten asukkaiden hyväksi poiketa yleisistä rauhoitusajoista. Rauhoitusaikana riistaeläintä ei saa metsästää tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia saa häiritä.

Jäljempänä 38 §:ssä tarkoitetulla riistanhoitoalueella voidaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä poiketa yleisistä rauhoitusajoista. Koirakokeiden pitämisestä ja koiran kouluttamisesta rauhoitusaikana säädetään 51 §:ssä.

37 §

Metsästyksen rajoittaminen

Jos riistanhoitoyhdistyksen alueella riistaeläimen kannan säilyminen vaarantuu, riistanhoitopiiriin on tämän yhdistyksen alueella kielletty tällaisen eläimen metsästäminen tai rajoitettava sitä. Kielto tai rajoitus annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ennen sen antamista on riistanhoitoyhdistystä kuultava. Kieltoa tai rajoitusta koskeva päätös on tehtävä viimeistään kuukautta ennen metsästysvuoden alkamista.

Jos riistaeläinkanta voimistuu elinvoimaiseksi, kielto tai rajoitus tulee kumota ennen määräajan päättymistä.

38 §

Riistanhoitoalue

Jos olosuhteet riistan luontaiselle lisääntymiselle tai kasvattamiselle jollakin alueella ovat erityisen suotuisat, alueesta voidaan muodostaa riistanhoitoalue.

Liikkumista riistanhoitoalueella voidaan rajoittaa siten, että liikkuminen on ilman maanomistajan lupaa sallittu vain teillä, poluilla ja muilla kulkemista varten merkityillä alueilla. Riistaeläinten lisääntymisaikana voidaan kokonaan kieltää alueella liikkuminen ilman erityistä oikeutta tai alueen omistajan lupaa.

Alueen hyväksymisestä riistanhoitoalueeksi sekä 2 momentissa tarkoitetuista rajoituksista ja kielloista päättää maa- ja metsätalousministeriö alueen omistajan hakemuksesta. Omistajan on merkittävä alue selvästi maastoon.

Maa- ja metsätalousministeriö voi lakkauttaa riistanhoitoalueen omistajan hakemuksesta tai jos siihen olosuhteiden muuttumisen vuoksi on syytä.

39 §

Lupa eräisiin riistanhoidollisiin toimenpiteisiin

Riistanhoitopiiri voi riistanhoidollisia toimenpiteitä tai eläinten tarhaamista varten antaa metsästysoikeuden haltijalle luvan pyydystää riistaeläimiä elävänä käyttämällä pyydystämässä muutoin kiellettyjä pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä. Mainittuun tarkoitukseen voidaan myöntää myös lupa pyydystää eläimiä rauhoitusaikana ja ottaa munia. Tarkempia säännöksiä luvan myöntämisen edellytyksistä ja lupaan liitettävistä ehdoista annetaan asetuksella.

40 §

Eräitä poikkeuksia

Kotieläintä uhkaavan vahingon torjumiseksi taikka rakennuksen, laitteen tai muun omaisuuden suojelemiseksi, hoitamiseksi tai käyttämiseksi saadaan poiketa 37 §:n kiellosta ja 38 §:n 2 momentissa tarkoitetuista rauhoitusmääräyksistä. Tällöin ei myöskään sovelleta, mitä riistanhoitomaksun suorittamisesta säädetään. Riistaeläimelle ei saa aiheuttaa suojelettavan edun arvoon nähden kohtuutonta vahinkoa. Riistaeläimen saa tappaa vain, jos tappaminen on välttämätöntä ihmistä taikka kotieläintä, viljeltyä eläintä tai muuta omaisuutta välittömästi uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tappettuun riistaeläimeen sovelletaan, mitä 81 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö voi metsästysoikeuden haltijan suostumuksella myöntää tieteellistä tutkimusta, riistanhoitoa, vahinkojen estämistä, eläintautien ehkäisemistä tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten luvan kielletyin pyyntivälinein tai -menetelmin tappaa tai pyydystää riistaeläin sekä ottaa riistaeläinten pesiä, munia ja poikasia rauhoitusaikana.

41 §

Vierasperäisen eläimen maahantuonti ja luontoon laskeminen

Sellaisten lintujen tai nisäkkäiden, joilla ei ennestään ole luonnonvaraista kantaa Suomessa, maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa on kielletty. Lupa on evättävä, jos toimenpiteestä aiheutuu merkittävää haittaa luonnolle tai

luonnonvaraiselle eläimistölle. Luvassa voidaan antaa määräyksiä siitä, miten maahantuonti ja luontoon laskeminen on suoritettava.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti Ahvenanmaalta olevan eläimen tuontiin muualle Suomeen ja luontoon laskemiseen siellä.

42 §

Riistan kauppa

Riistakannan säilyttämiseksi voidaan asetuk-
sella kieltää jonkin kotimaasta metsästetyn
riistaeläinlajin kauppa koko maassa tai jossa-
kin osassa maata.

6 luku

Metsästys ja riistanhoito valtion alueilla

43 §

Viranomaisten toimivalta

Metsästysoikeuden käyttämisestä ja riistan-
hoidosta valtion alueilla päättää se viranomai-
nen, jonka hallinnassa alue on, jollei tämän
luvun säännöksistä muuta johdu.

44 §

Valtiolle kuuluvan metsästysalueen vuokraaminen

Valtion alueista metsästysvuokrasopimus
voidaan tehdä sellaisen rekisteröidyn metsäs-
tysyhdistyksen kanssa, jonka perustellusti voi-
daan katsoa kykenevän huolehtimaan sopi-
muksen sisältämistä velvoitteista ja metsästyks-
sen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä.
Vuokraamisessa on etusijalle asetettava sellai-
nen yhdistys, jonka jäsenistön enemmistö on
paikalliseen väestöön kuuluvia metsästyksen
harrastajia, joilla ei muutoin olisi kohtuullista
metsästysmahdollisuutta.

Kooltaan tai sijaintinsa vuoksi metsästyksen
kannalta vähämerkityksinen valtion alue voi-
daan vuokrata rekisteröidyn metsästysyhdis-
tyksen sijasta yksityiselle henkilölle, jos tämä
on metsästysolojen järjestämisen kannalta tar-
koituksenmukaista.

45 §

Metsästyslupa valtion alueelle

Valtion aluetta koskeva metsästyslupa anne-

taan kirjallisena. Luvassa on yksilöitävä met-
sästysaika ja metsästettävät riistaeläimet. Lu-
paehtoisissa voidaan määrätä luvan saaja mää-
rääjassa ilmoittamaan luvan myöntäjälle saa-
mansa saaliin määrä.

Jos jollakin valtion alueella on tarpeen ra-
joittaa lupien määrää, lupia myönnettäessä
etusijalle on asetettava sellaiset metsästäjät,
joilla muutoin ei olisi kohtuullista metsästys-
mahdollisuutta.

Metsähallitus voi antaa metsästyslupan ulko-
maalaiselle 7 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulle
alueelle sen mukaan kuin asetuksella sääde-
tään.

46 §

Vuokrat ja lupamaksut valtion alueilla

Valtion alueita koskeva metsästyslupa myön-
netään maksua vastaan. Valtion viranomaisen
hallitsemallaan alueella järjestämään metsäs-
tykseen osallistuvilta ei maksua peritä. Valtion
viranomainen voi metsästyksen valvontaa tai
riistanhoitoa suorittavalle henkilölle myöntää
tämän toimialueella metsästyslupan viranomai-
sen hallinnassa olevalle alueelle maksutta tai
alennetulla maksulla.

Metsästysvuokria ja lupamaksuja määrättä-
essä on pyrittävä siihen, että maksutulot riittä-
vät valtion suorittamista riistanhoitotoimenpi-
teistä aiheutuviin menoihin.

7 luku

Rauhoittamattoman eläimen pyydystäminen ja tappaminen

47 §

Oikeus pyydystää ja tappaa rauhoittamaton eläin

Alueen omistajalla tai haltijalla on oikeus
pyydystää tai tappaa alueellaan oleva rauhoit-
tamaton eläin. Tämä oikeus hänellä on silloin-
kin, kun metsästysoikeus alueella on metsästys-
vuokrasopimuksella luovutettu toiselle.

Oikeus pyydystää tai tappaa rauhoittamaton
eläin on myös rakennuksen omistajalla tai
haltijalla, jos rauhoittamaton eläin tavataan
rakennuksessa tai sen pihapiirissä, sekä metsäs-
tysvuokraoikeuden haltijalla ja metsästyslupan
saaneella, jollei vuokrasopimuksesta tai luvasta
muuta johdu.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään,

maa- ja metsätalousministeriö voi päättää, että eläintautien ehkäisemiseksi, muista terveydellisistä syistä, yleisen turvallisuuden varmistamiseksi tai erityisen huomattavan omaisuutta uhkaavan vahingon torjumiseksi määrätyn rauhoittamattoman eläimen saa pyydystää tai tappaa tietyllä alueella määrättyä aikana ilman alueen tai rakennuksen omistajan tai haltijan lupaa.

48 §

Rauhoittamattoman eläimen pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Rauhoittamattoman eläimen pyydystämisen tai tappamisen on tapahduttava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmiselle, kotieläimille, riista-eläimille tai rauhoitetuille eläimille.

Rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseen tai tappamiseen ei saa käyttää 32 §:n 1 momentin 1—3, 5—7 ja 9—11 kohdassa tarkoitettuja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä. Kuitenkin saadaan 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua ainetta käyttää rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseen tai tappamiseen.

Moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käyttämisessä rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseen tai tappamiseen on noudatettava 31 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä rajoituksia. Rauhoittamattoman eläimen pyydystämiseen tai tappamiseen sovelletaan lisäksi, mitä 25 §:n 3 momentissa säädetään riistaeläimestä.

Maa- ja metsätalousministeriön luvalla saadaan rauhoittamattoman eläimen pyydystämässä tai tappamisessa käyttää sellaista pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää, joka 2 momentin mukaan on kielletty.

49 §

Tarkemmat säännökset rauhoittamattoman eläimen pyydystämisestä ja tappamisesta

Asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä rauhoittamattoman eläimen pyydystämässä tai tappamisessa sallituista pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä sekä niiden käytöstä.

Asetuksella voidaan rauhoittaa rauhoittamaton eläin tai rajoittaa sen pyydystämistä ja tappamista.

8 luku

Koiran pitäminen

50 §

Koiran kiinnipitovelvollisuus

Maaliskuun 1 päivästä elokuun 19 päivään ulkona oleva koira on pidettävä välittömässä hallinnassa tai kytkettynä.

Edellä 1 momentissa sanottu ei kuitenkaan koske:

- 1) alueen omistajan tai haltijan luvalla piha- maalla tai puutarhassa taikka koiran pitämiseen varatulla aidatulla alueella olevaa koiraa;
- 2) viittä kuukautta nuorempaa koiraa;
- 3) paimentamis-, opas- tai vartiointitehtävässä taikka muussa sen laatuissa palvelutehtävässä olevaa koiraa;

4) poliisin, tullilaitoksen, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtävässä olevaa koiraa; eikä

5) koiraa, jota koulutetaan 3 tai 4 kohdassa tarkoitettuun tehtävään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuudesta saadaan poiketa, kun muuta kuin ajavaa koiraa käytetään metsästykseseen. Kiellostä saadaan poiketa myös, kun kanakoiraa koulutetaan rauhoitettuja riistaeläimiä häiritsemättä.

51 §

Koirakokeet ja koiran kouluttaminen

Riistanhoitopiiri voi koirakokeen pitämiseksi tai koiran kouluttamiseksi antaa luvan poiketa 50 §:n 1 momentin velvollisuudesta. Koirakokeen ja kouluttamisen tulee tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei häiritä.

Hirvieläinten rauhoituksen estämättä saadaan hirvieläinten metsästykseseen käytettävän koiran metsästyskokeita järjestää ja tällaista koiraa kouluttaa elokuun 20 päivästä joulukuun loppuun. Vastaavasti saadaan muuhun metsästykseseen käytettävän koiran metsästyskokeita järjestää ja tällaista koiraa kouluttaa elokuun 20 päivästä helmikuun loppuun. Koirakokeen ja kouluttamisen tulee tapahtua siten, että rauhoitettuja riistaeläimiä ei vahingoiteta.

52 §

Koiran pitäminen toisen alueella

Ilman maanomistajan tai metsästys oikeuden haltijan lupaa koiraa ei saa pitää irti toisen alueella muutoin kuin koiran ollessa välittömässä hallinnassa.

Maanomistajalla tai metsästys oikeuden haltijalla on oikeus poistaa alueelta 1 momentin vastaisesti siellä oleva koira tai ottaa se talteen. Jos koiran avulla metsästettäessä ajo tai hauku poikkeaa vieraalle alueelle, alueen omistajan tai metsästys oikeuden haltijan on kuitenkin annettava ajon tai haukun jatkua häiriintymättä puolen tunnin ajan. Jollei koiran omistaja tämän ajan kuluessa hae koiraa pois, alueen omistajalla tai metsästys oikeuden haltijalla on oikeus keskeyttää ajo tai hauku sekä poistaa alueelta koira tai ottaa se talteen.

Edellä 1 momentissa sanottu ei koske 50 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuja tapauksia.

53 §

Metsästyksen valvojan oikeudet koiranpidon valvonnassa

Jos 85 §:ssä tarkoitettu henkilö tapaa 50 ja 51 §:n säännösten vastaisesti olevan koiran, hänellä on oikeus ottaa koira talteen.

Jos 85 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö tapaa toistuvasti 50 ja 51 §:n säännösten vastaisesti olevan koiran tai koiran repimästä sen kiinnittämää hirvieläintä, hänellä on oikeus tappaa koira, jollei hän saa sitä kiinni.

54 §

Koiran talteenottoon liittyvät toimenpiteet

Jos koira on 52 tai 53 §:n nojalla otettu talteen, talteenotosta on viipymättä ilmoitettava koiran omistajalle, jos tämä on tiedossa, tai poliisille.

Koiran omistajan, joka haluaa saada talteen otetun koiransa takaisin, on lunastettava se kymmenen päivän kuluessa siitä, kun ilmoitus koiran talteenotosta hänelle tehtiin. Jollei koiraa lunasteta sanotun määräajan kuluessa tai 15 päivän kuluessa siitä, kun talteenottaja ilmoitti talteenotosta poliisille, talteenottaja saa koiran omistukseensa. Entisellä omistajalla on kuitenkin oikeus lunastaa koira talteenottajalta takaisin niin kauan kuin koira on tämän

hallussa maksamalla 3 momentissa tarkoitettu lunastusmaksu ja korvaus.

Kun koiran on ottanut talteen muu kuin valtion viranomainen, koiran omistajan on suoritettava talteenottajalle riistanhoitomaksun suuruinen lunastusmaksu sekä korvaus koiran hoitamisesta. Jos koiran on ottanut talteen valtion viranomainen, koiran omistajan on suoritettava korvaus hoitamisesta valtiolle. Hoitamisesta suoritettavan korvauksen määrästä säädetään asetuksella.

9 luku

Metsästyksen ja riistanhoidon viranomaiset ja yhteisöt

55 §

Viranomaiset ja yhteisöt

Metsästystä ja riistanhoitoa koskevien asioita hoitavat valtion viranomaisten lisäksi metsästäjien omatoimisuuteen perustuvat Metsästäjien keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset niin kuin tässä laissa säädetään.

Metsästys- ja riistanhoitotoimen ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tehtävistä on voimassa, mitä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (1131/87) säädetään.

56 §

Metsästäjien keskusjärjestön tehtävät

Metsästäjien keskusjärjestön tehtävänä on:

- 1) kehittää metsästystä ja riistanhoitoa sekä suorittaa riistanhoidon kokeilua;
- 2) edistää metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa;
- 3) ohjata ja valvoa riistanhoitopiirien toimintaa;
- 4) suorittaa maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät; sekä
- 5) käsitellä muut sille tämän lain mukaan kuuluvat asiat.

57 §

Keskusjärjestön edustajakokous

Päätösvaltaa Metsästäjien keskusjärjestölle kuuluvissa asioissa käyttää keskusjärjestön

edustajakokous. Edustajakokous pidetään vuosittain, ja siihen voi kukin riistanhoitopiiri lähettää enintään kolme edustajaa, joilla on käytettävissään yhteensä kolme ääntä. Tämän lisäksi kunkin piirin edustajilla on käytettävissään yksi ääni piirin metsästyskorttimäärän kutakin alkavaa viittäuhatta kohti. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Ylimääräinen edustajakokous pidetään, kun keskusjärjestön hallitus erityisen tärkeästä syystä katsoo sen tarpeelliseksi tai kun vähintään puolet riistanhoitopiireistä määrätyn asian käsittelemistä varten pyytää sitä kirjallisesti hallitukselta.

58 §

Keskusjärjestön hallitus ja toiminnanjohtaja

Keskusjärjestön hallituksen tehtävänä on edustajakokouksen päätöksen valmistelu ja täytäntöönpano sekä järjestön muiden käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus käyttää keskusjärjestön puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin keskusjärjestöä.

Edustajakokous valitsee kustakin riistanhoitopiiristä hallitukseen yhden jäsenen riistanhoitopiiriin asettamista ehdokkaista. Lisäksi edustajakokous valitsee hallitukseen enintään kolme muuta jäsentä, joista kaksi edustaa valtakunnallisesti merkityksellistä metsästysjärjestöä ja yksi metsästyksen ja riistanhoidon kannalta merkittävää alaa. Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, metsähallitus sekä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos määräävät hallitukseen kukin yhden jäsenen ja tämän henkilökohtaisen varamiehen. Hallituksen puheenjohtajan valitsee edustajakokous ja varapuheenjohtajan hallitus keskuudestaan.

Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Jos jäsen tai varajäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtävänsä hoitamasta, hänen tilalleen valitaan uusi jäsen tai varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään kymmenen muuta jäsentä on läsnä.

Keskusjärjestöllä on toiminnanjohtaja, jonka ottaa ja erottaa hallitus.

59 §

Riistanhoitopiirin tehtävät

Riistanhoitopiirin tehtävänä on:

- 1) suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa;
- 2) edistää ja avustaa riistanhoitoa;
- 3) ohjata ja valvoa riistanhoitoyhdistysten toimintaa;
- 4) suorittaa maa- ja metsätalousministeriön ja Metsästäjien keskusjärjestön määräämät tehtävät; sekä
- 5) suorittaa muut sille säädetyt tehtävät.

Riistanhoitopiirit ovat Metsästäjien keskusjärjestön valvonnan ja ohjauksen alaisia.

Riistanhoitopiirien toiminta-alueet määrätään asetuksella.

60 §

Riistanhoitopiirin kokous

Riistanhoitopiirin päätösvaltaa käyttää riistanhoitopiirin kokous, johon kukin piirin alueella toimiva riistanhoitoyhdistys voi valita yhden edustajan. Kullakin edustajalla on kokouksessa käytettävissään yksi ääni. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Riistanhoitopiirin ylimääräinen kokous pidetään, kun piirin kokous niin on päättänyt, riistanhoitopiirin hallitus katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään kolmannes riistanhoitopiirin alueella olevista yhdistyksistä määrätyn asian käsittelemistä varten pyytää sitä kirjallisesti hallitukselta.

61 §

Riistanhoitopiirin hallitus ja riistapäällikkö

Riistanhoitopiirin hallituksen tehtävänä on piirin kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä piirin käytännön asioiden hoitaminen. Hallitus käyttää riistanhoitopiirin puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin piiriä.

Riistanhoitopiirin hallitukseen kuuluu kymmenen jäsentä, joista yhdeksän valitaan riistanhoitopiirin kokouksessa ja yhden määrää maa- ja metsätalousministeriö. Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee piirin kokous.

Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Jos jäsen eroaa tai pysyvästi estyy tehtävänsä hoitamasta, valitaan hänen tilalleen uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallituksen kokous on päätösvaltainen, kun

puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään viisi muuta jäsentä on läsnä.

Riistanhoitopiirillä on riistapäällikkö, jonka ottaa ja erottaa hallitus.

62 §

Riistanhoitoyhdistys

Riistanhoitoyhdistyksen tehtävänä on:

- 1) suorittaa metsästystä ja riistanhoitoa koskevaa koulutusta ja neuvontaa;
- 2) edistää riistanhoitoa;
- 3) suorittaa metsästyksen valvontaa; sekä
- 4) suorittaa muut sille säädetyt tai maa- ja metsätalousministeriön tai riistanhoitopiirin määräämät tehtävät.

Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue on kunnan alue. Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä yhdistyksen toiminta-alueen kunnallisesta jaotuksesta poikkeavaksi, jos tämä on paikkakunnan olojen vuoksi tarkoituksenmukaista.

Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitopiirin valvonnan ja ohjauksen alainen.

Riistanhoitoyhdistyksellä voi olla metsästyksen valvontaa varten metsästyksenvartijoita, joiden on ennen tehtävänsä ryhtymistä allekirjoitettava vakuutus, josta säädetään asetuksesta.

63 §

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys

Jollei riistanhoitomaksun suorittanut henkilö muuta ilmoita, hänet katsotaan sen riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi, jonka toiminta-alueeseen kuuluvassa kunnassa hänellä on kotipaikka. Riistanhoitomaksun suorittanut henkilö voi myös liittyä jäseneksi sellaiseen riistanhoitoyhdistykseen, jonka toiminta-alueella hänellä on metsästysoikeus tai vähintään vuodeksi kirjallinen lupa metsästyksen harjoittamiseen. Henkilö voi samanaikaisesti olla vain yhden riistanhoitoyhdistyksen jäsen tai olla kuulumatta lainkaan riistanhoitoyhdistykseen.

Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys lakkaa, jos riistahoitomaksua ei suoriteta, jos henkilö määrätään metsästyskieltoon tai jos henkilö ei täytä 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

64 §

Riistanhoitoyhdistyksen kokous

Riistanhoitoyhdistyksen päätösvaltaa käyt-

tää yhdistyksen kokous. Kokouksessa kullakin jäsenellä on yksi ääni. Jäsen voi valtuuttaa toisen jäsenen edustamaan itseään kokouksessa. Kukaan ei saa kuitenkaan edustaa useampaa kuin viittä poissa olevaa jäsentä. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Riistanhoitoyhdistyksen ylimääräinen kokous pidetään, kun johtokunta katsoo sen tarpeelliseksi tai vähintään yksi kymmenesosa yhdistyksen jäsenistä ilmoittamaansa asiaa varten johtokunnalta sitä kirjallisesti pyytää.

65 §

Riistanhoitoyhdistyksen johtokunta ja toiminnanohjaaja

Riistanhoitoyhdistyksen johtokunnan tehtävänä on yhdistyksen kokouksen päätösten valmistelu ja täytäntöönpano sekä yhdistyksen käytännön asioiden hoitaminen. Johtokunta käyttää yhdistyksen puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä edustaa muutoinkin yhdistystä.

Riistanhoitoyhdistyksen kokous valitsee johtokunnan, johon kuuluu enintään seitsemän jäsentä. Edellä 8 §:ssä tarkoitetuilla alueilla johtokuntaan kuuluu lisäksi metsähallituksen määräämä jäsen. Johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsee riistanhoitoyhdistyksen kokous.

Johtokunnan toimikausi on kolme vuotta. Jos johtokunnan jäsen eroaa tai estyy pysyvästi tehtävänsä hoitamasta, hänen tilalleen valitaan uusi jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä.

Riistanhoitoyhdistyksellä on toiminnanohjaaja, jonka ottaa ja erottaa johtokunta.

66 §

Päätöksentekojärjestys

Edellä 57, 58, 60, 61, 64 ja 65 §:ssä tarkoitetun kokouksen päätökseksi tulee mielipide, joka on saanut yli puolet annetuista äänistä. Vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Äänten mennessä tasan ratkaisee äänestyksen tuloksen puheenjohtajan mielipide, pait-si vaalissa arpa.

67 §

Ohjesääntö

Metsästäjain keskusjärjestöä, riistanhoitopi-

rejä ja riistanhoitoyhdistyksiä varten laaditaan ohjesääntö, johon otetaan tarkemmat määräykset:

1) toimielimistä, näiden tehtävistä ja toiminnan järjestämisestä;

2) varojen hoidosta ja tilien ja hallinnon tarkastamisesta; sekä

3) muista asioiden hoitoa ja toiminnan järjestämisestä koskevista seikoista.

Ohjesäännön valmistelee Metsästäjäin keskusjärjestö ja vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö.

68 §

Yhteisössä käytettävä kieli

Metsästäjäin keskusjärjestössä, riistanhoitopiireissä ja riistanhoitoyhdistyksissä käytettävästä kielestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kielilaisissa (148/22) valtion viranomaisista säädetään.

69 §

Oikeustoimikelpoisuus, nimenkirjoittajat, tiedoksiantaminen yhteisölle ja virkavastuu

Metsästäjäin keskusjärjestö, riistanhoitopiirit ja riistanhoitoyhdistykset voivat saada nimiinsä oikeuksia, tehdä sitoumuksia sekä kantaa ja vastata.

Keskusjärjestön nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai toiminnanjohtajan kanssa. Riistanhoitopiirin nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai riistapäällikön kanssa. Riistanhoitoyhdistyksen nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä hallituksen jäsenen tai toiminnanohjaajan kanssa. Ohjesäännössä voidaan määrätä, että oikeus nimen kirjoittamiseen on siinä mainituissa asioissa lisäksi toiminnanjohtajalla, riistapäälliköllä tai toiminnanohjaajalla.

Haaste ja muu tiedoksianto katsotaan keskusjärjestölle, riistanhoitopiirille ja riistanhoitoyhdistykselle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi jollekin 2 momentissa mainituista henkilöistä.

Keskusjärjestön ja riistanhoitopiirin hallituksen jäsenet, riistanhoitoyhdistyksen johtokunnan jäsenet sekä niiden toimihenkilöt ovat

suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä rikoslain 2 luvun 12 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja henkilöitä.

70 §

Maksut

Metsästäjäin keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten suoritteiden maksullisuuden ja maksujen suuruuden sekä maksujen perinnän osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/92) säädetään. Asetuksella kuitenkin säädetään asioista, jotka valtion maksuperustelaisissa on säädetty asianomaisen ministeriön toimivaltaan kuuluviksi.

10 luku

Lainvastaisen toiminnan seuraamukset

71 §

Metsästysrikos

Joka tahallaan metsästää

1) vastoin 23 §:n 1 momentin nojalla annettua kieltoa tai rajoitusta,

2) vastoin 31 §:ssä tarkoitettua moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoitusta,

3) käyttäen sellaista pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää, joka 32 §:n 1 tai 2 momentin mukaan on kielletty,

4) 36 §:n 1 momentissa tarkoitettuna rauhoitusaikana,

5) vastoin riistanhoitopiirin 37 §:n 1 momentin nojalla antamaa kieltoa, taikka

6) ilman 10 §:ssä tarkoitettua pyyntilupaa, on tuomittava *metsästysrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

72 §

Metsästysrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) menettelee vastoin 25 §:ssä tarkoitettua asutuksesta, viljelyksistä tai liikenneväylistä johtuvaa rajoitusta,

2) metsästää vastoin 33 §:n nojalla annetulla asetuksella säädettyä pyyntivälineen tai pyyntimenetelmän käytön rajoitusta,

3) kuljettaa metsästysasetta 34 §:n vastaisesti,

4) häiritsee riistaeläintä vastoin 35 §:n kieltoa,

5) järjestää hirvieläimen metsästyksen ilman

metsästyksen johtajaa, tai metsästää vastoin metsästyksen johtajan antamia määräyksiä,

6) metsästää vastoin 30 §:n nojalla annetun asetuksen pyyntilupaa koskevia säädöksiä tai asetuksen nojalla pyyntilupaan liitetyjä ehtoja,

7) metsästyksen johtajana jättää suorittamatta hänelle kuuluvan tehtävän,

8) metsästää tai toimii metsästyksen johtajana suorittamatta riistanhoitomaksua tai toimii ampujana suorittamatta 21 §:ssä säädettyä ampumakoetta,

9) laiminlyö metsästyskortin tai ampumakoe-todistuksen esittämisen 22 §:ssä säädetyllä tavalla, taikka

10) metsästää tai toimii metsästyksen johtajana vastoin 76 §:n nojalla määrättyä metsästyskieltoa,

on tuomittava, jollei teoista ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *metsästysrikkomuksesta* sakkoon.

Metsästysrikkomuksesta on tuomittava myös se, joka huolimattomuudesta metsästää 71 §:ssä mainitulla tavalla.

73 §

Metsästyslain säännösten rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) vahingoittaa riistaeläintä tai häiritsee sen soidinta, pesintää tai poikasia 36 §:n 1 momentin nojalla annetulla asetuksella säädettyä rauhoitusaikana,

2) liikkuu riistanhoitoalueella vastoin 38 §:n nojalla annettua rajoitusta tai kieltoa,

3) tuo Ahvenanmaalta tai laskee luontoon eläimen vastoin 41 §:n kieltoa,

4) jättää noudattamatta 42 §:n nojalla annettua asetuksella säädettyä riistan kauppaa koskevaa kieltoa tai rajoitusta,

5) pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen vastoin 48 §:n kieltoa tai 49 §:n nojalla annetun asetuksen säännöksiä, taikka

6) pitää koiraa vastoin 8 luvun säännöksiä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *metsästyslain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

74 §

Luvaton pyynti

Rangaistus luvattomasta metsästämisestä toisen metsästysalueella (*luvaton pyynti*) säädetään rikoslain 28 luvun 10 §:ssä.

75 §

Luvaton rauhoittamattoman eläimen pyynti

Joka tahallaan luvattomasti pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen sellaisella alueella, jolla hänellä ei ole tähän oikeutta tai lupaa, on tuomittava *luvattomasta rauhoittamattoman eläimen pyynnistä* sakkoon.

76 §

Metsästyskielto

Kun joku tuomitaan rangaistukseen metsästysrikkoksesta ja hänen katsotaan osoittaneen ilmeistä piittaamattomuutta metsästystä koskevista säännöksistä, tuomioistuim voi määrätä hänet metsästyskieltoon vähintään yhdeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Samalla hänet on määrättävä luovuttamaan metsästyskorttinsa riistanhoitoyhdistykselle.

Metsästyskieltoon määrätty ei saa metsästyskiellon aikana metsästää eikä toimia 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana.

Metsästyskieltoon määrätylle ei anneta uutta metsästyskorttia kiellon aikana.

77 §

Korvaus metsästysoikeuden haltijalle

Jos riistaeläin on metsästetty ilman alueen metsästysoikeuden haltijan lupaa tai muutoin loukkaamalla toisen metsästysoikeutta sellaisissa olosuhteissa, joissa toisella oli oikeus metsästää tai ottaa tällainen riistaeläin, on sillä, jonka oikeutta on loukattu, oikeus saada valintansa mukaan joko riistaeläin tai sen arvo, siitä riippumatta, onko metsästäminen muustakin syystä tämän lain vastaista. Riistaeläimen arvo määrätään maa- ja metsätalousministeriön riistaeläimille vahvistamien elävän riistaeläimen arvojen perusteella.

78 §

Menettämisseuraamus

Jos riistaeläin on metsästetty vastoin tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä ilman, että toisella oli oikeus metsästää tai ottaa tällainen riistaeläin, tuomitaan eläin tai sen arvo valtiolle menetetyksi. Riistaeläimen arvo määrätään 77 §:ssä säädetyllä tavalla.

Jos 1 momentissa tarkoitettuna riistaeläimen metsästys on säädetty 26 §:ssä tarkoitettuna pyyntiluvan alaiseksi, on metsästäjä samalla

määrättävä suorittamaan valtiolle pyyntilupamaksu, jollei sitä jo ole suoritettu.

Jos riistaeläin on metsästetty taikka haittaeläin pyydystetty tai tapettu vastoin tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä, menettämisseuraamuksesta on muutoin voimassa, mitä siitä rikoslain 2 luvun 16 §:ssä säädetään.

79 §

Laiton pyyntiväline

Jos 85 §:ssä tarkoitettu metsästyslain valvontaa suorittava henkilö tapaa kielletyn taikka kielletyllä tavalla tai luvattomasti asetetun pyyntivälineen viritettynä pyyntikuntoon paikalleen, hän saa ottaa sen talteen tai tehdä toimintakelvottomaksi. Talteen otetusta pyyntivälineestä on viipymättä ilmoitettava poliisille tai toimitettava se poliisille säilytettäväksi.

Talteenotettujen tai poliisin säilytettävänä olevien pyyntivälineiden toimittamisesta omistajilleen tai niiden hävittämisestä säädetään asetuksella.

80 §

Syyteoikeus

Jos rikoksella, josta tässä laissa säädetään, on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

11 luku

Erinäiset säännökset

81 §

Kuolleen löydetyn tai pyyntivälineeseen tarttuneen riistaeläimen omistusoikeus

Kuolleen löydetty tai pyyntivälineeseen tarttunut, toisen alueelle kulkeutunut riistaeläin kuuluu alueen metsästys-oikeuden haltijalle, jos tällä on oikeus metsästää samanlainen riistaeläin alueella. Muussa tapauksessa eläin kuuluu valtiolle, jollei 2 momentista muuta johdu.

Jos 1 momentissa tarkoitettun riistaeläimen metsästämiseen tarvitaan pyyntilupa ja eläintä on metsästetty tällaisella luvalla, kuuluu eläin alueella metsästyksen oikeutetulle, jos tällä on samanlaisen riistaeläimen pyyntilupa ja tämä haluaa pitää eläimen. Muussa tapauksessa saottu eläin kuuluu sen metsästäjälle.

Hirvieläimen jättösarvet kuuluvat metsästys-oikeuden haltijalle.

Valtiolle kuuluvan, kuolleen löydetyn riistaeläimen saa löytäjä ottaa haltuunsa poliisille tai riistaeläinten tutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle toimittamista varten.

Asetuksella säädetään, miten metsästäjän on 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa tehtävä ilmoitus metsästys-oikeuden haltijalle.

82 §

Avuttomassa tilassa olevan eläimen kohtelu

Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa tässä laissa tarkoitettua eläintä on pyrittävä auttamaan tai asiasta on pyrittävä ilmoittamaan alueen omistajalle, metsästys-oikeuden haltijalle tai poliisille.

Jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen ilmeisesti tuottaa sille kohtuutonta kärsimystä, löytäjä saa lopettaa eläimen, vaikka hänellä ei olisi alueella kyseisen eläimen pyydystämisen tai tappamisoikeutta tai eläin olisi tuona ajankohtana rauhoitettu.

Lopetettuun eläimeen sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään kuolleen löydetystä eläimestä.

83 §

Kuolleen rauhoittamattoman eläimen haltuunotto

Kuolleen rauhoittamattoman eläimen saa ottaa löytäjä.

84 §

Eläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

Riistaeläimiin kuuluvien hirvieläinten sekä karhun, suden, ahman, ilveksen, hallin ja itämeren norpan maataloudelle, metsätaloudelle, kalastukselle, liikenteelle sekä kotieläimille ja viljellyille eläimille aiheuttamat vahingot korvataan talousarvion rajoissa valtion varoista. Erityisestä syystä voidaan asetuksella säätää, että muunkin kuin edellä mainitun riistaeläimen aiheuttamat vahingot korvataan valtion varoista.

85 §

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen, tulliviranomaisen ja 62 §:n 4 momentissa tarkoitettujen met-

sästyksenvalvartijoiden tehtävänä on valvoa tämän lain noudattamista toimialueillaan.

Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään.

Maanomistajalla ja metsästysoikeuden haltijalla on oikeus valvoa tämän lain noudattamista alueellaan.

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, lääninhallitus voi valvontaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitetun yhteisön ilmoituksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

86 §

Asioiden käsittelyssä noudatettava menettely

Tässä laissa tarkoitettuja asioita Metsästäjien keskusjärjestössä, riistanhoitopiireissä ja riistanhoitoyhdistyksissä käsiteltäessä on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) menettelystä viranomaisessa säädetään. Vastaavasti on sovellettava tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain (232/66) ja yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksiä.

87 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettussa asiassa tehtyyn riistanhoitopiiriin ja riistanhoitoyhdistyksen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta lääninoikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen.

Ylimääräisestä muutoksenhausta on vastaavasti voimassa, mitä ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (200/66) säädetään.

88 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

89 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan 13 päivänä huhtikuuta 1962 annettu metsästyslaki (290/62) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

90 §

Siirtymäsäännökset

Rekisteröityä asetta, jota tällä lailla kumotun lain mukaan on saanut käyttää metsästyksessä, mutta jonka käyttäminen tämän lain 32 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan on metsästyksessä kielletty, saa käyttää metsästyksessä yhden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta lukien.

Jos ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettuun Metsästäjien keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten ohjesääntöön sisältyy tämän lain vastaisia määräyksiä, on niiden sijasta noudatettava lain säännöksiä. Ohjesääntö on kuitenkin viivytetty ja viimeistään kahden vuoden kuluessa uuden lain voimaantulosta muutettava lain mukaiseksi. Ennen tämän lain voimaantuloa suoritettu henkilövaali jää voimaan siksi ajaksi, joksi henkilö on toimeen tai tehtävään valittu.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt metsästysvuokrasopimukset ja annetut metsästysluvat jäävät edelleen voimaan. Viranomaisen tällä lailla kumottavan lain nojalla antamat luvat jäävät edelleen voimaan.

Tällä lailla kumotun lain 30 §:n 2 momentin nojalla annetut lääninhallituksen päätökset jäävät edelleen voimaan, mutta kuitenkin enintään vuoden 1995 loppuun.

2.

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, säädetään:

1 §

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (/) 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Riistanhoitoyhdistys antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun vahvistaa valtioneuvosto, ja maksu on enintään 300 markkaa metsästysvuodelta.

2 §

Ennen riistanhoitomaksun suorittamista on osoitettava metsästyksen ja riistanhoidon sekä metsästystä koskevien säännösten ja määräysten tuntemus suorittamalla metsästäjäutkinto riistanhoitoyhdistyksen tai riistanhoitopiiriin asettamalle tutkijalle. Tutkijan päätökseen tyytymätön voi 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan saattaa asian tutkijan asettaneen riistanhoitoyhdistyksen tai riistanhoitopiiriin ratkaistavaksi. Tarkemmat määräykset tutkinnosta antaa maa- ja metsätalousministeriö.

Mitä 1 momentissa on sanottu, ei kuitenkaan koske henkilöä, joka joltakin kuluu metsästysvuotta edeltäneeltä viideltä metsästysvuodelta on maksanut riistanhoitomaksun, eikä sellaista Suomen kansalaista, joka saa metsästää Ahvenanmaalla Ahvenanmaan maakuntaa koskevien säännösten mukaisesti, eikä sellaista ulkomaalaista, joka kotimaassaan on oikeutettu metsästäämään.

3 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määrärahaa voidaan käyttää:

1) Metsästäjien keskusjärjestön, riistanhoitopiirien ja riistanhoitoyhdistysten käyttö- ja pääomamenoihin sekä metsästäjien ryhmävaikutuksena aiheutuviin menoihin;

2) riistanhoitotoimenpiteisiin, niihin liittyvään kokeilutoimintaan ja muuhun riistanhoidon edistämiseen; sekä

3) metsästysmuseotoiminnan tukemisesta aiheutuviin menoihin.

Maa- ja metsätalousministeriö myöntää edellä tarkoitettua määrärahan käytettäväksi 2 momentissa mainittuihin tarkoituksiin. Samalla ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä määrärahan käyttämisestä.

4 §

Hirvieläimen metsästyksen tarvittavasta metsästyslain 10 §:ssä tarkoitettua pyyntiluvasta on luvan saajan suoritettava kultakin kaadetulta hirvieläimeltä valtiolle maksu (*pyyntilupamaksu*). Maksu on suoritettava viimeistään seitsemän päivän kuluttua hirvieläimen metsästyskauden päättymisestä sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Pyyntilupamaksun suuruus on enintään 800 markkaa, ja maksun vahvistaa valtioneuvosto.

5 §

Jos pyyntilupamaksua ei suoriteta määräajassa, on poliisipiiriin päällikön pantava se maksuun. Maksuun pantu pyyntilupamaksu saadaan periä ilman eri tuomiota tai päätöstä.

6 §

Pyyntilupamaksuina kertyvät varat käytetään ensi sijassa hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuviin menoihin. Lisäksi varoja voidaan käyttää hirvieläinkantojen seurannasta ja hirvieläinten tutkimuksesta aiheutuviin menoihin.

7 §

Asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä

3 §:ssä tarkoitettujen varojen käyttämisestä ja niiden myöntämisessä noudatettavasta menettelystä sekä pyyntilupamaksujen perimisestä.

8 §
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

3.

Laki

yksityismetsälain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 15 päivänä syyskuuta 1967 annetun yksityismetsälain (412/67) 2 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

2 §

— — — — — samalla parannetaan riistaeläinten elinmahdollisuuksia tai muutoin edistetään riistanhoitoa.
— — — — —

Metsän hävittämisenä ei myöskään pidetä metsän hakkuun, metsän uudistamisen tai kehitettäväksi kelvollisen metsän käsittelyn suorittamista metsälautakunnan luvalla siten, että

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

4.

Laki

ulkoilulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 13 päivänä heinäkuuta 1973 annettuun ulkoilulakiin (606/73) uusi 3 a § seuraavasti:

3 a §

Ulkoilureitti on suunniteltava siten, ettei sen tekemisestä ja käyttämisestä aiheudu merkittävää riistaeläinten elinolosuhteiden turmeltumista tai huomattavaa häiriötä riistan lisääntymiselle.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

5.

Laki**luonnonsuojelulain 13 ja 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 13 § ja 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä huhtikuuta 1962 annetussa laissa (292/62), seuraavasti:

13 §

Metsästyslain (/) 5 §:ssä tarkoitettuihin riistaeläimiin ja haittaeläimiin kuulumattomat Suomessa luonnonvaraisesti esiintyvät nisäkkäät ja linnut ovat rauhoitettuja. Rauhoitettuja eläimiä ei saa vahingoittaa tai niiden pesintää tai poikasia häiritä.

Riistaeläinten ja haittaeläinten rauhoittamisesta säädetään metsästyslaissa.

14 §

Jos jonkin nisäkkäisiin tai lintuihin kuulumattoman eläinlajin olemassaolo käy uhatuksi tai jos rauhoittaminen muusta syystä osoittautuu tarpeelliseksi, voidaan tällainen laji asetuk- sella rauhoittaa koko maassa tai jossakin osas- sa maata.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*

5.

Laki

luonnonsuojelulain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 13 § ja 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä huhtikuuta 1962 annetussa laissa (292/62), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Kaikki riistaeläimiin kuulumattomat linnut sekä niiden pesät ja munat ovat aina rauhoitettuja, paitsi piekana Lapin läänissä, korppi, varis, naakka, harakka, närhi, varpunen, kesykyhky, räkätti- ja mustarastas, huuhkaja, kanahaukka ja varpushaukka sekä lokit lukuun ottamatta kalalokkia.

Riistaeläimiin kuulumattomista nisäkkäistä ovat naali, lumikko, lepakot, siili ja liito-orava aina rauhoitetut.

Riistaeläinten rauhoittamisesta säädetään metsästyslaissa.

Metsästyslain (/) 5 §:ssä tarkoitettuihin riistaeläimiin ja haittaeläimiin kuulumattomat Suomessa luonnonvaraisesti esiintyvät nisäkkäät ja linnut ovat rauhoitettuja. Rauhoitettuja eläimiä ei saa vahingoittaa tai niiden pesintää tai poikasia häiritä.

Riistaeläinten ja haittaeläinten rauhoittamisesta säädetään metsästyslaissa.

14 §

Jos jonkin 13 §:ssä mainitun tai muun riistaeläimiin kuulumattoman eläinlajin olemassaolo käy uhatuksi tai jos rauhoittaminen muusta syystä osoittautuu tarpeelliseksi, voidaan tällainen laji asetuksella rauhoittaa koko maassa tai jossakin sen osassa.

Jos jonkin nisäkkäisiin tai lintuihin kuulumattoman eläinlajin olemassaolo käy uhatuksi tai jos rauhoittaminen muusta syystä osoittautuu tarpeelliseksi, voidaan tällainen laji asetuksella rauhoittaa koko maassa tai jossakin osassa maata.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

